

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

25 oktober 2005

BELEIDSBRIEF

Financiën en Begroting

Beleidsprioriteiten 2005-2006

ingediend door de heer Dirk Van Mechelen,
Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening

INHOUD

	Blz.
Voorwoord.....	5
A. Luik fiscaliteit.....	6
1. Inhoudelijk	6
1.1. Inzake onroerende voorheffing	6
1.1.1. Nieuwe rechtspraak over de taakverdeling tussen de Vlaamse en federale overheid	6
1.1.2. Naar een selectieve onroerende voorheffing binnen de gemeenten?.....	8
1.1.3. Andere en eenvoudigere regelgeving.....	9
1.1.4. De onroerende voorheffing op materieel en outillage	10
1.2. Inzake successierechten: consolidering	14
1.2.1. Het aanbieden van een rechtszeker en stabiel ondernemingsklimaat	14
1.2.2. De gezinswoning niet langer aan successierechten onderworpen	16
1.3. Registratierechten.....	17
1.3.1. Verlaagde schenkingsrechten voor bouwgronden.....	17
1.3.2. Registratierechten op verkopen van onroerende goederen: zoeken naar vereenvoudiging	18
1.4. Inzake verkeersbelasting	21
1.5. Personenbelasting	22
2. Wetenschappelijke onderbouwing van de Vlaamse fiscaliteit – Ipsa scientia potestas (ne) est	23
3. De uitbouw van een performante autonome Vlaamse fiscale administratie	24
3.1. Overname in eigen beheer van de gewestbelastingen	25
3.1.1. Insourcing van de administratieve taken van de onroerende voorheffing	25
3.1.2. Onderzoek naar de insourcing van de inning van de verkeersbelastingen.....	28
3.2. Uitbouw van een Vlaams fiscaal platform gekoppeld aan een andere administratieve structuur	31
3.2.1. De voorafgaande harmonisering van de regelgeving	32
3.2.2. De logische organisatiestructuur: front-back-officestructuur (FOBO)	33
3.2.3. Uitbouw van een goed werkend Vlaams fiscaal platform	35
3.3. Een geïntegreerd e-governmentbeleid.....	36
B. Luik financiën.....	38
1. Vanuit een echte meerjarenbegroting naar een langetermijnperspectief	38
2. Betere allocatie – betere overheid	41
3. Het Vlaams Comptabiliteitsdecreet.....	46
C. Luik kas-, schuld- en waarborg(risico)beheer.....	48
1. Kasbeheer	48
2. Schuldbeheer	50

3. Waarborgbeheer	51
4. Risicobeheer	51
D. Luik economisch overheidsinstrumentarium	53
PMV	53
1. Inleiding.....	53
2. De kernactiviteiten.....	54
3. Initiatieven	55
4. Perspectieven	60
5. Financiering.....	62
LRM.....	63
1. Inleiding.....	63
2. Kader en gevolgen	65
3. Krachtlijnen 2006	67
4. Conclusie	72

Voorwoord

In mijn beleidsnota van vorig jaar had ik al gesteld dat fiscaliteit een krachtige katalysator kan zijn bij het bereiken van beoogde beleidseffecten. In de afgelopen regeerperiode heeft de Vlaamse Regering diverse maatregelen genomen, erop gericht om het macro-economische klimaat aan te zwengelen, of om op microniveau de besluitvorming te beïnvloeden, en dit zonder al te grote budgettaire kost. Het recente verleden heeft me al deels gelijk gegeven: de opbrengstcijfers van de gewestbelastingen – in het bijzonder de registratierechten en de schenkingsrechten – in de periode 2004-2005 zijn zelfs niet gedaald, maar integendeel, spectaculair gestegen. De media hebben hier herhaaldelijk aandacht aan besteed. De verlaging van de tarieven en de begeleidende maatregelen tonen aan dat de belastingplichtigen een bepaald niveau van belasting accepteren en daardoor hun gedragspatroon zelfs laten beïnvloeden.

Maar het is me niet om het gelijk te doen, dan wel om de verdediging van de ingenomen stelling dat een uitnodigende, stimulerende fiscaliteit te verkiezen is boven een sanctionerende fiscaliteit. Ik plan om – binnen de beschikbare budgettaire ruimte – ook in 2006 verder op de ingeslagen weg verder te gaan.

Dat een belastingplichtige zich niet enkel laat beïnvloeden door de grondslag en de tarieven van een heffing, maar zeker ook – en misschien zelfs evenzeer – door de efficiëntie en effectiviteit van de fiscale administratie, spreekt voor zich. De burger, of het bedrijf, de belastingplichtige dus, verwacht terecht behandeld te worden als klant: correct en objectief, efficiënt en vriendelijk. Het is dan ook mijn grootste betrachting om de Vlaamse Fiscale Administratie uit te bouwen tot een performante en klantgerichte overheidsadministratie. In 2006 zal ik de Vlaamse Regering verdere voorstellen doen om in deze betrachting te voldoen.

Mensen, niet alleen in Vlaanderen, maar overal ter wereld evalueren hun overheid op basis van twee basiselementen: de fiscale druk enerzijds en de bestedingswijze ervan anderzijds. Als het resultaat van “bestedingen – fiscale druk” niet stimulerend, maar afremmend werkt, tast dat de relatie aan tussen Overheid en Burger. Het verschil groter maken, door ook aan de kant bestedingen een visie te ontplooien, die resulteert in meer vertrouwen naar de Overheid is een tweede groot thema in mijn beleidsnota. Dat veronderstelt vooreerst de ontplooiing van een langetermijnvisie op onze uitgavenmechanismen. Daarbinnen moet ik bovendien als minister van Financiën en Begroting de houdbaarheid van de begroting waarmaken. De instrumenten, die ik reeds ter beschikking heb, wens ik in dit kader verder te verfijnen.

Het jaar 2006 wordt voor de Vlaamse administratie zonder meer een uitdaging om haar daadkracht te bewijzen binnen de context van een gewijzigde organisatiestructuur. Het BBB traject komt stilaan tot zijn volle uitplooi. Dit heeft ook een impact binnen de financiële en financieringscontext. Mijn administratie zal hier een voortrekkers- en initiatiefrol moeten spelen, zodat de bestaande financiële pooling verder kan werken zonder hiaten.

Het BBB moet een cultuuromslag mogelijk maken. Het Parlement en de regering moeten hun rol kunnen blijven spelen. Zelfs al verdeelt een begroting de middelen over de verschillende domeinen; het blijft altijd belastingsgeld en kan dus nooit de eigendom van de afzonderlijke domeinen en instellingen worden. Dat principe zal ik ook in 2006 blijven huldigen.

A. Luik fiscaliteit

1. Inhoudelijk

De Vlaamse regering heeft de voorbije jaren veel aandacht besteed aan fiscaliteit, wat zich vertaald heeft in een hele reeks “slimme” lastenverlagingen. Slimme, beleidsondersteunende lastenverlagingen die niet alleen geldelijke voordelen opleveren voor de burger, maar die ook en vooral stimulerend zijn voor onze economie en onze welvaart, en die ook terugverdieneffecten opleveren waarvan de Vlaamse overheid nu volop de vruchten kan plukken.

Dit beleid wordt onverminderd verder gezet in 2006. De belangrijkste Vlaamse fiscale maatregel tijdens deze regeerperiode is ongetwijfeld de nieuwe Vlaamse korting op de personenbelasting. Deze maatregel is een stimulans om werken aantrekkelijker te maken en zal verhinderen dat een uitkering aantrekkelijker oogt dan het zoeken naar een job. De Vlaming zal vanaf 2007 effectief deze korting krijgen. De Vlaamse regering wil al in 2006 het ontwerp van decreet bij het Vlaams Parlement indienen, zodat de federale administratie de gelegenheid krijgt de nodige administratieve voorbereidingen te treffen om de korting snel en correct toe te kennen aan eenieder die er recht op heeft.

In het Chinese jaar van de Hond wil de Vlaamse Regering - net zoals voorheen - eerlijk zijn, dit betekent: wij doen wat we moeten doen, maar zonder valse beloftes te maken. Zij wil ook standvastig zijn: wat we beloven, zullen we doen, ook in de fiscaliteit.

Daarom zal ik in 2006 op verschillende sporen nagaan, wat kan verbeterd worden. Soms zal dit beperkt zijn, soms zal dit ingrijpend zijn.

1.1. Inzake onroerende voorheffing

1.1.1. Nieuwe rechtspraak over de taakverdeling tussen de Vlaamse en federale overheid

Op 22 december 2004 en 20 januari 2005 velde de fiscale kamer van de rechtbank van eerste aanleg te Gent twee vonnissen die handelen over de wijze van inning van de onroerende voorheffing, meer bepaald de taakverdeling tussen de Vlaamse overheidsdiensten enerzijds en de FOD financiën (Administratie Kadaster, Registratie en Domeinen (AKRED) anderzijds.¹

Deze vonnissen kunnen een impact hebben op de toekomstige werkbelasting van de administratie ABAFIM, en doen ook de functiescheiding zoals geconcipeerd in de financieringswet wankelen. Zij worden daarom hier kort vermeld.

De onroerende voorheffing is een belasting gebaseerd op het kadastrale inkomen. De federale administratie AKRED stelt het bedrag van het kadastrale inkomen van een goed vast en noteert in de kadastrale documentatie de identiteit van de eigenaars van elk van die goederen. Deze informatie wordt ingeschreven in de kadastrale bestanden en op basis hiervan heft het Vlaamse gewest (de administratie ABAFIM, later de IVA Vlaamse Belastingdienst) de onroerende voorheffing. De gegevens van AKRED worden ook gebruikt voor de heffing van de personenbelasting. Er wordt algemeen aangenomen dat de Vlaamse overheid gebonden is door deze gegevens. Ook AKRED is deze mening toegedaan.

¹ Rb. Gent 22 december 2004, Middelhof NV / Vlaamse Gewest, rolnummer AR 03/1497/A en 03/4352/A, niet gepubliceerd en Rb. Gent 20 januari 2005, Tant-Bossuyt / Vlaamse Gewest, rolnummer AR 01/3189/A, niet gepubliceerd.

Met de twee genoemde beslissingen oordeelde de rechtbank daar anders over. De rechter heeft geoordeeld dat deze takenverdeling tussen de federale en de Vlaamse administratie niet zo strikt is. Het Vlaamse Gewest zou - steeds volgens deze rechterlijke uitspraken - helemaal niet zijn gebonden door de verstrekte gegevens en integendeel een eigen verantwoordelijkheid hebben om deze op hun juistheid te controleren en (eventueel) te corrigeren. De automatische overname van de gegevens van het Kadaster wordt uitdrukkelijk met de vinger gewezen als 'oorzaak' van de gerechtelijke procedure. De authenticiteit van het Kadaster als enige gegevensleverancier inzake eigendomsgegevens wordt hiermee in vraag gesteld.

Omdat ik van oordeel ben, dat een duidelijke bevoegdheidsregeling veel beter is dan een maximale, maar betwistbare bevoegdheid, was ik het voorstel van mijn administratie genegen om zich te verzetten tegen deze, door een rechter opgelegde, bevoegdheidsuitbreiding. Er is bijgevolg hoger beroep aangetekend.

Indien deze rechtspraak niettemin zou worden bevestigd, zal dit de werkbelasting van de Vlaamse administratie gevoelig verzwaren. De door AKRED verstrekte gegevens, o.m. de identificatie, wie de onroerende voorheffing schuldig is, zullen immers moeten worden beschouwd als indicaties en dus verificaties vereisen door de Vlaamse administratie. Momenteel worden deze dossiers afgehandeld op basis van een bindend advies van AKRED.

Nu de Vlaamse overheid terecht veel belang hecht aan administratieve vereenvoudiging, lijkt het mij bovendien geen ideale situatie wanneer de ene administratie de gegevens van de andere administratie zou moeten gaan verifiëren op correctheid. De federale administratie AKRED ontvangt de gegevens uit de eerste hand, onder meer door de registratie van de notariële verkoopakten. Een bijkomende controle door een administratie die diezelfde gegevens bij andere instanties of zelfs bij de belastingplichtige zelf zou moeten gaan opvragen, is geen schoolvoorbeeld van efficiëntie en administratieve vereenvoudiging.

Het spreekt voor zich dat deze kwestie geen invloed heeft op de inning van de onroerende voorheffing en doorstorting naar de gemeenten en provincies. In die zin zijn er geen financiële gevolgen voor de Vlaamse middelen of andere betrokken overheden.

1.1.2. Naar een selectieve onroerende voorheffing binnen de gemeenten?

De Vlaamse steden en gemeenten worden met verschillende problemen geconfronteerd: stadsvlucht, verloedering van bepaalde buurten, leegstand,... Op andere plaatsen zien we daarentegen een sterke aantrekkingskracht van bepaalde steden, gemeenten en wijken wat zich uit in een sterke inwijking, opwaardering van bepaalde buurten, stijging van woningprijzen...

Dergelijke tegengestelde situaties kunnen niet gecorrigeerd worden via uniforme maatregelen, maar vereisen maatwerk. De Vlaamse Regering heeft zich daarom in haar regeerakkoord geëngageerd de mogelijkheden te onderzoeken om de lokale besturen toe te laten de gemeentelijke fiscaliteit te differentiëren. Dit zal hen toelaten een beleid te voeren ter versterking van dorps- en stadskernen. Zo zouden de gemeenten bijvoorbeeld de mogelijkheid kunnen krijgen de onroerende voorheffing in bepaalde achtergestelde buurten te verlagen en deze zo nieuw leven in te blazen.

In het kader van dit engagement heb ik aan het Spoor Fiscaliteit binnen het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen gevraagd deze discussie op een wetenschappelijke basis te ondersteunen met inzichten uit de literatuur enerzijds en bedenkingen uit het veld anderzijds.

In eerste instantie zullen de in het buitenland gehanteerde systemen doorgelicht worden. Aspecten die daarbij bijzondere aandacht verdienen, zijn de criteria van selectiviteit die gehanteerd worden, de praktische organisatie en de administratieve haalbaarheid voor zowel de Vlaamse gemeenten als de Vlaamse overheid en een kosten/batenanalyse. Dergelijke tariefdifferentiatie zal immers aanleiding geven tot een ICT-meerkost en een potentiële stijging van het aantal bezwaarschriften. Deze ICT-meerkost is enkel verantwoord indien meerdere gemeenten interesse hebben in een gedifferentieerd systeem van opcentiemen. In tweede instantie zal daarom een bevraging georganiseerd worden bij de lokale politieke en administratieve verantwoordelijken. Zo kunnen we ons een beeld vormen van hoeveel en welke gemeenten gewonnen zouden zijn voor de invoering van een multi-tariefsysteem. Dezelfde bevraging zou moeten uitwijzen welke criteria gemeenten aan de dag willen leggen inzake de opdeling van diverse zones waar verschillende tarieven gelden.

Bijzondere aandacht zal uitgaan naar de data die gemeenten moeten verzamelen om een dergelijke selectiviteit in te bouwen. Een differentiatie van de gemeentelijke opcentiemen dient immers steeds te gebeuren op basis van gegevens die digitaal aangeleverd kunnen worden. Gelet op het grote aantal belastingplichtigen en aanslagbiljetten (bijna 2,7 mio aanslagbiljetten) is het niet mogelijk bijkomende gegevens manueel te verwerken. Bovendien lijkt het in het kader van de verlaging van de administratieve lasten niet wenselijk burgers en bedrijven te belasten met bijkomende formaliteiten teneinde een differentiatie op basis van een bepaald criterium mogelijk te maken. Zeker in fiscaliteit is de zogenaamde RIA-regeling - de reguleringsimpactanalyse - een absolute must.

Op basis van de resultaten van dit onderzoek kan dan – in nauw overleg met mijn collega van Binnenlands Bestuur – een discussie opgestart worden met de lokale overheden over de wenselijkheid en de criteria op basis waarvan tarieven kunnen gedifferentieerd worden en over de administratieve randvoorwaarden.

1.1.3. Andere en eenvoudigere regelgeving

Bij de algemene perequatie van 1979 werd beslist om de periode tussen twee algemene perequaties op tien jaar te brengen. Gezien 1 januari 1975 als referentietijdstip in aanmerking genomen werd voor de algemene perequatie van 1979, was het de bedoeling om de volgende algemene perequatie te verrichten op basis van de huurwaarden op 1 januari 1985, met inwerkingtreding vanaf aanslagjaar 1986.

Elkeen beseft dat de huidige toestand – die verwijst naar een situatie op de vastgoedmarkt in 1975 - verre van ideaal is ; daarvoor zijn zelfs geen studies nodig. Stadsbuurten blijven verloederd, omdat de hoge belastingszetting mensen verjaagt, terwijl druk op de fiscaalvriendelijke groenere randgebieden ongemeen hoog blijft.

Anderzijds is er ook grote – en terecht - weerstand tegen een nieuwe perequatie. Niet alleen, omdat de effecten zowel in plus als in min op voorhand moeilijk meetbaar zullen zijn maar ook omdat een perequatie volgens de klassieke weg een buitensporige administratieve werklast en dus kost zal meebrengen.

De waarde van vaste activa -huizen in het bijzonder- hangt af van twee factoren. Er is de algemene prijsstijging van woningen (vaak regiogebonden). En uiteraard hebben ook individuele aanpassingen (desgevallend in min, bij verkommering) aan elke woning een invloed op de waarde ervan.

Omdat kleinere aanpassingen (meestal ook toegelaten zonder vergunning) de waarde van een woning niet fundamenteel opdrijven, lijkt het mij weinig zinvol deze absoluut te willen kennen en wens ik dus ook geen heksenjacht te organiseren: de kost en de maatschappelijke frustratie die dit met zich meebrengt, weegt niet op tegen de baat. Maar mocht men daarentegen goede en onbetwistbare gegevens hebben over de algemene prijsstijging van woningen, bij gelijkblijvende kwaliteit, dan zou men al een heel eind op de goede weg zijn. Dat zijn uiteraard niet de gewone verkoopprijzen, die op de woningmarkt worden genoteerd, dat zijn afgeleide gegevens.

Dat het kan, bewijzen andere landen, zoals Groot-Brittannië, waar de Halifax index deze evolutie weergeeft of zoals in Frankrijk, waarin de academische wereld, samen met het notariaat heeft gewerkt en aldus een index heeft gecreëerd, die sinds 2003 door het Frans statistisch agentschap Insee is overgenomen. Helaas hebben we in Vlaanderen nog niet dezelfde analyses met dezelfde nauwkeurigheid ter beschikking.

Maar mij lijkt het zinvol – en dit is een project op lange termijn - om te kijken of men op deze wijze een betere en rechtvaardige fiscale basis kan creëren, dan diegene die er nu is en dit op een efficiënte wijze, zonder heksenjacht bij elke inwoner in dit Gewest. Daarbij kan het absoluut niet de bedoeling zijn om de belasting op het belangrijkste vast actief wat onze mensen bezitten – met name hun eigen woning – zwaarder te belasten. Dat zou nefast zijn voor onze economische activiteit.

Dit is uiteraard niet invoerbaar op korte termijn. Maar mijn administratie blijft zich bezinnen en zoeken naar realistische en valabele alternatieve oplossingen op langere termijn. Bij voorkeur zou ik opteren voor een systeem, dat functioneert zoals in Frankrijk, waarbij het notariaat, dat enerzijds een officiële functie bekleedt, maar anderzijds ook een vertrouwensfiguur is tussen kopers-verkopers, kan betrokken worden.

1.1.4. De onroerende voorheffing op materieel en outillage

Een contraproductieve belasting?

Onder materieel en outillage wordt begrepen: alle toestellen, machines en andere installaties die gebruikt worden voor een nijverheids-, handels- of ambachtsbedrijf.

Aangezien in de onroerende voorheffing enkel onroerende goederen kunnen belast worden, moet het materieel en de outillage hetzij onroerend zijn van nature, hetzij onroerend zijn door bestemming. En dan wordt het belastbare massa.

Onroerend van nature betekent dat het materieel en de outillage in de grond of in het gebouw is geïncorporeerd, of er minstens duurzaam mee is verbonden zodat een verplaatsing of een losmaking niet kan gebeuren zonder beschadiging.

Materieel en outillage wordt onroerend door bestemming wanneer het blijvend aan het gebouw of aan de grond wordt verbonden of bedoeld is om ter plaatse te blijven en blijvend voor de exploitatie te worden gebruikt. De onroerendmaking door bestemming kan enkel gebeuren door de eigenaar. Dit heeft voor gevolg dat materieel en outillage slechts belastbaar is wanneer de eigenaar van dit materieel of outillage dezelfde is als de eigenaar van het gebouw of de grond. Indien dit niet het geval is, kan het materieel en de outillage immers niet onroerend worden door bestemming. En indien het geen onroerend goed is, kan het ook niet belast worden in de onroerende voorheffing.

Aan materieel en outillage wordt een kadastraal inkomen toegewezen dat gelijk is aan 5,3 % van de gebruikswaarde op 1 januari 1975. Men gaat er van uit dat deze gebruikswaarde gelijk is aan 30 % van de aanschaffings- of beleggingswaarde als nieuw. Het niet-geïndexeerde kadastraal inkomen van materieel en outillage bedraagt dus 1,59 % van de aanschaffingswaarde of van de beleggingswaarde als nieuw .

Materieel en outillage is dus typisch verbonden met de productiefunctie. Als we daarop ingrijpen, weten we dus zeker dat dit het bedrijfsleven ten goede komt.

De Vlaamse regering heeft in het verleden al enkele maatregelen genomen om de onroerende voorheffing op materieel en outillage te matigen.

1) Sedert 1991 worden de kadastrale inkomens geïndexeerd. Maar in het Vlaams Gewest geldt dit niet voor het K.I. van materieel en outillage . Elk jaar wordt namelijk de aanslagvoet van de onroerende voorheffing (2,5 %) vermenigvuldigd met een coëfficiënt. Die coëfficiënt wordt zo berekend dat de uiteindelijk verschuldigde onroerende voorheffing constant blijft , en dus niet verhoogd wordt ingevolge de indexatie van de K.I. ' s. De onroerende voorheffing op materieel en outillage wordt dus als het ware “ bevroren “ op hetzelfde niveau. . Tenzij de gemeenten hun opcentiemen verhogen , dan stijgt de totale OV natuurlijk wel, maar dat heeft niets te maken met de indexatie van de K.I.'s.

2) Naast deze zogenaamde desindexatie heeft de Vlaamse overheid ook een volledige vrijstelling ingevoerd voor nieuw materieel en outillage , dat na 1 januari 1998 geplaatst wordt op een perceel waar er op die datum nog geen materieel en outillage bestond.

3) Nieuw materieel en outillage , na 1 januari 1998 toegevoegd op een perceel waar er op die datum reeds materieel en outillage bestond wordt ook vrijgesteld van de onroerende voorheffing , maar enkel in de mate dat het kadastraal inkomen hoger is dan het kadastraal inkomen op 1 januari 1998. Het kadastraal inkomen van het materieel en outillage op 1 januari 1998 geldt dus als een drempel.

Deze regeling (zowel de regeling sub 2) als sub 3) heeft het nieuwe materieel en outillage op het oog , zowel van nature als door bestemming , dat na 1 januari 1998 in gebruik wordt gesteld. Tweedehands materieel en outillage is alleszins uitgesloten van de vrijstelling.

Deze regeling heeft ongetwijfeld zijn verdiensten, maar ze kan nog bijgestuurd worden zodat er een nog veel sterkere impuls tot renovatie van het productieapparaat zal van uitgaan.

Nemen we bijvoorbeeld een kadastraal perceel waarop op 01.01.1998 materieel en outillage voorkomt met een belastbaar K.I. van 1.500 euro. In de loop van 1999 wordt nieuw materieel en outillage toegevoegd met een K.I. van 1.000 euro, terwijl van het bestaande mat en out 550 euro definitief wordt weggenomen.

De drempel bedraagt op 01.01.1998 : 1.500 euro.

Het kadastraal inkomen van het materieel en outillage op 01.01.2000 bedraagt : $1.500 + 1.000 - 550 = 1.950$ euro.

Van dit nieuwe kadastraal inkomen wordt vrijgesteld : $1.950 - 1.500$ (d.i. de drempel) = 450 euro. En 1.500 euro blijft belast. De bijkomende 1.000 euro van het nieuwe materieel en outillage wordt dus slechts gedeeltelijk vrijgesteld.

Indien echter in ditzelfde voorbeeld het toegevoegde K.I. niet nieuw maar tweedehands zou zijn, dan zou er toch belast worden op 1.950 euro.

Mijn voorstel is nu om de vrijstelling voor nieuw materieel en outillage steeds VOLLEDIG te maken en m.a.w. de drempelwaarde op 1 januari 1998 te laten vallen.

Voor het hiervoor vermelde voorbeeld betekent dit:

K.I. op 01.01.1998: 1.500 euro

In 2006 wordt nieuw mat en out bijgevoegd met een K.I. van 1.000 euro, terwijl van het bestaande K.I. voor 550 euro wordt weggenomen.

Wat wordt dan verder belast?

$1.500 - 550 = 950$ euro. De bijkomende 1.000 euro van het nieuwe materieel wordt volledig vrijgesteld. En dus geen onroerende voorheffing op 1.500 euro zoals vandaag zou gebeuren.

Indien het materieel en outillage tweedehands zou zijn, wordt er natuurlijk wel belast op 1.950 euro.

Ontegensprekelijk gaat er van deze maatregel een sterke impuls uit om te investeren in nieuw materieel en outillage. En dat is voor een regio als Vlaanderen enorm belangrijk. Waarom?

- Nieuw materieel en outillage is doorgaans energiezuiniger en milieuvriendelijker . Een modernisering van het productieapparaat leidt vrijwel steeds tot energiebesparing en tot het gebruik van technieken die minder belastend zijn voor het milieu. Op deze manier kan de Vlaamse fiscaliteit ook een belangrijke bijdrage leveren tot het behalen van de Kyoto-doelstellingen.
- Nieuw materieel en outillage draagt doorgaans bij tot een verhoogde performantie , en een verhoogde efficiëntie van de productieprocessen.

- Deze “ slimme “ lastenverlagende maatregel draagt daardoor ook bij tot de verbetering van de concurrentiepositie van onze producerende bedrijven.
- De maatregel bevordert het investeringsklimaat en daarmee gepaard gaand ook de tewerkstelling omdat de productie van het nieuwe materieel een impuls zal krijgen.
- In de actuele regeling wordt eigenlijk vooral het investeren op nieuw aangesneden percelen aangemoedigd, terwijl het maatschappelijk beter zou zijn de investeringen in bestaande bedrijfssites te stimuleren. Op die manier zullen ook niet voortdurend opnieuw bijkomende bedrijventerreinen moeten worden aangesneden.
- Dit voorstel vermindert ook de verleiding tot het opzetten van fiscale ontwijkings technieken. Met het voorstel zullen bedrijven het veel minder de moeite waard vinden om hun materieel en outillage enerzijds, en de onroerende goederen anderzijds in afzonderlijke rechtspersonen onder te brengen. Vandaag zetten ze soms dergelijke krampachtige constructies op poten, om te voorkomen dat de bedrijfsuitrusting onroerend wordt door bestemming . Vanaf dat moment wordt het immers belastbaar , en dat proberen ze te voorkomen, met een heleboel betwistingen en zelfs juridische geschillen met mijn administratie tot gevolg .
- Het voorstel is perfect technisch uitvoerbaar: de federale administratie van het kadaster heeft mij al na een uitvoerige gedachtewisseling hierover bevestigd dat de maatregel perfect technisch uitvoerbaar is. Meer nog: veel administratieve problemen die zich vandaag stellen zouden er mee opgelost zijn.

Het Vlaams Regeerakkoord – Vertrouwen geven , Verantwoordelijkheid nemen - verwijst meermaals naar de nood die we in Vlaanderen aan dit beleid hebben : Ik citeer:

“ een beter en stabiel rechtskader en fiscaal aantrekkelijk klimaat, zodat ondernemers met zicht op de lange(re) termijn investeringsbeslissingen kunnen nemen. (pag.6).

Aan de hand van globale benchmarks op het vlak van energie, milieu, fiscaliteit...bewaken we de aantrekkelijkheid van Vlaanderen voor ondernemingen in verhouding tot de buurlanden en –regio's. We beperken de overlast en kost van de administratieve contacten met de ondernemingen. Binnen het raam van onze bevoegdheden streven we naar een lager niveau van fiscale en parafiscale lasten. (pag. 11).

Ook de vorige Vlaamse regering heeft al een belangrijke lastenverlaging in voordeel van onze bedrijven doorgevoerd. Sedert het aanslagjaar 2004 betalen rechtspersonen niet langer het gewestaandeel van de onroerende voorheffing. Omdat het meeste belastbare materieel en outillage zich precies bij die rechtspersonen situeert, weten we dat de kostprijs van dit nieuwe voorstel uitsluitend gedragen zal worden door provincies en gemeenten.

Om de kostprijs van de maatregel te berekenen moet je natuurlijk een aantal veronderstellingen maken. De kostprijs zal in de eerste plaats afhangen van de snelheid waarmee het bestaande materieel en outillage wordt vervangen. En dat is niet zo eenduidig te bepalen. Sommige bedrijfsuitrusting wordt zeer snel vervangen, bij ander materieel gebeurt dat pas na meer dan 10 jaar, ander materieel wordt pas na enkele tientallen jaren afgeschreven, bijvoorbeeld de raffinage-installaties in de petrochemie, hoogovens enzovoort. Ook de mogelijkheid tot fiscaal aftrekbare afschrijvingen zal bij de beslissing tot vervanging een rol spelen.

Een tweede element dat de kostprijs van de maatregel beïnvloedt is natuurlijk het succes van de maatregel zelf. Indien bedrijven inderdaad overtuigd zijn van de voordelen die ze ermee kunnen doen, en sneller het bestaande materieel en outillage zullen vervangen, dan zal de resterende belastbare massa sneller krimpen.

In een eerste rudimentaire, maar wel maximalistische, inschatting zou je kunnen stellen dat we jaarlijks 1/10 nemen. Dus elk jaar wordt 1/10 van het bestaande materieel en outillage vervangen door nieuwe productie-apparatuur. Dan kom je uit op een gemiddelde van 24 mio euro per jaar.

Dit zal ongetwijfeld maximalistisch zijn aangezien zeer grote productie-installaties, waarvan de investeringskost zeer hoog is, ongetwijfeld over méér dan 10 jaar worden afgeschreven en dus niet vervangen. Ook zal het vervangingsritme waarschijnlijk de eerste jaren wat hoger liggen dan nadien. VOKA heeft hieromtrent reeds een eigen studie gemaakt en spreekt van maximaal 17 mio euro per jaar. Van een onderschatting van de budgettaire kost zal bijgevolg geen sprake zijn.

Momenteel werd de budgettaire impact van deze maatregel nog niet doorgerekend in de meerjarenbegroting. Het ligt echter in mijn bedoeling om voor de implementatiekost één of meer van volgende pistes af te toetsen:

- inpassen in het fiscaal pact met de gemeenten, te onderhandelen met VVSG;
- kleine voorafname op de grote meerontvangsten die reeds werden gerealiseerd inzake gewestbelastingen;
- compenseren op alsmáar dalende rentekredieten wegens versnelde schuldafbouw.

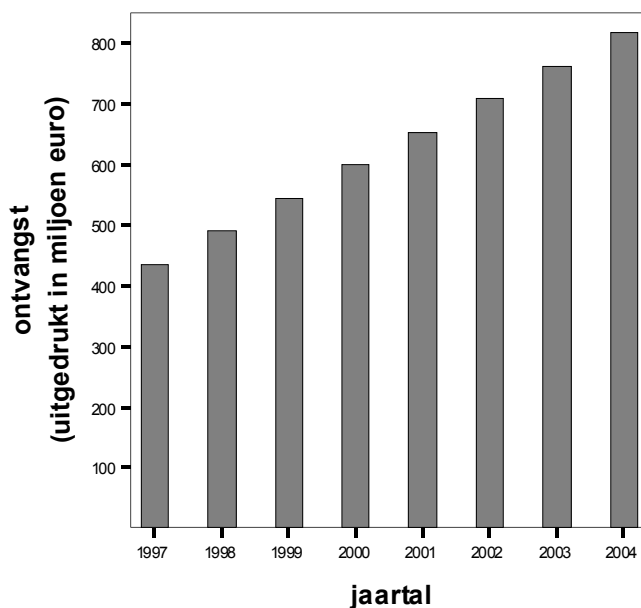
In de aanloop naar de begrotingscontrole 2006 zal ik terzake een concreet voorstel aan de Vlaamse regering voorleggen.

1.2. Inzake Successierechten: consolidering

1.2.1. Het aanbieden van een rechtszeker en stabiel ondernemingsklimaat

Deze oneigenlijke gewestbelasting omvat zowel het recht van successie op de nalatenschap van een rijksinwoner, als het recht van overgang bij overlijden voor niet-rijksinwoners.

Volgende grafiek toont de evolutie van de opbrengsten (in stijgende lijn) van deze gewestbelasting .

Zowel budgettair, als beleidsmatig vormen de successierechten een belangrijke gewestbelasting:

Budgettair, omdat de successierechten, samen met de registratierechten, 1,8 miljard euro of 64% van de totale opbrengst van de gewestbelastingen of 10,5 procent van de totale middelen van het Vlaamse Gewest vertegenwoordigen.

Beleidsmatig, omdat men met de successierechten kan inspelen op allerlei maatschappelijke noden (denken we maar aan de regeling inzake vererving door gehandicapten), alsook op nieuwe vormen van samenleven (bijvoorbeeld onze recente maatregelen inzake samenwonenden, stiefkinderen, zorgkinderen).

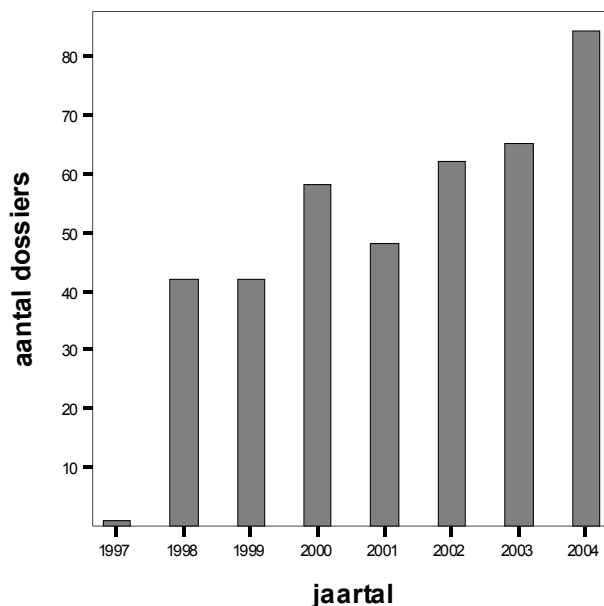
Sinds 2003 werd een vrijstelling van successierechten ingevoerd voor bossen en gronden gelegen in het VEN-gebied.

Het nultarief inzake successierechten (ingevoerd in oktober 1999, voor de jaren 1997 en 1998 gold nog het voordelige verlaagde tarief van 3%) bij de vererving van activa en aandelen in familiale ondernemingen, is nog zo'n voorbeeld van een beleidssturende maatregel.

Bij de overgang van familiale ondernemingen door overlijden, worden erfgenamen vaak geconfronteerd met hoge successierechten. Daardoor kan de continuïteit van de onderneming in gevaar komen, evenals de tewerkstelling van tal van Vlaamse werknemers.

Door deze vrijstellingsregeling te koppelen aan een tewerkstellingsvoorwaarde (zowel voor het bekomen van de vrijstelling, als voor het behoud ervan), en aan een voorwaarde van behoud van kapitaal, draagt de Vlaamse Regering haar steentje bij tot een beleid dat de tewerkstellingsgraad en de economische welvaart in Vlaanderen wil opkrikken.

Onderstaande toont het groeiend aantal aanvragen weer sinds 1997, wat aantoont dat de talrijke initiatieven die in het verleden zijn genomen om de kenbaarheid van de maatregel te vergroten, hun uitwerking hebben gehad.

Het stijgende aantal dossiers heeft echter niet enkel te maken met de ruimere bekendheid van de maatregel bij de belastingplichtigen. Door de jaren heen heeft de Vlaamse Regering de toepassingsvoorwaarden zoveel mogelijk aangepast aan de maatschappelijke evoluties, wat een versoepeling van de voorwaarden tot gevolg had. Een tendens die de komende jaren dezelfde lijn zal blijven volgen.

De regeling betreffende vrijstelling van successierechten voor familiale ondernemingen is niet de enige regeling in Vlaanderen die de continuïteit van ondernemingen wil bevorderen, door een probleemloze overdracht naar de volgende generatie. De invoering van het verlaagde tarief inzake schenking van ondernemingen heeft dezelfde doelstelling.

Het verlaagde tarief inzake schenking van ondernemingen bedraagt 2% zonder tewerkstellingsvoorwaarde, maar wel met de voorwaarde van een ononderbroken voortzetting gedurende vijf jaar.

Voorlopig wens ik geen concrete initiatieven te ontplooiën om de regelgeving, inzake schenkings- en successierechten bij overdracht van ondernemingen, op elkaar af te stemmen, zoals men dat in het Waalse Gewest heeft gedaan. Een constant wijzigende regelgeving is immers niet bevorderlijk voor een stabiel juridisch klimaat. Laten we de bestaande systemen eerst evalueren en beoordelen op hun tekortkomingen, om ze eventueel later nog aan te passen aan de noden van alle betrokkenen. Mijn administratie heeft wel de permanente opdracht om aandacht te hebben voor de maatschappelijke verzuchtingen, alsook voor de bemerkingen die door belastingplichtigen of hun

vertegenwoordigers in concrete dossiers worden gemaakt. Gebeurlijk zullen of kunnen deze aanleiding zijn tot het bijschaven van interne of publieke richtlijnen of procedures.

1.2.2. De gezinswoning niet langer aan successierechten onderworpen

Het Vlaamse regeerakkoord voorziet dat de langstlevende echtgenoot of samenwonende partner niet langer successierechten zal moeten betalen over de waarde van de gezinswoning. Deze maatregel ligt in het verlengde van het beleid van de vorige Vlaamse regering dat erop gericht was om de eigendomsverwerving van een eigen woning te vergemakkelijken. Het kan dan ook niet de bedoeling zijn dat het bezit van een eigen woning aan het einde van de rit fiscaal onvriendelijk wordt behandeld.

De precieze datum waarop deze maatregel in werking zal treden moet nog worden afgesproken binnen de Vlaamse regering. Maar ik zal ervoor ijveren dat dit , rekening houdend met de budgettaire mogelijkheden , zo snel als mogelijk in een decreet wordt omgezet.

1.3. Registratierechten

1.3.1. Verlaagde schenkingsrechten voor bouwgronden

Met het decreet van 20 december 2002 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2003 werd een bijzonder verlaagd tarief voor het registratierecht op schenkingen onder de levenden gecreëerd, wanneer het voorwerp van de schenking een perceel grond betreft dat volgens de stedenbouwkundige voorschriften bestemd is voor woningbouw.

De bedoeling van deze maatregel was om het sneller doorgeven van ongebruikte percelen bouwgrond tussen generaties te stimuleren. Zo kan een slapende voorraad bouwgronden geactiveerd worden .

Het is duidelijk dat deze maatregel zijn effect niet heeft gemist. In 2004 bijvoorbeeld werden meer dan 1700 percelen bouwgrond tegen dit voordelige tarief van registratierechten geschonken. En voor de eerste helft van 2005 gaat het al om ruim 1.100 percelen.

Ook uit de sterk verhoogde ontvangsten die het Vlaams Gewest bekomt uit de registratierechten op schenkingen, blijkt overduidelijk dat de Vlamingen gretig inspelen op de verlaagde tarieven.

Nu de prijzen van bouwgrond in Vlaanderen de laatste jaren sterk zijn gestegen, blijft deze maatregel die erop gericht is om ongebruikte percelen zoveel als mogelijk te benutten of op de markt te brengen, zeer zinvol.

Dit heeft de Vlaams regering doen besluiten de huidige tijdelijke verlaging van de schenkingsrechten op bouwgronden te verlengen. Het Vlaams Regeerakkoord: "Vertrouwen geven, verantwoordelijkheid nemen", vermeldt inderdaad deze beleidsintentie .

De oorspronkelijke maatregel was slechts tijdelijk . De tarieven waren slechts gedurende drie jaar van toepassing: voor akten verleden in de periode van 1 januari 2003 tot en met 31 december 2005.

De maatregel wordt nu verlengd van 1 januari 2006 tot en met 31 december 2009, zodat een volgende Vlaamse regering de maatregel opnieuw aan een evaluatie kan onderwerpen.

Het regeerakkoord vermeldt ook dat voor de toekomst aan de verlaging van de tarieven een bouwverplichting zal worden gekoppeld. Het decreet zou namelijk zijn doel kunnen voorbijschieten indien bouwkavels die nu geparkeerd zitten bij een bepaalde generatie opnieuw bij een andere generatie geparkeerd worden. De bedoeling is dat de losgeweeke bouwkavels wel degelijk voor nieuwbouw worden aangewend.

Om al te zware administratieve complicaties en een eindeloze casuïstiek van betwistingen met de belastingplichtigen te vermijden, werd gekozen voor een eenvoudige maar duidelijk af te lijnen voorwaarde. De begiftigde moet namelijk kunnen aantonen dat hij binnen de drie jaar, te rekenen vanaf de datum van de akte van de schenking, een volledig en ontvankelijk verklaard dossier van bouwaanvraag heeft ingediend bij de gemeente. Zo heeft hij bewezen dat zijn bouwplannen ernstig zijn en aldus de geest van het decreet respecteert, zonder het gevaar te lopen dat wanneer zijn bouwdoossier "vastloopt" in het administratief circuit (en daar kunnen de meest uiteenlopende redenen voor zijn) toch nog geconfronteerd te worden met navorderingen en boeten wanneer hij de vastgelegde termijn tot realisatie van zijn bouwwerk overschrijdt.

1.3.2. Registratierechten op verkopen van onroerende goederen: zoeken naar vereenvoudiging

1.3.2.1. Het vereenvoudigen van de regelgeving

Er bestaan vandaag in het Vlaams Gewest 2 gunstregimes op het vlak van registratierechten op verkopen van onroerende goederen die het verwerven van een eigen woning moeten vergemakkelijken :

Het **abattement** dat bestaat sedert 1 januari 2002 : een vermindering van de belastbare grondslag met 12.500 euro voor iemand die een eerste woning of bouwgrond verwerft . De koper moet er zelf gaan inwonen binnen een termijn van twee jaar bij aankoop van een bestaande woning , en vijf jaar bij aankoop van een bouwgrond.

Het **klein beschrijf** , dit is het verlaagd tarief van 5 % in plaats van het algemeen tarief van 10 % . Dit geldt enkel bij de aankoop van een woning waarvan het niet-geïndexeerd K.I. niet meer bedraagt dan 745 euro , 845 euro , 945 euro of 1.045 euro (bij respectievelijk 0-2 , 3-4 , 5-6 , of meer kinderen ten laste). De koper moet binnen de drie jaar na de aankoop ingeschreven zijn in het bevolkingsregister op het adres van de aangekochte woning , en daar ook gedurende drie jaar zonder onderbreking ingeschreven blijven.

De beide voordelen kunnen soms cumulatief verkregen en behouden worden , soms ook niet.

Beide systemen beogen eigenlijk dezelfde doelgroep , met name de “onroerend starters” , maar verschillen qua voorwaarden soms heel subtiel.

Bijvoorbeeld :

- Om het voordeel van het abattement te behouden is een effectieve bewoning noodzakelijk , terwijl voor het klein beschrijf een inschrijving in het bevolkingsregister noodzakelijk is.
- Om van het abattement te genieten mag de koper geen andere woning hebben , voor het klein beschrijf evenmin , maar met uitzondering van een woning die bekomen werd uit erfenis in rechte lijn .
- Voor het abattement is vereist dat alle verkrijgers het gekochte goed gaan bewonen , voor het klein beschrijf volstaat het dat de verkrijger of zijn echtgenoot ingeschreven wordt op het adres van de gekochte woning.
- Voor het bekomen van het abattement worden geen voorwaarden gesteld aan het bekomen goed zelf. Het kan net zo goed gaan om de aankoop van een ruimer pand van één miljoen euro , als de koper het gaat bewonen zal hij zijn voordeel van 1.250 euro of 625 euro bekomen. Het voordeel van het klein beschrijf kan enkel bekomen worden wanneer een “bescheiden “ woning wordt aangekocht , d.w.z. een woning waarvan het K.I. het vermelde maximum niet overschrijdt.

Het naast elkaar bestaan van beide systemen , met subtiel verschillende voorwaarden is niet heel doelmatig. Het is bovendien niet altijd even doorzichtig voor de kandidaat-kopers. En het maakt ook de controle door de administratie op de nakoming van de door de kopers aangegane engagementen moeilijk.

Zoals hiervoor – onder het hoofdstuk over de onroerende voorheffing - reeds opgemerkt is het kadastraal inkomen niet altijd een even betrouwbare indicator van de waarde of de grootte van de woning. Na de laatste perequatie is gebleken dat in bepaalde gemeenten de

huurwaarde van appartementen sneller was gestegen dan deze van huizen terwijl dit in andere gemeenten net omgekeerd was. Ook hebben bepaalde buurten een opgang gekend, terwijl andere buurten intussen verkommerd en verloederd zijn. Ander element dat het onaangepast karakter van de kadastrale inkomens veroorzaakt, is het feit dat de fiscus niet steeds op de hoogte is van aanpassingswerken die een invloed hebben op het kadastraal inkomen, zeker indien het interne aanpassingswerken betreft (bijvoorbeeld centrale verwarming, sanitaire voorzieningen, ...). Om die reden zal sedert 15 mei 2001 trouwens steeds een onderzoek worden uitgevoerd door het federale kadaster naar de juistheid van het K.I. bij het verwerven van een bescheiden woning met verlaagd registratierecht. Het K.I. kan n.a.v. dat onderzoek herzien worden.

Om het kadastraal inkomen niet langer als scheidsrechter te laten optreden voor het toekennen van dit fiscaal voordeel, zou een mogelijke denkpiste een forse verhoging van het voordeel van het abattement kunnen zijn ter vervanging van het klein beschrijf.

1.3.2.2. Wonen in steden en dorpskernen aanmoedigen

Naast de bekommernis om de regelgeving te vereenvoudigen en te moderniseren, is er ook de beleids optie om het wonen in steden en gemeenten fiscaal aan te moedigen.

Vanuit verschillende oogpunten is het aanmoedigen van het bewonen van stads – en dorpskernen te verantwoorden :

- Het is voor het leefmilieu van belang een aanzet te geven om de bevolking ertoe aan te moedigen opnieuw dichterbij de gemeente- of stads-kernen te gaan wonen in plaats van steeds meer beslag te leggen op de open ruimte.
- Door jonge bewoners naar de steden te lokken kan de spiraal van negatieve beeldvorming over stedelijke gebieden (onveiligheid, vervuiling, verkeersdruk, ...) doorbroken worden. De centra van onze steden en gemeenten hebben een injectie nodig van bewoners die anders het buitengebied hadden verkozen.
- Het centraler wonen beperkt de verplaatsingen of laat ze meer via het stedelijk openbaar vervoer verlopen en draagt zo bij tot de beheersing van de nog steeds toenemende verkeerscongestie.
- Bovendien is het paradoxaal dat bouwgronden vrijwel onbetaalbaar geworden zijn, terwijl verouderde buurten van steden en gemeenten er steeds meer verloederd blijven bijliggen.

De federale regering heeft enkele jaren geleden een initiatief genomen om het wonen in steden aan te moedigen. Bij renovatie van een woning gelegen in een zone voor positief grootstedelijk beleid is een belastingvermindering mogelijk (onder bepaalde voorwaarden), gelijk aan 15 % van de gedane uitgave voor renovatie, met een maximum van 500 euro (geïndexeerd). En bij renovatie van een woning wordt de herschatting van het kadastraal inkomen van die woning met 5 jaar verlegd.

1.3.2.3. Een combinatie van beide doelstellingen?

De beide vermelde doelstellingen kunnen mijns inziens mooi gecombineerd worden. Je zou bijvoorbeeld een abattement – een vrijstelling van een deel van de belastbare grondslag – kunnen voorzien bij de aankoop van een eerste woning, en een verhoogd abattement bij de aankoop van een eerste woning die in een stad of dorpskern gelegen is.

Ik ben echter geenszins gewonnen voor een nieuwe territoriale afbakening van zones waarbinnen dat verhoogd abattement zou kunnen gelden. Ik ben wel voorstander van een algemeen geldend en objectief criterium dat voor de administratie ook eenvoudig toepasbaar moet zijn.

Deze denkpiste moet verder door mijn administratie bekeken en onderzocht worden. Ook moeten simulaties gemaakt worden die toelaten een degelijk onderbouwde budgettaire inschatting te maken van deze mogelijke hervorming.

Het spreekt voor zich dat ik daarbij niet over één nacht ijs wil gaan.

1.4. Inzake Verkeersbelasting

In eerste instantie wil ik in de verkeersbelasting en de belasting op de inverkeersstelling de mankementen rechtzetten, samen met mijn andere gewest-collega's, om onbedoelde effecten, zoals het oneigenlijk gebruik van de fiscale voordelen voor lichte vrachtwagens, weg te werken.

Ik wil ze ook meer stimulerend maken, zoals ik in het recente verleden al bewezen heb met andere belastingen, door de milieuvriendelijke wagens, die voldoen aan strenge, maar nog niet verplichte milieuvoorwaarden, lager te belasten. In het kader van het op te stellen actieplan reductie fijn stof zal onder meer nagegaan worden in welke mate het gebruik en of de aanschaf van minder milieubelastende wagens binnen een budgettair neutraal kader kan bevorderd worden en hoe snelheidsregimes en doorstroming tot de reductie van milieuvervuiling kunnen bijdragen. Daarom vind ik het een zeer interessante en waardevolle suggestie om de ECOSCORE als grondslag voor de verkeersbelasting en de belasting op de inverkeersstelling, in de plaats te stellen van de fiscale PK's. Hiermee spelen we ook goed in op de Europese regelgeving die terzake in de maak is, met name de Europese richtlijn betreffende de belasting van personenauto's (COM(2005) 261 final), die onder meer als doel heeft met fiscale maatregelen de CO²-uitstoot van voertuigen drastisch terug te dringen.

Dit is een evolutief proces en geen revolutief proces.

Het is binnen dit kader, dat ik ook naga hoe de inning van de verkeersbelasting kan worden overgenomen. Want de beste hervorming leidt tot niets, indien zij in de praktijk niet uitvoerbaar blijkt. En om dat te weten, moet je ze ook in praktijk bedrijven. Mijn acties in 2006 rond de verkeersbelasting zullen zich dus vooral hierop concentreren. De wijze waarop dit kan geschieden, beschrijf ik in latere hoofdstukken.

Het laat me ook toe om volwaardig mijn collega's te ondersteunen, die de verkeersbelasting minder de richting van een belasting, maar meer van een retributie willen laten opgaan. Ik wil ten volle meewerken aan de intentie van deze Vlaamse regering om een wegenvignet in te voeren, op een zodanige manier, dat dankzij een financiële bijdrage van de niet-ingezetenen van het Vlaams Gewest, en zonder de fiscale druk voor de Vlaamse burger te laten toenemen, wij toch meer maatschappelijk beleid zullen kunnen voeren. Hier moet duidelijk een win-win-situatie kunnen gecreëerd worden.

Ik ben er zeker van dat er goede oplossingen mogelijk zijn voor de wegentaks; maar al evenzeer ben ik er zeker van dat deze oplossingen niet voor de hand liggen. In 2006 wil ik daarom in het bijzonder ondersteunend werken.

1.5. Personenbelasting

De belangrijkste beleidsondersteunende fiscale maatregel van deze legislatuur is ongetwijfeld de korting die de beroepsactieve Vlaming vanaf 2007 zal krijgen op zijn personenbelasting.

Zoals aangekondigd in het Vlaams regeerakkoord zal hiertoe weldra bij het Vlaams Parlement een ontwerp van decreet worden ingediend .

Studies hebben aangetoond dat voor sommigen een werkloosheidsuitkering aantrekkelijker blijkt, dan op zoek te gaan naar werk. De Vlaamse regering wil daarom met een substantiële lastenverlaging deze werkloosheidsval bestrijden. Met deze korting wil de Vlaamse regering meer in het algemeen ook de fiscale druk op arbeid verlichten.

In 2007 zullen Vlamingen van wie het activiteitsinkomen een maximumdrempel niet overschrijdt, van een vermindering van 125 euro van hun personenbelasting kunnen genieten. We spreken hier over ongeveer 1 miljoen beroepsactieve Vlamingen. In 2008 wordt deze belastingvermindering opgetrokken tot 150 euro.

Vanaf 2009 zullen alle werkende Vlamingen van een vermindering van 200 euro kunnen genieten. Of voor een gezin met twee verdieners een totale korting van 400 euro! De Vlaamse regering wil werkende Vlamingen immers ondersteunen en koesteren. De werkende Vlaming die met zijn inzet mee onze sociale zekerheid in stand houdt mag niet ontmoedigd worden door een arbeidsvernietigende fiscaliteit. Bovenop de forse lastenverlaging die de federale regering al heeft doorgevoerd en die nu volop op kruissnelheid komt en voelbaar wordt , krijgt de werkende Vlaming zo nog een extra aanmoediging om een job te zoeken en beroepsactief te blijven.

Het ontwerp van decreet houdende invoering van deze forfaitaire vermindering in de personenbelasting werd al principieel door de Vlaamse regering goedgekeurd. Met de federale administratie worden de besprekingen over de technische uitvoering van deze maatregel weldra afgerond.

Zoals de minister-president met zijn verklaring aan het Vlaams Parlement van 18 mei 2005 al heeft aangegeven zal de federale administratie deze Vlaamse korting doorrekenen in de bedrijfsvoorheffing. Op die manier zal de Vlaming vanaf 2007 onmiddellijk van de resultaten van zijn werkbereidheid kunnen genieten!

2. Wetenschappelijke onderbouwing van de Vlaamse fiscaliteit ***Ipsa scientia potestas (ne) est***

Reeds enkele jaren ondersteunt het Fiscaal Spoor van het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen (SBOV) het fiscale beleid van de Vlaamse Regering. Zo deed de Leuvense pijler de voorbije jaren een onderzoek naar de invloed die de verlaging van de registratierechten heeft op het moment van aankoop van een eigen woning in de levenscyclus en naar de invloed die de meeneembaarheid van de registratierechten heeft op de periode gedurende dewelke men een woning aanhoudt. In mijn vorige beleidsbrieven heb ik regelmatig over dit onderzoek – met name over de aspecten ervan die beleidsmatig het meest waardevol zijn – bericht.

In 2006 zullen de onderzoekers zich focussen op het opnemen van woningbezit in armoede- en ongelijkheidsmaatstaven. Zo zal nagegaan worden of wonen een belangrijke determinant van welvaart is en wat het effect is van de verlaging van de tarieven inzake registratierechten en de invoering van de meeneembaarheid op armoede en ongelijkheid in Vlaanderen.

De Gentse pijler van het Fiscaal Spoor deed de voorbije jaren heel wat onderzoek naar non compliance met betrekking tot vastgoedbelastingen. In 2006 zullen zij dit onderzoek afsluiten met een aantal aanbevelingen ter bestrijding van non compliance. Tevens zullen zij hun inzichten rond de hervorming van de registratierechten en de successie- en schenkingsrechten bundelen. Meer specifiek gaat het hier over een grondige evaluatie – vanuit macro-economisch perspectief – van de hervorming van de registratierechten, het inschatten van de conjunctuurgevoeligheid van de schenking- en successierechten en een update van de econometrische schatting van de effecten van de hervorming van de registratierechten op de belastingontvangsten en op de prijzen van vastgoed. Dit onderzoek zal ons toelaten de toekomstige belastingontvangsten op een meer wetenschappelijk onderbouwde manier te ramen .

Tenslotte wens ik ook enkele kleinere, maar beleidsmatig heel interessante onderzoeksprojecten te belichten die dit jaar binnen een B-spoor zullen gerealiseerd worden. Eerder in deze beleidsbrief heb ik reeds gesproken over het onderzoek door de Gentse pijler van het SBOV rond een invoering van gedifferentieerde opcentiemen in de onroerende voorheffing. Daarnaast zal deze pijler dit jaar ook in het kader van het afsluiten van een globaal fiscaal pact met de gemeenten en provincies – zoals voorzien in het regeerakkoord – de administratieve last in kaart brengen die de diverse, kleinere gemeentelijke belastingen veroorzaken. Op basis van deze informatie en op basis van studie van voorgaande onderzoeken rond dit onderwerp zal een kosten-batenstudie uitgevoerd worden rond deze heffingen. Ten slotte zal de potentiële budgettaire impact van het afschaffen van deze belastingen voor de gemeenten becijferd worden. Dit zal de Vlaamse regering toelaten over dit onderwerp samen met de lokale besturen een gefundeerde beslissing te nemen.

Net zoals de andere steunpunten zal ook het Steunpunt Bestuurskundig Onderzoek en dus ook het spoor Fiscaliteit in 2006 onderworpen worden aan een grondige evaluatie. Want beleidsmatige relevantie koppelen aan wetenschappelijk onderzoek blijkt niet zo eenvoudig. De wereld vandaag verandert zo snel dat permanente bijsturing van beleidsstrategie niet alleen een must is, maar intussen verworden tot een discipline. De vraag of en welk onderzoek hiertoe een bijdrage kan leveren inzake financiën en fiscaliteit zal ik laten onderzoeken en er de passende besluiten uit trekken in 2006.

3. De uitbouw van een performante autonome Vlaamse Fiscale Administratie

Meer dan welke andere overheidsorganisatie komen de fiscale besturen in contact met de burgers en ondernemingen. Daar waar andere overheden meestal iets gunstig teweeg kunnen brengen voor hun klanten (vergunning, of behoud van vergunning; dienstverlening; subsidieverstreking), zal een fiscaal bestuur vaak op een negatieve vooringenomenheid stuiten. Logisch, want aan de fiscus geef je iets, zonder dat je zeker bent, dat je iets van dezelfde waarde terugkrijgt.

Het is derhalve evident dat een fiscaal bestuur in sterke mate het imago van de belastingheffende overheid bepaalt. Bijgevolg is het nodig om grote zorg hieraan te besteden.

Bij dit onderdeel van mijn beleidsbrief wil ik derhalve in detail gaan : het belangt rechtstreeks miljoenen Vlamingen aan.

Om de Vlaamse fiscus toe te laten zijn belastingplichtigen meer als klanten te benaderen en zo ondermeer de 'fiscal compliance' in de hand te werken, is het aangewezen een doorzichtig gestructureerde administratie uit te bouwen die de belastingplichtige duidelijk kan herkennen en met wie hij gemakkelijk in contact kan treden. Deze 'betere bereikbaarheid' en 'herkenbaarheid' wordt niet alleen in de hand gewerkt door een geïntegreerd e-government-beleid met oog voor de moderne communicatiemiddelen, zoals het Internet en interactieve en transactionele webapplicaties, maar ook door een aangepaste organisatievorm.

Tevens dient de eigen fiscale administratie zo te worden gereorganiseerd dat zij, binnen afzienbare tijd, in staat is de meeste gewestelijke belastingen – die nu nog door de federale administratie worden ingevorderd – voor eigen rekening te innen.

3.1. Overname in eigen beheer van de gewestbelastingen

3.1.1. Insourcing van de administratieve taken van de onroerende voorheffing

3.1.1.1. Verantwoording van de keuze

Het belang van een eigen fiscale administratie werd ten overvloede beklemtoond in vorige beleidsbrieven of –nota's. Daarbij heb ik steeds benadrukt dat de huidige situatie – namelijk de inning van gewestbelastingen door de federale fiscale diensten of via outsourcing – slechts een tijdelijke toestand kon en mocht zijn en dat Vlaanderen op termijn naar een volwaardige fiscale administratie moest evolueren.

Op de steeds weerkerende vraag wanneer deze gigantische uitdaging zou worden aangegaan, heeft de Vlaamse Regering op 24 juni 2005 een eerste antwoord gegeven, wat een mijlpaal is in het streven van Vlaanderen om meer verantwoordelijkheid te dragen betreffende de inning van belastingen. Toen besliste de Vlaamse Regering (VR/2005/24.06/doc.0486) om de administratieve taken inzake de inning van de onroerende voorheffing in te sourcen tegen 1 mei 2007. Dat is het eerste onderdeel van een proces, dat zoals ik zal beschrijven – alle componenten van de Vlaamse fiscaliteit, zowel in de breedte als de diepte zal omvatten.

Ik werd door de Vlaamse Regering gelast met de uitvoering van deze opdracht, wat concreet onder meer inhoudt dat onderhandelingen met de vakbonden moeten worden opgestart, een PIP-PEP moet worden opgesteld en het benodigde aantal ambtenaren statutair moet worden geworven.

Dat de keuze op de onroerende voorheffing is gevallen om als eerste gewestbelasting zelf te worden geïnd is het logische eindresultaat van een wordingsproces dat in 1998 is gestart. Toen groeide het besef dat de inning van de onroerende voorheffing door de federale administratie problematisch geworden was, vermits door de jaren heen een volledig verkeerde situatie was ontstaan. De grote mate van decentralisatie en deconcentratie, de gefragmenteerde ICT-investeringen, lieten niet toe om snel en universeel de dienstverlening te moderniseren. Belastingplichtigen, die recht hadden op verminderingen, kregen ze vaak niet omdat zij die uit onwetendheid niet aanvroegen. Andere belastingplichtigen, die er geen recht op hadden, kregen de verminderingen levenslang, ook deels uit onwetendheid, omdat zij geen aangifte deden van feiten die het verlies van de vermindering tot gevolg hadden. De Vlaamse regering besliste om de verminderingen grotendeels automatisch toe te kennen, wat achteraf beschouwd een succesverhaal is vermits de 'echte' rechthebbenden zonder onderscheid eindelijk hun verminderingen automatisch krijgen.

Na een lange selectie- en onderhandelingsprocedure keurde de Vlaamse Regering op 19 december 1998 de overeenkomst goed waarbij zij Cipal gelastte met een dienstenopdracht voor de inningstaken betreffende de onroerende voorheffing (verder: OV genoemd).

De feiten achteraf hebben aangetoond dat de uitdaging, die de Vlaamse Regering en haar toeleverancier, Cipal, aangingen, (aanvankelijk te) ambitieus was. De belofde "grote sprong voorwaarts" ging gepaard met onvoorziene obstakels. Na een aantal moeilijke opstartjaren kon de toestand worden rechtgetrokken en 5 jaar later was de overeenkomst aan verlenging toe. Op 27 juni 2003 besliste de Vlaamse Regering dan ook tot een contractverlenging (VR/PV/2003/28 – punt 3), als volgt opgesplitst:

- Voor de **administratieve processen** tot 30 april 2007, desgevallend 1 jaar vroeger opzegbaar (telkens met naleving van een opzegperiode van 10 maanden);
- Voor de **ICT processen** tot 31 december 2008, ook desgevallend vroeger opzegbaar (eveneens telkens met naleving van een opzegperiode, hetzij 10 maanden hetzij 6

maanden, én gekoppeld aan de betaling van een schadevergoeding, die afneemt naarmate het einde van het contract nadert).

Gelet op het aan de gang zijnde project betreffende de ontwikkeling van een eigen 'Vlaams Fiscaal Platform' (VFP) (waarop verder in deze beleidsbrief wordt teruggekomen), waarbij het streefdoel is een generieke, modulair opgebouwde, belastingtoepassing te ontwikkelen, en mede gelet op de contractueel voorziene schadevergoeding bij opzeg van het ICT luik, leek het aangewezen dit luik momenteel onaangeroerd te laten, en voorlopig enkel te focussen op het **administratieve luik**.

Reeds van bij de initiële opstart had de Vlaamse Administratie namelijk zelf de reengenering van de administratieve processen gestuurd en van zeer nabij opgevolgd zodat de knowhow op hoog niveau grotendeels in huis is. Bovendien is het de bedoeling om via nog te organiseren examens voldoende mensen in huis te halen die perfect op de hoogte zijn, en dit voor alle domeinen van de inning.

Een even belangrijke reden om de onroerende voorheffing in eigen beheer te innen was de kostprijs van de outsourcing. Alleen reeds door de BTW-besparing is een eigen inning reeds ca. 1 miljoen euro per jaar goedkoper.

Verder is de insourcing van het administratieve OV-personeel verantwoord omdat het volledige ingezette personeel voor het gehele inningproces dan onder één hiërarchie valt. Dit zal de eenheid van beslissing en de snelheid, waarmee interne proceswijzigingen kunnen worden doorgevoerd, ongetwijfeld bevorderen.

Verder heb ik de betrachting om de momenteel drie exploitatiezetels voor de inning van de onroerende voorheffing (Diepenbeek, Aalst, Brussel) zo veel mogelijk te centraliseren, maar op een gedeconcentreerde plaats – nl. te Aalst, waar momenteel ca 70% van de administratieve afhandeling plaats vindt. Ook dat zal een vereenvoudiging zijn t.o.v. de huidige toestand. Onverminderd de vaste wil van de Vlaamse Regering om Brussel aan te houden als hoofdplaats van Vlaanderen en dat te manifesteren door haar aanwezigheid, ben ik altijd van mening geweest dat in alles het principe van de afname van het marginaal nut speelt. De kostprijzen voor kantooraccommodatie liggen 40 tot 70% goedkoper dan in Brussel. Het is dus evident dat ik in deze kies voor deconcentratie.

3.1.1.2. Planning van de insourcing

Vermits per 1 mei 2007 dient gestart met de eigen inning, is het duidelijk dat in 2006 het gros van het voorbereidende werk zal moeten gebeuren.

Er werd door de Vlaamse Regering (VR/2005/24.06/doc.0486) geopteerd voor een scenario waarbij personeel gericht en statutair aangeworven wordt met ingang van 1 mei 2007. Enkel de kandidaten – uiteraard kunnen ook personeelsleden van CIPAL zich kandidaat stellen - die slagen in functiespecifieke proeven, die voorafgaand aan deze datum worden georganiseerd, worden aangeworven. Zij worden meteen in hun statutaire schaal ingeschaald met de voor het MVG geldende barema's en voorwaarden. Zo worden op een objectieve manier de beste garanties bekomen op een competente en ambitieuze fiscale administratie.

In dit scenario moeten zowel het PIP-PEP (procesimplementatie- en personeelsplan) als de selectieprocedure voor alle functies, afgerond zijn tegen de datum waarop de opzegperiode van het contract met CIPAL afloopt.

Aan dit scenario is onvermijdelijk een aanzienlijke tijdsdruk verbonden want, als het personeel niet is geworven per 1 mei 2007, kan de verwerking van de niet toegewezen ontvangsten van de onroerende voorheffing en de behandeling van de bezwaren en van alle andere, met de verzending van aanslagen verband houdende documenten, niet van start gaan. Dit heeft uiteraard zware – en niet te vergoelijken – implicaties .

Het is daarom zeer belangrijk dat volgende punten worden gerealiseerd:

- Een maximale en fasegerichte voortgang van de transitieoperatie inhoudende:
 - opstelling van een simulatie waarbij de verloning door Cipal en door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap per 1 mei 2007 worden vergeleken,
 - onderhandelingen met de vakbonden,
 - opstelling van een personeelsplan, waarbij de thans, op 3 plaatsen onder 2 verschillende leidingen verlopende processen, worden samengesmolten,
 - organisatie van gerichte examens waarbij ook de personen die door Cipal zullen worden opgezegd de kans krijgen om, in concurrentie met internen en externen die eenzelfde ervaring kunnen voorleggen, eraan deel te nemen,
 - (eventueel) opvulling van de personeelstekorten wanneer er onvoldoende geslaagden kunnen worden gerekruteerd,
 - ten slotte uiteraard, de effectieve en tijdige (vóór 1 mei 2007) aanwerving van de geslaagden.
- Een duidelijke communicatie van en naar alle betrokken actoren. Zo zal het Cipal-personeel duidelijk moeten worden ingelicht over de financiële voorwaarden zodat eenieder van de huidige OV-personeelsleden te Aalst perfect weet waar hij aan toe is als hij of zij een Vlaams ambtenaar wordt.
- Een maximale inspanning van alle betrokken actoren.

Ikzelf en mijn administratie zullen er in elk geval alles aan doen om het positieve verhaal van de inning van de onroerende voorheffing verder te zetten via een geslaagde insourcing.

3.1.2. Onderzoek naar de insourcing van de inning van de verkeersbelastingen

Reeds in vorige beleidsbrieven en –nota's werd uitvoerig toegelicht waarom ook de overname van de inning van de verkeersbelastingen een beleidsprioriteit is, welke argumenten pleiten vóór een inning in eigen beheer, maar ook waar de valkuilen en knelpunten liggen. Daarbij werd steeds benadrukt dat, rekening houdend met onze ervaring bij de onroerende voorheffing, een overname enkel kans op slagen heeft indien ze voorafgegaan wordt door een performante en gedegen voorbereiding.

Met belastingen experimenteert men beter niet. De Duitse wegentol ter vervanging van het Eurovignet bestaat en blijkt nu naar behoren te functioneren. Maar onze Duitse collega's hebben een lang en moeilijk traject afgelegd: timing die voortdurend werd opgeschoven, budgetten die escaleerden, toestellen die niet tijdig konden geleverd worden, Hieruit moeten we lessen trekken.

Binnen het Vlaams Regeerakkoord is voorzien dat de verkeersbelasting wordt vervangen door een wegentaks. De bedoeling is dat ook buitenlanders die van onze wegeninfrastructuur gebruik maken, hiervoor een vergoeding zullen moeten betalen, zodat de fiscale druk voor de Vlamingen kan verminderd worden. Op zich is dit de aangewezen optie, maar om die enorme stap te zetten, is het goed, datgene wat men wenst te vervangen, door en door te kennen.

De administratie ABAFIM werd daarom begin 2005 belast met de opdracht een volledige doorlichting van de bestaande situatie van de verkeersbelastingen uit te voeren. Doelstelling is de Vlaamse Regering toe te laten een gefundeerde en onderbouwde beslissing te nemen over de mogelijke overname van de invordering van de verkeersbelastingen en de integratie ervan binnen het ruimer Vlaams Fiscaal Platform (VFP) samen met de onroerende voorheffing, de leegstandheffingen en eventueel nog andere gewestbelastingen of heffingen.

Een stapsgewijze aanpak is de beste weg om beide ambitieuze doelstellingen, de overname in eigen beheer en de invoering van het wegvignet, te realiseren. Hoge bergtoppen worden ook nooit in één ruk beklommen en overwonnen: je moet tussenliggende rustkampen plannen. Die moet je eerst bereiken, voldoende uitrusten, gewennen aan de hoogte en pas nadien volgt de topbeklimming.

Het resultaat van de eerste fase van deze doorlichting, met name een feasibility-study van de luiken personeel, proces/organisatie en ICT, werd mij eind mei 2005 voorgelegd.

Op basis van deze nota besliste ik groen licht te geven voor de verdere onderzoek- en uitvoeringsfases met als ambitie de volledige overname van de inning van de verkeersbelastingen, ten vroegste vanaf 1 januari 2008.

Alvorens de verdere fases voorzien voor 2006 toe te lichten, vindt u hierna een kort overzicht van de belangrijkste conclusies en aandachtspunten uit de feasibility-study.

3.1.2.1. Personeel

In de meeste van de ruim 110 ontvangkantoren in Vlaanderen worden de personeelsleden ingezet zowel voor de inning van de gewestbelastingen als voor de personenbelastingen. Verder werkt het grootste ontvangkantoor te Brussel voor het ganse grondgebied van België, dus ook voor het Waalse en Brusselse Hoofdstedelijk Gewest.

Het is met andere woorden zeer moeilijk een exact cijfer te kleven op het aantal VTE's die zich bezig houden met de verkeersbelastingen. Ten einde toch een benaderend cijfer te

bekomen werd de reële toestand bij het federale ontvangkantoor Antwerpen I geëxtrapoleerd naar gans Vlaanderen en kwam men tot een raming van 340 à 415 VTE's die momenteel voor de inning van de verkeersbelastingen worden ingezet.

Voor de invulling van de personeelsbehoefte zijn er in principe 2 alternatieven. Het eerste alternatief is een eigen rekrutering op de arbeidsmarkt van het noodzakelijke personeel. Naast het feit dat het wellicht moeilijk is om op korte tijd voldoende gekwalificeerd personeel te vinden, is er de budgettaire kost. In dit alternatief zou immers het Vlaamse gewest zelf alle kosten moeten dragen. Het tweede alternatief is een overname van het huidige personeel aan de voorwaarden waaronder zij vandaag werken binnen de FOD Financiën. Ondanks het feit dat er meer personeel voor de inning zal worden aangetrokken dan in de eerste optie, zal dit alternatief goedkoper uitvallen vermits er ook een jaarlijkse dotatie, te betalen door de federale overheid, aan gekoppeld is.

Artikel 68ter van de Bijzondere Financieringswet van 16 januari 1989 voorziet immers in de toekenning van een jaarlijkse dotatie vanaf het ogenblik dat het gewest zelf de dienst van de gewestelijke belasting verzekert en op voorwaarde evenwel dat het gewest ook het personeel van de betrokken administratie overneemt. Deze dotatie stemt overeen met de, bij wet en na voorafgaand overleg met de betrokken gewestregeringen, vastgelegde totale kostprijs van de dienst van de betrokken belasting.

Deze wet, die volgens hetzelfde artikel 68ter al vóór 31 december 2003 moest zijn uitgevaardigd, werd tot op heden nog niet opgemaakt. Teneinde hieromtrent meer informatie te bekomen heb ik de leidend ambtenaar van de FOD Financiën aangeschreven. Ik wens immers zo snel als mogelijk duidelijkheid te bekomen. Dit gegeven is noodzakelijk voor de besluiten die de Vlaamse regering zal moeten nemen.

3.1.2.2. Proces/organisatie

Gezien de complexiteit en de deconcentratie van de huidige processen, is het duidelijk dat de overname van de inning van de verkeersbelastingen dient gepaard te gaan met een grondige procesherziening. Hierbij kan worden gedacht aan een soortgelijke operatie zoals die, die plaatsvond ten tijde van de opstart van de eigen inning van de onroerende voorheffing in 1999, waardoor het mogelijk was heel wat minder personeel in te zetten en tegelijkertijd de lasten voor de belastingplichtigen sterk te verminderen door onder meer de automatische toekenning van bepaalde verminderingen. Maar anders dan de onroerende voorheffing, kan de reglementering niet zomaar worden aangepast. Onvermijdelijk zullen we samenwerkingsakkoorden moeten afsluiten met de andere gewesten.

Op het eerste gezicht, lijkt het huidige proces alvast op 4 vlakken vereenvoudigbaar.

Een *eerste vereenvoudiging* situeert zich op het vlak van de invordering. Nu verloopt de invordering grotendeels regionaal gespreid over meer dan 100 ontvangkantoren met een versnippering en verlies aan efficiëntie tot gevolg. Een centraal ontvangkantoor naar het voorbeeld van de onroerende voorheffing kan sterk besparend werken. Anderzijds wil dit niet zeggen dat ik voorstander ben van een volledige concentratie. Een zekere mate van deconcentratie kan in de relatie met de belastingplichtige erg dienstverlenend werken, en aldus de 'fiscal compliance' ten goede komen. Bovendien leent zich niet elke heffing tot een verwerking vanuit Brussel.

Een *tweede belangrijke vereenvoudiging* is de aanbidding - via een webservice - van de mogelijkheid voor de belastingplichtigen om hun aangiften via Internet in te vullen, door te sturen en eventueel zelfs hun aanslag te betalen.

Een *derde vereenvoudiging* is, naar analogie met de onroerende voorheffing, de automatische toekenning van de vrijstelling voor gehandicapten.

Tot slot kan ook de controle eenvoudiger en efficiënter verlopen. Daarbij zou dan, naar analogie met het succes van het vroegere controleteam van kijk- en luistergeld ook voor de verkeersbelastingen een klein maar goed georganiseerd controleteam worden bijeen gebracht.

De administratie ABAFIM dient de diverse pistes verder te onderzoeken en uit te werken, vooraleer ik de Vlaamse regering een definitief voorstel tot overname van de inning kan voorleggen.

3.1.2.3. Huidige ICT-architectuur

Zoals reeds werd aangehaald in het luik personeel, is er ook met betrekking tot de actuele kosten voor de ICT ondersteuning geen sluitende informatie beschikbaar. De verklaring is ook hier terug te vinden in het feit dat zowel de inzet van het ICT personeel als de gebruikte architecturale componenten gemeenschappelijk zijn ter ondersteuning van applicaties voor belastingen, andere dan de verkeersbelastingen.

Aan de hand van individuele gesprekken, met diverse federale ambtenaren betrokken bij de exploitatie en het onderhoud van de gebruikte applicatiearchitectuur, werd toch getracht zoveel mogelijk nuttige informatie te distilleren. Daarbij kwamen voornamelijk de volgende problemen en tekortkomingen naar boven: de architectuur is sterk verouderd en niet modulair, controleorganen hebben geen consultatiemogelijkheid, er is geen gestructureerde documentatie beschikbaar, de lokale PC-toepassing van de ontvangkantoren is niet geïntegreerd met het centrale systeem, enz.

Gelet op deze lijst van problemen is een overname van de huidige ICT architectuur ter ondersteuning van de verkeersbelastingen, ongeacht de timing, onrealistisch en niet haalbaar zonder te vervallen in een chaotische situatie. Het zou daarenboven financieel onverantwoord zijn aanzienlijke investeringen te doen in een insourcing van de verkeersbelastingen op een tijdelijke architectuur buiten het Vlaams Fiscaal Platform - VFP (Zie infra).

Het is daarom aan te bevelen de insourcing van de ICT-architectuur te realiseren in lijn met de implementatie en de timing van het VFP. Dit verzekert ons een insourcing op een moderne, toekomstgerichte en modulaire architectuur met een doorgedreven integratie van de generieke processen met de andere heffingen. Bovendien levert een dergelijke benadering het voordeel zoveel mogelijk tekortkomingen in de bestaande architectuurstudie weg te werken en tegelijkertijd de vereenvoudigingen, zoals hierboven aangehaald, in de procesmodellering door te voeren.

Voornaamste conclusie uit deze eerste doorlichting is zeker dat een transfer van de bestaande dienst van verkeersbelastingen in 2007, zoals eerder vooropgesteld werd, niet haalbaar noch opportuun is. Vooreerst kan de uitwerking van een volledig nieuw ICT-plan nooit vóór 2007 gerealiseerd zijn, en ook zou deze overname samenvallen met de BBB-operatie en de insourcing van de inning van de onroerende voorheffing. Daarom ook mijn besluit de ambitie te verschuiven naar ten vroegste 1 januari 2008.

Daarnaast zal, parallel met dit implementatieproject, ook gestart moeten worden met de noodzakelijk PIP-PEP oefening. De effectieve insourcing, inclusief alle processen en personeel, zou dan ten vroegste tegen januari 2008 kunnen gerealiseerd worden .

3.2. Uitbouw van een Vlaams Fiscaal Platform gekoppeld aan een andere administratieve structuur

Het evenwicht tussen efficiëntie en klantgerichtheid: het kan én het moet.

De overname en inpassing van het OV-personeel en allicht het personeel dat instaat voor de inning van de verkeersbelastingen, kan maar succesvol verlopen als ook de huidige administratieve structuur volledig wordt herbekeken. Hierbij dient zoveel mogelijk te worden geprofiteerd van de ongetwijfeld aanwezige synergie. Het unieke fiscale dossier per belastingplichtige is daarvan een goed voorbeeld. Via één contact zou aldus elke burger of onderneming een correct inzicht in zijn fiscale toestand kunnen verkrijgen, althans voor die belastingen die de Vlaamse administratie zelf zou innen.

De ontwikkeling is dus tweeledig. We willen enerzijds de dienst van de gewestelijke belastingen in eigen beheer nemen en daartoe een eigen fiscale organisatie uitbouwen. Dit ononderbroken proces moet anderzijds ondersteund worden door een optimaal werkende ICT-architectuur. Daarom heeft de Vlaamse Regering in de vorige legislatuur gekozen voor de uitbouw van een 'Vlaams Fiscaal Platform' (VFP) als generiek platform voor alle heffingen die de Vlaamse overheid nu en in de toekomst autonoom gaat innen. De eigenlijke VFP-architectuurstudie dient vooraf te worden gegaan door een behoefteanalyse voor wat betreft de Leegstandheffingen en de Onroerende Voorheffing enerzijds, en voor de daarop volgende in te sourcen oneigenlijke gewestbelastingen zoals de verkeersbelasting.

Momenteel loopt binnen de afdeling FIM omtrent de organisatiestructuur en het personeelsluik van het Vlaams Fiscaal Platform een studieproject dat al een heel eind gevorderd is. De organisatiestructuur staat zo goed als vast. Het personeelsplan, de uittekening van de functiebeschrijvingen en de functiewegingen, kunnen vervolgens aangepakt worden. Dit is een uitdaging voor 2006 en 2007.

Naast het personeelsluik zal ook in 2006 en 2007 het ICT aspect van het VFP aangepakt worden.

Zowel het personeelsluik als het ICT-aspect worden verderop meer in detail toegelicht.

Uit wat voorafgaat moge duidelijk blijken dat ik een gefaseerde aanpak voorsta, erop gericht een deugdelijke en performante organisatie op poten te zetten. Dat hierbij de organisatiestructuur, de ICT ontwikkelingen, de implementatie van BBB, de insourcing van de administratieve taken van de invordering van de onroerende voorheffing, de inning in eigen beheer van nu nog federaal geïnde belastingen en de strategi(sch)e (doelstellingen) omtrent de Vlaamse fiscaliteit op mekaar dienen afgestemd te worden, is de evidentie zelf. Elk van deze puzzelstukjes moet netjes in het groter geheel ingepast worden.

Daarom opteer ik bewust voor een stapsgewijze realisatie: in 2006 moet de OV-insourcing worden voorbereid en in 2006 en 2007 werkt mijn administratie verder aan de nieuwe organisatiestructuur van het VFP.

Voor het beleidsdomein financiën en begroting wordt dit – na de implementatie van BBB – voor de leidend ambtenaar en zijn of haar ploeg een enorme uitdaging. Ik zal erop toezien dat de beheersovereenkomst met de IVA Vlaamse Belastingdienst de elementen van aanzet tot een volledig businessplan terzake zal bevatten, dat deze stapsgewijze realisatie concretiseert.

3.2.1. De voorafgaande harmonisering van de regelgeving

Een goedwerkende administratie, ondersteund door een generiek informaticaplatform, vereist een maximale 'standaardisatie' van het procesverloop voor de verschillende gewestbelastingen. Dit betekent dat de fiscale procedures verder dienen vereenvoudigd en geharmoniseerd te worden voor alle heffingen. Naargelang de gewestbelasting, zal deze procesmatige harmonisatie moeten voorafgegaan worden door een harmonisering van de regelgeving.

Het uiteindelijke doel is om één aanslagprocedure uit te tekenen, gemeenschappelijk voor alle heffingen. De Vlaamse fiscaliteit zal in de toekomst instrumenteel en procesgericht georganiseerd worden en gekenmerkt zijn door een veel grotere centralisatie, standaardisatie en doelgerichte informatisering. De doorlooptijd van dossiers zal daardoor sterk kunnen worden ingekort. Dit is een situatie waarbij zowel de overheid, als de burger, baat heeft.

Voortgaand op de aanbevelingen van de Ombudsman in het recente verleden en in lijn met de taakomschrijving, die de Vlaamse Regering aan de kenniscel Wetsmatiging heeft gegeven, is het ook mijn verdere betrachting om te streven naar eenduidigheid en doorzichtigheid in de fiscale regelgeving.

In 2006 zal bijvoorbeeld, via een aanpassing aan het decreet Leegstandsheffing Bedrijfsruimten, de bestaande wetgeving met betrekking tot deze heffing geharmoniseerd worden met de nieuwe wetgeving inzake leegstandsheffing woningen en met de bestaande wetgeving OV.

De voorgestelde wijzigingen aan het decreet beogen vooreerst een één gemaakte procedure naar voorbeeld van het wetboek van inkomstenbelastingen en een administratieve vereenvoudiging en transparantie in hoofde van de belastingplichtige.

Naar voorbeeld van het decreet Leegstand Woningen wordt tevens een vrijstelling en opschorting (al naargelang het pand één of meerdere malen is opgenomen in de Inventaris) voorzien in hoofde van nieuwe eigenaars door erfopvolging of testament. De vrijstelling of opschorting geldt dan overigens ook voor alle overige mede-eigenaars van dat pand.

Ten slotte wordt voorgesteld tevens het uitvoeringsdecreet van 1 juli 1997 aan te passen, in de zin dat de betaaltermijn verhuist naar het decreet en wordt verlengd en gelijkgeschakeld met de bezwaartermijn. De termijn waarbinnen uitstel of spreading van betaling dient te worden gevraagd wordt ook gelijkgeschakeld met de bezwaartermijn. De doorstorting aan de gemeente zullen in de toekomst pas gebeuren wanneer de gelden definitief verworven zijn.

3.2.2. De logische organisatiestructuur: Front-back-officestructuur (FOBO)

Momenteel wordt elke heffing/belasting geïnd via een traditionele flow gaande van inkohiering , inning , oplossing van bezwaren , invordering , ... waarbij steeds andere ambtenaren het dossier elk voor hun deeltaak ter hand moeten nemen.

Zoals reeds vermeld heeft mijn administratie in 2004 en 2005 een onderzoek verricht naar de opbouw van een organisatiestructuur voor de Vlaamse Belastingdienst. Klantgerichtheid is daarbij de strategische doelstelling. De studieopdracht is in haar eindfase wat betreft de structuur op zich.

Ik som reeds even de basisprincipes op, die uiteraard nog door de voltallige Vlaamse Regering dienen gevalideerd te worden.

In de toekomst zou de organisatie zodanig worden ingedeeld dat een Front Office met de burger contact heeft voor 'alle' belastingen en een Back Office, dat de eigenlijke dossierverwerking doet.

De inning- en invorderingsprocedure wordt zoveel mogelijk per belastingplichtige afgehandeld en niet per heffing. De belastingplichtige, of liever de klant, staat daarbij centraal. Een betere dienstverlening voor de burger , waarbij de communicatie via één aanspreekpunt voor die burger verloopt is het streefdoel. Met een gecoördineerde dossieropvolging over de heffingen heen, gefaciliteerd door een aangepaste ICT-infrastructuur, met name het Vlaams Fiscaal Platform , moet dit mogelijk worden.

Naar buiten toe wordt zo een geïntegreerde aanpak gerealiseerd, terwijl de interne organisatie kan evolueren van een specialistische en gefragmenteerde naar een meer generieke en over de heffingen heen georganiseerde Front Office en een groeigerichte Back Office gebaseerd op rationele processen en schaalvoordelen.

De Front Office zou opgedeeld worden per object of groep van verwante gewestheffingen (onroerend goed gerelateerde belastingen, roerend goed gerelateerde belastingen, milieutaksen...) en staat onder leiding van een hoofd. Per object heeft een teamverantwoordelijke de leiding over dossierbehandelaars ondersteund door dossiervoorbereiders.

Terwijl de Front Office instaat voor de afhandeling van individuele dossiers, is de Back Office verantwoordelijk, niet alleen voor het databeheer waaruit ondermeer takenlijsten voor de Front Office voortvloeien, maar ook voor de operationele controle . Een heffingsoverkoepelende afhandeling waar mogelijk , maar ook een gespecialiseerde afhandeling waar nodig , biedt schaalvoordelen :

- enerzijds wat betreft routinematige taken zoals de administratieve verwerking van beslissingen en de postbedeling, retours e.d.,
- maar anderzijds ook inzake gespecialiseerde kennis en acties : de specialisten inning en invordering, de specialisten bezwaren, de specialisten geschillen, de specialisten financiën...

Deze organisatievorm biedt als voordeel dat de kwaliteit van de dienstverlening zal kunnen worden verbeterd. De doorlooptijd van dossiers zal korter zijn. Maar ook inhoudelijk zal er een kwaliteitstoename zijn. De Back-Office staat met gespecialiseerde adviezen, voorbereiding en uitwerking van handleidingen, procedureboeken, te gebruiken sjablonen, generatie van takenlijsten uit heffingsoverkoepelende data-analyses... ten dienste van de individuele dossierafhandeling uit de Front.

Dé uitdaging voor 2006 zal erin bestaan een realistisch tijdspad uit te tekenen om naar deze logische organisatiestructuur te evolueren. Uiteraard, zonder dat de huidige inning eronder

te lijden heeft of het kwaliteitsniveau zou zakken. De uittekening moet gepaard gaan met de opmaak van een aangepast personeelsplan, nieuwe functieprofielen en desgevallend de gepaste functieweging. Samen met mijn collega van Bestuurszaken zal ik bewaken dat dit gebeurd binnen de momenteel bestaande budgettaire contouren.

3.2.3. Uitbouw van een goed werkend Vlaams fiscaal platform

3.2.3.1. Globaal kader

In de vorige legislatuur heeft de Vlaamse regering het project “Vlaams Fiscaal Platform” goedgekeurd.

Dit Vlaams Fiscaal Platform (VFP) is te beschouwen als een generiek platform voor alle huidige en toekomstige heffingen die de autonome Vlaamse administratie zal gaan invorderen. Het zal aan de toekomstige Vlaamse administratie de noodzakelijke ICT-ondersteuning bieden die het nodig heeft om uit te groeien tot een klantvriendelijke en efficiënte administratie met kwalitatieve dienstverlening.

Kort gezegd moet het VFP uitgroeien tot een ergonomisch, efficiënt en correct werkende motor die de administratieve organisatie moet ondersteunen. Dit project moet verlopen in lijn met het migratieplan van de Vlaamse fiscaliteit binnen het traject Beter Bestuurlijk Beleid.

3.2.3.2. Projectmatige benadering

De transitie van de gewestbelastingen naar één generiek platform noodzaakt een projectmatige benadering, waarbij voor alle heffingen binnen het bereik van het VFP een aantal stappen in chronologische volgorde dienen doorlopen te worden.

Eerst moeten we goed in kaart brengen hoe de processen van de verschillende heffingen vandaag verlopen, zowel voor die heffingen die we nu al zelf invorderen, als voor de belastingen waarvan we de invordering van de federale administratie zullen overnemen. Ook moet een inventaris gemaakt worden van de ICT-apparatuur die daar vandaag voor gebruikt wordt.

Vervolgens moeten we de toekomstige processen uittekenen. En vandaar uit kunnen we bepalen welke ICT-architectuur we bijkomend zullen nodig hebben.

Op dat moment zal ook duidelijk worden of we de huidige applicatie die voor de onroerende voorheffing gebruikt wordt verder voor het Vlaams Fiscaal Platform kunnen gebruiken. Als dat niet mogelijk blijkt zal een volledig nieuwe toepassing moeten worden ontwikkeld.

De administratie heeft al een groot stuk van dit traject afgelegd. Eind 2005 zullen alle voorbereidende stappen doorlopen zijn.

Van zodra deze voorbereidende fase afgelopen is, kan de Vlaamse regering een heffing kiezen die als “pilotbelasting” kan dienen. Deze pilotbelasting kan dan als eerste op het VFP geïmplementeerd worden. Als de keuze daartoe valt op de verkeersbelasting, dan zal dit ten vroegste in januari 2008 gebeuren, voor de onroerende voorheffing kan dit, gelet op het contract met CIPAL, vanaf 2009. Een gelijktijdige implementatie van beide heffingen op het VFP lijkt zowel op administratief, als op ICT-technisch vlak, een te riskante onderneming.

Uit het tot nog toe afgelegde traject is duidelijk gebleken dat de ontwikkeling en de uitbouw van het VFP een *conditio sine qua non* is. Een overname van bijvoorbeeld de verkeersbelastingen, volgens de processen van vandaag en met de ICT-applicaties die daar vandaag voor gebruikt worden kan onmogelijk leiden tot een performante autonome Vlaamse fiscale administratie.

3.3. Een geïntegreerd e-government-beleid

Ook in 2006 wil ik verder werken aan de uitbouw van een moderne, transparante en bovenal klantvriendelijke administratie met wie de burger vlot in contact kan treden. Om dit verder vorm te geven, wil ik ook in de loop van 2006 maximaal nieuwe technologische communicatiemiddelen benutten.

Dat de overheid steeds meer en meer het internet gebruikt om in communicatie te treden met de burger is een feit. Ook inzake het fiscale beleid in Vlaanderen werden er de afgelopen jaren heel wat lovenswaardige initiatieven genomen om de burger via het web te informeren over tal van fiscale maatregelen. Meer nog, sinds kort kan de burger via het internet ook de stand van zaken in zijn persoonlijk belastingdossier inzake OV op de voet volgen.

Concreet is dit een webtoepassing waarbij de belastingplichtige on-line alle dossiergebonden informatie m.b.t. zijn aanslag onroerende voorheffing kan raadplegen. Werd het aanslagbiljet reeds verstuurd? Heb ik reeds betaald? Het zijn slechts enkele vragen waarop de burger via deze nieuwe applicatie op www.onroerendevoorheffing.be in een mum van tijd een antwoord krijgt. Over de toegevoegde waarde voor de gebruiker bestaat dan ook geen twijfel.

Om de digitale kloof te dichten, werd ook voorzien in een maximale aanwending van deze webservice door het voorlichterteam van de Vlaamse Infolijn. Door een ver doorgedreven integratie van deze applicatie met de applicatie (Siebel) van de Vlaamse Infolijn kan ook een burger zonder internettoegang toegang krijgen tot deze belangrijke dossierinformatie.

Omwille van de “gevoeligheid” van de vrijgegeven informatie zal een internetgebruiker zich dienen kenbaar te maken door middel van het zogenaamde “token”. Een token is een kaartje met de afmetingen van een bankkaart waarop 24 persoonlijke codes gedrukt staan. Indien men toegang wil krijgen tot bepaalde beveiligde internettoepassingen zoals de hierboven vermelde applicatie kan men zich via deze codes authenticeren. Een token kan men aanvragen op de portaalsite van de federale overheid.

In de loop van 2006 wordt bovendien het nodige gedaan om voormelde webtoepassing, alsook de applicaties waarbij de burger on-line bezwaar kan indienen tegen zijn aanslagbiljet onroerende voorheffing en achteraf de status van dit bezwaardossier kan opvolgen, eveneens toegankelijk te maken via de elektronische identiteitskaart (EID). Een logische stap zeker in het licht van de verdere uitrol van de EID.

Naast allerhande interactieve toepassingen zal de administratie in het kader van de actieve openbaarheid van bestuur ook in 2006 haar rol van informatieverstrekker verder uitbouwen. Met de Vlaamse Belastingssite (www.vlaanderen.be/belastingen) werd alvast een stap in de goede richting gezet. Deze website wil de burger op weg zetten om doorheen het fiscale landschap zijn weg te vinden. Niet alleen wordt er m.b.t. de Vlaamse gewestbelastingen op vraaggestuurde wijze heel wat nuttige informatie aangeboden. Bovendien poogt de website de gebruiker, waar nodig, ook door te verwijzen naar de bevoegde federale instanties.

Het is alvast de betrachting van mijn administratie om deze website in de loop van 2006 verder aan te vullen en te actualiseren. Ik zal er nauwlettend op toezien dat dit gebeurt.

Naast al deze initiatieven zal het klassieke kanaal van informatieverstrekking, de zogenaamde distributie van brochures, vanzelfsprekend ook in 2006 verder worden aangewend. Voor zover nodig wordt voorzien in een update van de bestaande publicaties en in zoverre nieuwe initiatieven zich aankondigen, kunnen in het licht van een gerichte informatiecampagne ook nieuwe publicaties worden aangeboden.

Tot slot mogen we ook de televisie als communicatiekanaal niet uit het oog verliezen. Bij de start van de digitalisering van het televisielandschap in Vlaanderen, zal ook de overheid haar rol meer en meer dienen op te nemen. Meer nog dan Internet is de televisie voor heel wat burgers immers het communicatiemiddel bij uitstek.

Ik ben ervan overtuigd dat ook op het gebied van Vlaamse fiscaliteit een zinvolle bijdrage kan worden geleverd om de aanwezigheid van de overheid op dit nieuwe digitale platform meer vorm te geven. Ik zal mogelijke initiatieven terzake dan ook ten volle blijven steunen.

B. Luik Financiën

1. Vanuit een echte meerjarenbegroting naar een langetermijnperspectief

De eerste opdracht, die ik voor mezelf had vooropgesteld in mijn beleidsnota, was de uitwerking van een éénduidig begrotingskader, binnen de welke elk van de grote opties, die de Regering in haar Regeerakkoord voorzien had, harmonisch zou kunnen ontplooid worden.

De meerjarenbegroting, die voor het zomerreces 2005 aan het Vlaams Parlement voorgesteld werd, is het resultaat hiervan. Ik meen uit verschillende reacties van ondermeer Rekenhof en Serv begrepen te hebben dat Vlaanderen hiermee de verwachtingen, inzonderheid ook die van het parlement, heeft ingelost.

Uiteraard blijft zo'n meerjarenbegroting een momentopname, terwijl de politieke besluitvorming een continu evoluerend gegeven is dat om permanente update vraagt.

Naar aanleiding van de BC2006 zal ik dan ook een nieuw document inzake meerjarenbegroting aan het Vlaams parlement voorleggen.

Op die wijze is een opvolging van de grote politieke krijtlijnen voor de parlementairen gegarandeerd, en kan voldaan worden aan de herhaalde vraag tot een politiek debat op hoofdlijnen.

De tweede fase hiervan, is de verificatie van de robuustheid ervan. Van alle onzekere punten, die een meerjarenbegroting samenstellen, is er één punt wel zeker : met name, dat de begrotingsuitvoering nooit exact zal overeenstemmen met de in een begroting gemaakte previsions van ontvangsten en uitgaven, dit geldt mutatis mutandis nog in versterkte vorm voor de meerjarenbegroting gelet op het meerjarig traject.

Maar gelukkig kan dat ook niet en verwacht dat ook niemand.

Eenvoudige lineaire rekenbladmodellen zullen nooit volstaan, om de interactieve financiële repercussies van een constant wijzigende samenleving exact te kunnen voorspellen en bepalen.

En ofschoon ik lang niet de ambitie heb de "Moneytrons" van deze wereld en andere financiële modellen naar de kroon te steken, is het wel mijn overtuiging dat mijn administratie met hun zelf uitgewerkt budgettair opvolgingsmodel een zeer verdienstelijk en vooral praktisch bruikbaar werkinstrument hebben geconcipeerd.

Maar een meerjarenbegroting mag ook geen fetisj zijn, neen, het moet een richtsnoer zijn die de gemaakte politieke keuzes op hoofdlijnen transparant weergeeft.

De meerjarenbegroting moet met andere woorden vooreerst een beleidsvisie uitdragen.

Derhalve zijn de tendensen, die in de meerjarenbegroting worden verwerkt, veel belangrijker dan ieder individueel cijfer op zich. Dat betekent concreet dat het over de jaren heen en aan de hand van cijferreeksen een kader schetst van de grote politieke beleidsobjectieven van de Regering : het vooropgestelde niveau van de inkomsten, de vooropgestelde uitgaven, het vooropgestelde saldo; zowel in totaliteit als onderverdeeld volgens de grote sociaal-economische segmenten (werkzaamheidsverhoging, R&D, Onderwijs, Infrastructuur, sociale herverdeling, overheidsapparaat, enz...).

De jaarbegroting zal uiteraard blijven en zal ook altijd veeleer korte termijn gericht zijn.

De robuustheid van de meerjarenbegroting wordt getest aan de hand van twee criteria:

- afwijkingen van de meerjarenbegroting gedurende het jaarlijkse begrotingsproces kunnen en moeten er zijn : de Vlaamse Gemeenschap leeft niet in een ivoren toren en functioneert niet volgens steriele mechanisme wetmatigheden, integendeel, de wereld rond haar verandert elk moment. Daarom moet het beleid dan ook permanent worden bijgestuurd, versterkt of vertraagd. Alleen moet de Vlaamse regering erover waken dat deze afwijkingen ook transparant worden geïdentificeerd en verklaard. Uiterekend daarom heb ik in de presentatie van de finale begroting 2006 steeds de nodige aandacht besteed aan het vergelijken met de meerjarenbegroting, zoals zij in de loop van 2005 aan het Vlaams parlement werd voorgelegd.
- aan de jaarlijkse begroting moet ook streng de hand worden gehouden : ongeacht welke sector, moet men zich inpassen binnen het vooropgestelde budgettaire kader, dat derhalve realistisch moet zijn. Daarom ben ik van plan ook hier extra aandacht aan te besteden ondermeer door een meer rigoureuze opvolging in te stellen van de impliciete schuld per beleidssector.

Gelijktijdig én realiteit én flexibiliteit inbouwen in een overheidsbegroting is niet gemakkelijk : één van de klassieke achterpoorten, die meteen ook één van de majeure budgettaire risico's vormt, is de overschatting van de inkomsten. Dat controle-instanties hier zeer alert voor zijn werd bewezen door het Rekenhof naar aanleiding van de fiscale maatregelen die ik heb genomen inzake registratierechten...

Maar dat mag andersom evenmin aanleiding geven tot overdreven voorzichtigheid.

In België is er gelukkig een autonoom orgaan – het INR - reeds verantwoordelijk voor de bepaling van de economische projecties, die aan de basis liggen van de begrotingsopstelling.

Het INR zet zich geleidelijk in om haar diensten te oriënteren, niet uitsluitend naar het federaal niveau, maar ook naar de overige entiteiten , zoals daar zijn , gemeenschappen en gewesten en lokale besturen.

Derhalve zal ik ernaar streven om de projecties, die het INR maakt, nog meer aansluitbaar te maken op de behoeften van Gewesten en Gemeenschappen. Eén van de belangrijke inkomstendrijvers voor het Gewestbelastingen vormt b.v. de verwachte prijsontwikkeling van de onroerende goederen. Projecties van het INR daaromtrent zouden b.v. een zeer nuttige aanvulling vormen in de Economische Begroting en in het geheel niet tegenstrijdig met de doelstellingen van het INR zelf : Om aan te tonen dat dit niet mag onderschat worden wil ik nog even herinneren aan het feit dat in Japan uiterekend vastgoedspeculatie de aanzet is geweest van een zware economie crisis die intussen bijna 15 jaar aanhoudt. Anderzijds is het ook zo dat vastgoedontwikkeling in de USA momenteel de Achillespees vormt van de Amerikaanse en dus van de wereldeconomie. Het is bijgevolg logisch dat ook in België rond dit aspect projecties worden gemaakt door een onafhankelijk orgaan.

Maar ook de flexibiliteit moet ingebouwd worden in de begroting.

Daarbij wordt nogal eens het dilemma naar voor geschoven tussen een “bottom up” versus een “top down” begrotingsbenadering.

De ervaring in Vlaanderen en in andere landen leert dat de klassieke bottom-up benadering van de begrotingsopmaak niet altijd de meest aangewezen is om veranderingsmogelijkheden te introduceren. In veel gevallen verzandt dit in “aanwasbegroting”

In het comptabiliteitsdecreet was wel voorzien dat de begrotingen meer output-gericht zouden opgesteld en beheerd worden. Dit op zich laat wel ombuigingen toe op operationeel niveau (met welke mix aan middelen kan ik het best de beoogde output / outcome bereiken ?) maar volstaat niet als aansturing om substantiële beleidsombuigingen tussen sectoren te structureren.

Het is bovendien logisch dat de basis poogt het bestaande beleid verder te zetten – desgevallend geoptimaliseerd – wat ze goed aankunnen.

Beleidsombuigingen moeten daarom gebeuren aan de top.

Daar wordt de grote richting gezet. Derhalve ziet men in verschillende landen en overheden dat de klassieke bottom-up begrotingsvoorbereiding – met horten en stoten – wordt vervangen door een top-down benadering.

Met de meerjarenbegroting heeft de Vlaamse Regering een instrument om die top-down benadering stilaan gestalte te geven : meerkredieten worden dan niet gegeven, omdat structuur A zijn dossier beter heeft gebracht dan structuur B; meerkredieten worden dan voorzien, omdat de Regering – en achter zich het Vlaams Parlement – geopteerd heeft om b.v. de stimulering naar hogere werkzaamheid prioriteit toe te kennen.

De bouwstenen, die de OESO als best-practices regel voorschrijft inzake budgettaire transparantie worden daarbij stap-voor-stap bijgebracht, maar er blijven daarbij voorlopig een aantal hiaten bestaan. Een aantal daarvan zijn zelfs logisch : De OESO richt zich naar Staten en Vlaanderen is geen autonome Staat op zich.

In de loop van 2006 zal ik mijn administratie daarom vragen om die hiaten in kaart te brengen. De gebeurlijke hiaten, waarvoor een invulling zinvol is, zullen desgevallend oplossingen voorgelegd kunnen worden in het te herwerken comptabiliteitsdecreet.

Daarom ook mijn terughoudendheid bij een te snelle implementatie van dit decreet.

Er zijn nogal wat vragen omtrent de hoge onzekerheid van de technische uitvoerbaarheid en het hoge werkvolume, dat hiermee gepaard gaat en aangezien de essentie van de Overheidsfunctie is ervoor te zorgen dat de grote macro-economische evenwichten tot stand komen

Maar deze trend is merkbaar in heel wat landen rondom ons : vele landen hebben inmiddels afgezien van de plannen en het idee, dat de invoering van de economische boekhouding de sleutel tot de oplossing is. In de meeste EU-landen – net zoals in Vlaanderen – is er wat dit betreft, een cool-down periode.

Van deze tussenperiode wil ik gebruik maken om de ontbrekende en noodzakelijke geachte hiaten in te vullen in het comptabiliteitsdecreet en tegelijkertijd een aantal bepalingen weg te halen, die leiden tot een dermate grote rapporteringsbehoeften, dat er een “overkill” ontstaat.

2. Betere allocatie – betere overheid

Het allocatieproces verbeteren door gericht gebruik van informatica

Een begrotingsminister wordt ook aangesproken op de mate waarin hij erin slaagt om de houdbaarheid van de afgesproken begrotingsdoelstellingen te garanderen en er tegelijk voor te zorgen dat, binnen het politiek besluitvormingsproces, de beperkte middelen zo worden ingezet dat een evenwichtige spreiding tot stand komt over de maatschappelijke uitdagingen waarvoor de overheid verantwoordelijkheid wil opnemen.

Het Vlaams Regeerakkoord stelt voorop dat de strengste normen voorgesteld door de Hoge Raad voor Financiën voor de periode 2006-2011 als uitgangspunt te nemen voor de budgettaire doelstellingen van de Vlaamse Gemeenschap. De normen van de Hoge Raad gaan uit van de notie ESR-uitgaven en -ontvangst en normeren volgens een standaard-methodiek de geregistreerde verplichtingen.

De uitdaging bestaat erin de begrotingen van een 40-tal openbare instellingen snel en juist te consolideren met deze van de diensten met afzonderlijk beheer, de wetenschappelijke instellingen en de centrale administratie, en de uitvoering van nabij op te volgen zodat de te behalen doelstelling, uitgedrukt in het te realiseren ESR-vorderingensaldo ook effectief wordt behaald.

De diverse begrotingen zijn immers gestemd met respect voor de normering die tussen de federale overheid, de Gemeenschappen en de Gewesten werd overeengekomen. De Vlaamse overheid heeft het engagement aangegaan om de substantiële bijdrage die zij in vorige jaren reeds heeft geleverd ook tijdens de huidige legislatuur verder te zetten, mits elk van de partners zijn deel van de gevraagde inspanningen waarmaakt. . Binnen het kader van het samenwerkingsakkoord hebben alle partijen zich verbonden om de begrotingsuitvoering maandelijks op te volgen en de nodige maatregelen te nemen indien het behalen van de norm in het gedrang dreigt te komen. Wanneer de ontvangsten zich niet realiseren zoals ze zijn geraamd, en daarin spelen conjuncturele schommelingen een grote rol (zeker voor VL), moeten de uitgaven van de diverse instellingen tijdens het begrotingsjaar worden bijgestuurd. Hetzelfde geldt voor de opvolging en bewaking van het uitgavenritme. De binnen een begroting aangewende bijzondere mechanismen, maar ook onverwachte gebeurtenissen, kunnen niet trendmatige bewegingen in het uitgavenritme veroorzaken. Het is de verantwoordelijkheid van de begrotingsminister en zijn diensten om risico's op ontsporing tijdig te detecteren en de nodige bijsturingsmaatregelen aan de regering ter beslissing voor te leggen.

Deze recente ontwikkelingen op het vlak van de beheersing van de overheidsfinanciën, de vaak voorkomende bijstellingen van de normen die in onderling overleg worden overeengekomen en het evolutief karakter van de tot de consolidatiekring "overheid" behorende instellingen hebben tot gevolg dat niet alleen de know-how op peil moet worden gehouden maar ook de consolidatietools permanent moeten bijgesteld worden.

Aangezien niet alleen de wijze van indeling van de begroting van de diverse instellingen onderling in belangrijke mate verschilt, maar ook de uitvoeringsrapportering op verschillende manieren tot stand komt en onderling kwalitatief sterk verschilt, zullen de in de loop van 2005 reeds doorgevoerde bijstellingen van de informatie-uitwisseling in overleg met de betrokken instellingen verder worden uitgediept en verfijnd. Het denken en aansturen in ESR-geconsolideerde termen is momenteel zeker geen verworvenheid binnen alle geledingen van de, tot de consolidatiekring behorende Vlaamse instellingen.

Daarom heb ik het initiatief genomen om, prioritair een informatiseringsproject op te starten waarin de huidige werkwijze kritisch wordt geëvalueerd om te bepalen welke aanpassingen

in de wijze van informatie-uitwisseling mogelijk zijn door het meer structureel inschakelen van informatica tijdens de voorbereiding van de begroting en de opvolging van de uitvoering.

Vandaag wordt door mijn administratie een prototype uitgewerkt. Het betreft een soort minicase waarin alle gewenste functionele vereisten zijn opgenomen. Het is de bedoeling om op basis van deze minicase, bij wijze van preselectie, een proof of concept door leveranciers van toepassingssoftware te laten opzetten.

Bij succesvolle afronding van dit eerste traject, kan een definitieve beslissing getroffen worden met betrekking tot de start van het project en kan de uitrol ervan in 2006 gepland worden.

Een eerste betrachting van dit project is dus een antwoord bieden op de alsmaar in belang toenemende vraag naar snelle rapportering van een begroot geconsolideerd vorderingensaldo en van het begrotingsuitvoeringsresultaat.

De tot voor kort quasi volledig manueel uitgevoerde consolidatie van de respectievelijke begrotingen van de meer dan 80 entiteiten, zijnde het MVG met inbegrip van de DAB's, de VOI's en de wetenschappelijke instellingen vergt een belangrijke inspanning van mijn administratie. Hoewel een menselijke interventie nodig zal blijven om inconsistenties in de consolidatie te vermijden, kan het gebruik van een geïnfomatiseerde consolidatietool het risico op fouten verkleinen en de tijd nodig om het geconsolideerd resultaat te berekenen aanzienlijk verkorten. Hetzelfde geldt voor de monitoring van de begrotingsuitvoering op geconsolideerde basis. Met eenvoudige scripts, die de gegevens uit de toegeleverde excel-tabellen extraheren en verwerken, werd het handmatig gedeelte van dit proces intussen geautomatiseerd. Maar het spreekt vanzelf dat deze werkwijze beperkingen blijft inhouden : niet alleen is dit proces kwetsbaar (hangt af van de beschikbaarheid van de programmeur), maar ook straight-forward : als alle elementen, die deel uitmaken van de gegevens-extractie correct zijn en opgesteld volgens dezelfde inzichten en procedures, loopt alles naar wens. Wijkt één element af, dan is het resultaat onvoorspelbaar. De oorzaken van de fouten opsporen vanuit het eindresultaat is verre van eenvoudig. De consolidatietool moet daarom zo worden opgevat dat het tevens mogelijk wordt om inconsistenties tussen de verschillende begrotingsontwerpen snel aan de oppervlakte te brengen. Op die manier beschikken de centrale begrotings- en boekhouddiensten over een hulpmiddel om gedetecteerde tekortkomingen snel terug te koppelen en tijdig bij te stellen.

Het structureren van de informatietoelevering en de snelle terugkoppeling van de verwerkte gegevens naar alle geledingen van de organisatie zal tevens een aanknopingspunt zijn om, naar de instellingen toe, verder het belang te onderstrepen van een zorgvuldige, ESR-conforme registratie van uitgaven en inkomsten.

De allocatie- of verdeelfunctie van de begroting vergt een bijna permanente actualisatie. Naast de traditionele jaarlijkse begrotingsaanpassing worden door de departementen vaak nog belangrijke mutaties en herorienteringen in de bestemming van kredieten doorgevoerd. Ook vanuit het objectief om de uitvoering van de begroting in lijn te houden met de macro-budgettaire gestelde doelen is de nood gegroeid om voortdurend de begroting te kunnen actualiseren. Door het onderschrijven van de HRF-norm, die een vorderingensaldo-norm is, volstaat het ook niet langer enkel de centrale begroting op te volgen en bij te sturen. De consolidatieverplichting noodzaakt de opvolging van de begrotingen van de talrijke instellingen waarop de Vlaamse regering beroep doet om haar beleid uit te voeren. Dit vergt het herdenken en aanpassen van het begrotingsopmaakproces en de aanpassingen die gedurende het jaar worden aangebracht.

Begroten mag zich niet beperken tot het bottom-up verzamelen van de voorstellen om die vervolgens enkel samen te tellen : dat zou aanleiding geven tot een statische aanwasbegroting, binnen de welke de flexibiliteit zero is; maar begroten is ook niet alleen het

top-down vaststellen van enveloppen: dat zou aanleiding geven tot een irrealistische begroting, waarvan het uitvoeringsresultaat onvoorspelbaar is. Begroten is het samenspel organiseren tussen bottom-up en top-down, met als richtsnoer de meerjarenbegroting. Dat samenspel omvat het bij mekaar brengen en houden van reeksen op mekaar af te stemmen, ongestructureerde informatie. Dat kan gaan over premises inzake budgettaire compensaties, die over de jaren heen kunnen evolueren en die in bepaalde fases van het begrotingsproces voorlopig vaag blijven; dat kan gaan over kruisverbanden (een Cao in één sector voorzien kan b.v. aanleiding geven tot vragen tot optrekking in een andere sector), etc ... Dat is het tweede onderdeel van de budgetteringstool, met name de ondersteuning van het permanent bijhouden vooral van de consistenties tussen de verschillende items, ongestructureerde informatie.

Binnen dit project zal mijn administratie nagaan op welke wijze door verdergaande informatisering een gestructureerde informatietoelevering en –verwerking kan bekomen worden. Doelstelling is dat gericht tools worden ter beschikking gesteld van de diverse actoren binnen het proces waardoor aan volgende betrachtingen tegemoet wordt gekomen:

- op een flexibele en klantvriendelijke wijze gegevens kunnen invoeren met een minimum aan manuele tussenkomst en op de daartoe meest aangewezen plaats,
- documentatie en begrotingsdata kunnen archiveren en ontsluiten,
- bijdragen in de interne consistentiebewaking tussen niet gestructureerde informatie-elementen
- trail-backrapporten (historieken) over de totstandkoming van kredieten kunnen opstellen
- de aansluiting van de begrotingstool op de boekhouding
- de link met uitvoeringsgegevens uit de boekhouding kunnen leggen om de naleving van budgetafspraken te verifiëren
- bevestigingen en simulaties mogelijk maken die door verdere analyse bruikbare informatie opleveren voor het politieke afwegings- en afstemmingsproces binnen de begrotingsopmaak
- de graad van convergentie tussen jaarbegrotingen en de meerjarenbegroting kunnen aftoetsen en de oorzaken van verschillen kunnen duiden
- de rapporten aanleveren die nodig zijn voor de opmaak van verantwoordingsdocumenten, zoals bvb. de toelichtingen bij de begrotingsprogramma's, zodat separate, jaarlijks terugkerende input van de departementen en instellingen kan vermeden worden

Doorheen de as-is en to-be situatie lopen probleemstellingen en oplossingspaden die traditioneel door verschillende types van informaticatoepassingen en –processen worden ondersteund. De uitdaging is om voor de juiste probleemstelling het juiste oplossingspad te implementeren en om voor het geheel van probleemstellingen de optimale mix van oplossingen te vinden zonder daarbij te vervallen in een “mega”-oplossing die van alles iets doet, maar niets ten gronde.

Het moet immers duidelijk zijn, dat er geen dergelijk instrumentarium op de markt beschikbaar is en dat niet alles in 2006 zal ontwikkeld zijn. Veeleer dan te dromen over wat het allemaal zou kunnen zijn en veeleer dan mammoetsystemen te wensen, die met alles gelinkt zijn, zal ik met mijn administratie praktische stappen nemen, die een werkelijke meerwaarde inhouden, misschien niet de maximale, waarvan men zou kunnen dromen, maar die men toch nooit kan bereiken.

Het begrotingsproces zal bovendien plaatsvinden in een nieuwe omgeving die door de structuurwijzigingen in het kader van Beter Bestuurlijk Beleid belangrijke wijzigingen zal ondergaan. De vanaf 2006, bij wijze van overgangsmaatregel, door te voeren structuurwijzigingen in de begrotingen en de boekhouding van de nieuwe entiteiten, zullen in

de loop van 2006 en 2007 verder moeten verfijnd en afgewerkt worden. Daarbij mogen de ambities die aan de basis liggen van het ingezette hervormingstraject niet uit het oog worden verloren. Daarbij zal erover gewaakt worden dat de overgangsregeling die noodzakelijk is tot op het ogenblik dat het nieuwe comptabiliteitsdecreet in werking treedt, een werkbare en kosteneffectieve oplossing biedt en voldoende aansluiting biedt om de overgang naar de definitieve procedures en comptabiliteitsregels zo vlot mogelijk te laten verlopen.

De introductie van de beheersovereenkomsten en de integratie in het begrotingsproces

De door de Vlaamse regering op 22 juli 2005 goedgekeurde “Visienota beheersovereenkomsten” voorziet dat de beheersovereenkomsten met de IVA’s en de EVA’s in de eerste helft van 2006 worden onderhandeld. Logischerwijze zal de introductie van beheersovereenkomsten een belangrijke invloed hebben op de inrichting van de financiële cyclus. De beheersovereenkomsten regelen immers o.a. de toekenning van middelen voor de eigen werking en voor de uitvoering van de doelstellingen, de voorwaarden waaronder eigen inkomsten of andere financieringen mogen worden verworven, de structuur van tarieven en de informatieverstrekking en rapportering. Het spreekt voor zich dat deze elementen een bepalende invloed hebben op wijze waarop de krediettoewijzing en de kredietaanwending in de toekomst zal gebeuren. Door de introductie van beheersovereenkomsten zullen de prestaties en de daartoe noodzakelijke middelen scherper worden gesteld, waardoor de kwaliteit van de ramingen binnen het begrotingsproces wordt verbeterd. Anderzijds kan het om macro-economische redenen nodig zijn in te grijpen op de uitgangspunten die aan de basis lagen van de in de meerjarenbegroting vooropgestelde budgettaire marge, die als basis diende voor de beleidsdoelstellingen die in de beheersovereenkomsten zijn geoperationaliseerd. De nodige interventiemechanismen zullen bijgevolg moeten afgesproken worden waardoor een evenwicht kan worden bekomen tussen de vereisten van continuïteit in de bedrijfsvoering van het agentschap en de begrotingsbeheersing. Zoals in de visienota is voorzien, zullen de elementen die de Vlaamse regering van algemeen belang acht en geïmplementeerd wenst te zien in de diverse beheersovereenkomsten vóór het einde van 2005 moeten afgebakend worden.

3. Het Vlaams Comptabiliteitsdecreet

Te zwaar en daarom te licht bevonden

Zoals de Vlaamse begrotingsuitvoering 2004 duidelijk heeft aangetoond, heeft de Vlaamse Regering in eerste instantie behoefte aan een instrument, dat haar in staat stelt om op een consistente wijze haar interfederale verplichtingen na te komen. Ondanks de verlichting van de norm vanaf 2006 is er een blijvende beheersing nodig van de groep “Vlaamse Gemeenschap”.

Het comptabiliteitsdecreet levert daarin slechts een beperkte bijdrage: de éénvormigheid van de aanrekeningsregels vergemakkelijkt weliswaar in theorie de consolidatie, maar omgekeerd geeft de veralgemeende mogelijkheid tot vorming van reserves en provisies aanleiding tot nieuwe afwijkingsmogelijkheden. Weliswaar voorziet het comptabiliteitsdecreet in beheersingsmechanismen, maar hierdoor wordt de bedoeling van de provisies zelf gedeeltelijk uitgehold.

Het comptabiliteitsdecreet levert ongetwijfeld een belangrijke positieve bijdrage voor de verantwoording en de detaillering van ieders prestaties, maar vraagt daartoe ook een bijzondere inspanning van iedereen. Het is ongetwijfeld nodig, omdat mensen en organisaties een budgethouderschap zouden kunnen opnemen. Maar als dit op die manier moet veralgemeend worden, bij decretale verplichting, dan leidt dit tot inspanningen, waarvan de globale kosten/baten onduidelijk zijn.

Het is bovendien zeer onzeker dat die inspanningen op korte termijn kunnen opgebracht worden door de subentiteiten, die zich nog moeten vormen binnen het BBB. De Vlaamse Regering heeft er bewust voor gekozen, om haar ambtelijk apparaat niet uit te breiden, maar integendeel de extra-middelen, die zij kan inzetten, injecteren in de Vlaamse socio-economische maatschappij. Elke hervorming, ook binnen de private sector en dus ook bij de Overheid vereist grote inspanningen. Die hervorming gepaard laten gaan met een totaal nieuwe vorm van begroten, van controle en van verantwoording zou de inspanning nog beduidend bezwaren. Een te snelle implementatie van het comptabiliteitsdecreet is daarom zelfs te beschouwen als een potentieel risico voor een geslaagde implementatie van het BBB.

Ik vond het daarom beter deze subentiteiten te laten starten in een bekende controle-omgeving binnen gekende boekhoudregels, zodat de organisaties misschien geen optimaal, maar alleszins een vaster kader hadden en zodat – wat voor mij van essentieel belang is – de resultaten ook geen onverwachte afwijkingen zouden vertonen tegenover wat Vlaanderen overeen gekomen is in haar afgesloten samenwerkingsovereenkomst met de federale overheid en de andere gemeenschappen en gewesten in dit land.

Daarom heb ik een rustpauze ingebouwd in de implementatie van het comptabiliteitsdecreet. In de eerste plaats wil ik immers aan de hand van begrotingsuitvoering 2005 nagaan of en waar de bestaande regels en systemen moeten bijgeschaafd worden, om het resultaat in ESR-vorderingensaldo nauwkeurig te kunnen opvolgen. Die ervaring zal ik aanwenden om in 2006 na te gaan of het comptabiliteitsdecreet daarvoor een geschikt antwoord biedt. In functie hiervan zal ik mijn collega's binnen de Vlaamse Regering en het Parlement voorstellen voorleggen om het comptabiliteitsdecreet bij te stellen, daarbij twee begrippen vooropstellend : “eenvoudig” en “doeltreffend”.

De winkel blijft tijdens de renovatie open

Onverminderd nieuwe beslissingen, zal in principe BBB organisatorisch geïmplementeerd worden in 2006. Dat zal uiteraard ook het geval zijn voor het deeldomein Financiën en Begroting. Maar daar waar andere deeldomeinen vooral in het heden werken, heeft Financiën en Begroting die particulariteit, dat het én in het heden, én in de toekomst én in het verleden werkt.

- in het verleden = afleggen van eindrekening(en)
- in het heden = financiële verwerking van de begrotingsuitvoering
- in de toekomst = opstellen begroting van het volgend jaar plus meerjarenbegroting

Met een organisatie, die in volle transformatie zal zijn in 2006 en er dus vooral zal op geconcentreerd zijn om de problemen van het heden op een behoorlijke wijze te beheren en te beheersen, zal het moeilijk zijn om te confereren over de toekomst en het verleden tegelijkertijd. Met de herstructurering poogt men immers terecht structuren op te zetten, die naar de toekomst goed werken. Veel minder aandacht zal gaan naar de problematiek van b.v. de aanrekeningen, gedaan in vorige periodes, door organisatie-onderdelen, die niet meer bestaan, of gesplitst zijn of overgegaan zijn in andere. Zelfs als is dat begrijpbaar, het betekent dat één van de hoofdtaken van Financiën en Begroting, met name het afleggen van de rekeningen – sterk wordt bemoeilijkt.

De niet vlekkeloos verlopen invoering van het Orafin-project, inzonderheid de vertraging in de rekeningaflegging van het jaar 2002, ligt ons ongetwijfeld nog allemaal vers in het geheugen... Uiteindelijk zijn deze rekeningen pas in 2005 voorgelegd. Dat is onmiskenbaar te lang. Ik wil duidelijk een inhaalbeweging, zodat het Parlement opnieuw rekeningen kan inkijken en goedkeuren, die nog actuele waarde hebben en niet tot een vorig decennium behoren.

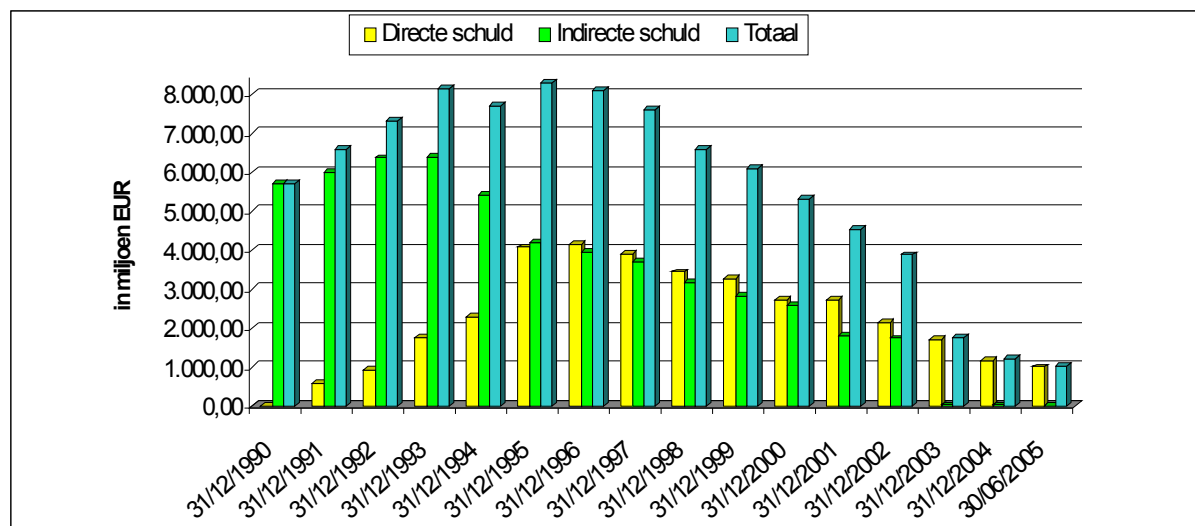
Ik ga ervan uit dat de eindrekeningen 2003 reeds eind 2005 ter controle aan het Rekenhof kan worden voorgelegd. De inhaalbeweging is daarmee ingezet.

Ondanks de uitdaging, die het BBB zal stellen, ga ik ervan uit dat de eindrekening 2004 niet eind 2006, maar tegen het zomerreces 2006 ter controle van het Rekenhof kan worden voorgelegd.

In dezelfde zin wil ik absoluut dat ook de begrotingen, ondanks de nieuwe structuren in de loop van 2006, conform de timing, voorzien in de wet op de Rijkscomptabiliteit zullen worden voorgelegd.

C. Luik kas-, schuld- en waarborg(risico)beheer

Als er één gegeven is, waarvan ik meen dat het later – veel meer dan nu – in de “picture” zal komen, dat is het wel de gigantische schuldafbouw, die de Vlaamse Overheid op korte termijn heeft gerealiseerd. De nieuws waarde van dergelijk positief maatschappelijk gegeven, namelijk een schuldenloze Vlaamse Overheid, is thans klein, maar desalniettemin zijn de voordelen voor Vlaanderen zeer groot : de beleidsruimte is omwille van de intresteneenschrompeling duidelijk groter.

1. Kasbeheer

Het korte termijn kasbeheer (korte termijn beleggingen en ontleningen) wordt momenteel voor het ministerie, de D.A.B.'s en de V.O.I.'s die binnen de decretale regeling van het programmadecreet 1994 vallen en aldus zijn opgenomen in het centraal financieringsorgaan (C.F.O.) verzorgd door de afdeling Financieel Management.

De rekeningen van het ministerie en de D.A.B.'s worden aangehouden bij Dexia Bank. De rekeningen van de V.O.I.'s die zijn opgenomen in het C.F.O. worden aangehouden bij K.B.C. Bank. Met beide instellingen heeft de Vlaamse Gemeenschap een kassiersovereenkomst voor de periode 1 januari 2004 – 31 december 2008.

BBB-impact

Het beleidsdomein Financiën en Begroting zal bij de invoering van BBB verplicht voorzien in het kasbeheer van de verschillende departementen en de I.V.A.'s zonder rechtspersoonlijkheid. In dit verband zullen de departementen en de betreffende I.V.A.'s ingepast (moeten) worden binnen de kassiersovereenkomst met Dexia Bank.

De I.V.A.'s met rechtspersoonlijkheid en de publiekrechtelijk vormgegeven E.V.A.'s kunnen – aldus de bepalingen van het kaderdecreet van 18 juli 2003 – door de Vlaamse Regering verplicht worden om bij het centraal kasbeheer aan te sluiten.

Deze agentschappen zouden dan dienen ingepast te worden binnen de kassiersovereenkomst met K.B.C. Bank.

Als Vlaams minister, bevoegd voor de financiën, zal ik, in overleg met mijn administratie en de andere leden van de Vlaamse regering, zoeken naar een optimale invulling van de modaliteiten waaronder de nieuwe entiteiten met rechtspersoonlijkheid aansluiting kunnen of moeten krijgen bij de cashpool van het CFO. Het reglementaire kader, waarop het centraal kasbeheer momenteel gestoeld is, zal deze modaliteiten dienen te vertalen.

Diverse entiteiten zullen alleszins van kassier moeten wisselen. Het beleidsdomein Financiën en Begroting zal deze transitie uitwerken in overleg met de betrokken partijen, namelijk de financiële instellingen en de entiteiten die onderworpen zijn aan de transitie. Zo moet er ondermeer worden nagegaan welke rekeningen dienen aangemaakt, overgedragen of afgesloten te worden.

Agentschappen en reservefondsen waar de Vlaamse Regering geoordeeld heeft dat een afgezonderd beheer opportuener is, vallen buiten deze regeling en dienen bijgevolg zelf te voorzien in hun kasbeheeractiviteiten.

Tot slot zal ik mijn administratie vragen het huidige mechanisme “goed financieel beheer” (waarbij de huidige V.O.I.’s een stimulans of penalisatie ontvangen indien hun budgettair beleid positieve of negatieve gevolgen heeft voor de geconsolideerde kaspositie) te evalueren. Uit deze evaluatie moet blijken of een eventuele uitbreiding van het systeem naar de departementen en de I.V.A.’s zonder rechtspersoonlijkheid opportuun is.

2. Schuldbeheer

Financiën en Begroting staat tot op vandaag in voor de volledige financiële dienst van de lange termijnfinanciering van het ministerie (departementen + D.A.B.'s). Ten aanzien van openbare instellingen wordt inzake schuldbeheer een adviserende en begeleidende rol gespeeld.

BBB-impact

Het departement Financiën en Begroting zal vanaf de implementatie van BBB het schuldbeheer voeren van de departementen en van de I.V.A.'s zonder rechtspersoonlijkheid.

Het kaderdecreet voorziet ook hier de mogelijkheid om de I.V.A.'s met rechtspersoonlijkheid en de publiekrechtelijk vormgegeven E.V.A.'s te verplichten de Vlaamse Gemeenschap (lees: het beleidsdomein Financiën en Begroting) aan te duiden als lasthebber voor hun financieringen. De Vlaamse Regering zal de lijst van agentschappen opstellen die onder deze regel komen te staan. Hierbij zal ik als Vlaams minister, bevoegd voor de financiën het initiatief dienen te nemen. Daarbij zal ik het volgende criterium als uitgangspunt nemen: agentschappen, wier begrotingen volgens de E.S.R.-definitie geconsolideerd worden in deze van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest, zullen onderworpen worden aan deze regel.

Bij de I.V.A.'s met rechtspersoonlijkheid en de publiekrechtelijke E.V.A.'s wiens begrotingen volgens de E.S.R.-definitie niet geconsolideerd worden in deze van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest treedt Financiën en Begroting optioneel op als lasthebber voor het aangaan van de schuld. De I.V.A. of E.V.A. blijft juridisch zelf haar eigen schuld beheren.

De privaatrechtelijke E.V.A.'s staan volledig zelf in voor hun schuldbeheer.

Concreet betekent dit dat op niveau van schuldbeheer een doorlichting dient te gebeuren van de bestaande schulddatabanken. Hierbij zal voornamelijk aandacht worden besteed aan de entiteiten die in het verleden buiten de consolidatiekring vielen. Om een accuraat beheer van de bestaande schulden van deze nieuw te consolideren entiteiten te waarborgen (correct uitvoeren van rente- en kapitaalsaflossingen, eventuele acties tot herfinanciering, ...) is de betrouwbaarheid van de (te implementeren) gegevens immers van primordiaal belang.

Publieke entiteiten die vroeger niet geconsolideerd waren en dit nu wel zijn (bv. de Vlaamse Vervoermaatschappij) zouden volgens het voorgestelde scenario bijgevolg centraal worden gefinancierd. Dit betekent dat de bestaande kredieten voor rente- en kapitaalsaflossingen die tot op heden inbegrepen zijn in de dotaties moeten worden gelicht uit deze dotaties. Maar dit principe wil ik niet om het principe doordrukken. Indien zou blijken dat bepaalde instellingen beter gediend zijn met specifieke projectfinancieringen, omdat de afdekking dan beter op maat is van wat zich afspeelt op de actiefzijde van hun balans, dan lijkt het mij minder zinvol deze financieringspooling om het principe te willen aanhouden. Ik wil bijgevolg deze analyse doen, om in functie hiervan desgevallend de kredietherschikking bij de begrotingscontrole 2006 voor te stellen.

3. Waarborgbeheer

In tegenstelling tot de huidige regeling, zullen een aantal beleidsdomeinspecifieke waarborgen – zoals deze in het kader van sociale huisvesting, economische expansie en scheepskredieten – niet langer actief beheerd worden vanuit het beleidsdomein Financiën en Begroting. De taak van Financiën en Begroting zal zich na de invoer van BBB louter beperken tot het bepalen van normen en standaarden inzake risicobeheer en de consolidatie van de waarborgpositie.

Het eigenlijke beheer van de dossiers inclusief de eventuele uitwinning zal uitgevoerd worden door het beleidsdomein dat inhoudelijk bevoegd is. Dit veronderstelt een transitie van dossiers, waartoe mijn administratie de nodige stappen zal dienen te zetten, zonder dat hierbij de vlotte dienstverlening en de waarborgafhandeling in het gedrang mag komen.

Voor wat betreft het aspect gewest- of gemeenschapswaarborg van leningen aangaan door openbare instellingen zal er, na de implementatie van BBB, een onderscheid gemaakt dienen te worden tussen de verschillende soorten agentschappen. Aan I.V.A.'s zonder rechtspersoonlijkheid dient geen waarborg meer te worden verleend. Aan I.V.A.'s met rechtspersoonlijkheid en publiekrechtelijke E.V.A.'s kan wel nog een waarborg op leningen worden verleend. Financiën en Begroting zal deze agentschappen begeleiden en richtlijnen hieromtrent verstrekken. Tot slot kunnen ook privaatrechtelijke E.V.A.'s in aanmerking komen voor een lening met waarborg.

Teneinde de globale waarborgpositie correct te registreren en op te volgen zal mijn administratie een circulaire verspreiden met richtlijnen aan de betrokken departementen en agentschappen.

Omdat het mogelijk is dat Eurostat op basis van een aantal probleemsituaties inzake waarborgen tot een aanscherping komt van hun aanrekeningsregels voor waarborgen, zal deze circulaire uiteraard – afhankelijk van de positie van Eurostat – een groter gewicht krijgen.

4. Risicobeheer

Binnen de algemene principes rond beleidsafstemming in het kader van BBB wordt het ondersteunen van de riskmanagementcyclus (meer specifiek de identificatie van risico's, de correcte indekking ervan samen met maatregelen, die dergelijke incidenties moeten voorkomen of sneller detecteerbaar maken als een verantwoordelijkheid van de Vlaamse minister bevoegd voor financiën en begroting. Het is een vaststaand gegeven, dat risico's minder volatiel worden (en dus minder zwaar doorwegen), in de mate dat ze gespreid worden over een groter aantal objecten. De taak van de Minister van Financiën en Begroting bestaat erin, om – in samenspraak met zijn collega's – dit algemeen risicobeheer te bepalen en er de nodige maatregelen voor te treffen.

De voornaamste op dit ogenblik gekende toepassing van deze verantwoordelijkheid, is de verplichte pooling van de verzekeringen van de Vlaamse openbare instellingen. Het kaderdecreet voorziet dat zowel publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigde agentschappen, als de intern verzelfstandigde agentschappen met rechtspersoonlijkheid door de Vlaamse regering verplicht kunnen worden verzekeringen aan te gaan bij een of meerdere door de Vlaamse regering aan te wijzen instellingen.

Voor 30 juni 2006 dient voor elk van de op dit moment gepoolde verzekeringen (patrimonium, burgerlijke aansprakelijkheid, arbeidsongevallen, alle risico's elektronica en kunst) onderzocht te worden in hoeverre het opportuun is om, gegeven de sterk gewijzigde omstandigheden op de verzekeringsmarkt en de in het kader van Beter Bestuurlijk Beleid op te richten agentschappen, de bestaande verplichting tot het afsluiten van de gepoolde verzekeringen verder te zetten. Daarbij zal moeten gezocht worden naar de meest efficiënte oplossing binnen een range die zich uitstrekt van de optie "eigen verzekeraar" tot een, in functie van de specificiteit van de risico's eigen aan de werking van elk van de agentschappen, gemodelleerde verzekeringspolis.

Concreet lijkt het mij dus aangewezen om de te verzekeren risico's te segmenteren en te clusteren.

In functie van die oefening kan men dan de specifieke kosten/baten - afweging maken om al naargelang, ofwel "eigen verzekeraar" ofwel verzekering nemen.

Maar steeds op basis van homogene risicopakketten en niet zoals nu het geval is, tal van sterk uiteenlopende risico's allemaal te integreren in één blokpolis... waardoor je finaal een erg dure risicopremie betaalt op een zeer grote (heterogene) portefeuille.

D. Luik Economisch Overheidsinstrumentarium

PMV

1. Inleiding

In mijn beleidsnota 2005-2009 werd uitgebreid aandacht besteed aan het economisch overheidsinstrumentarium. Ik heb toen vooropgesteld dat dit instrumentarium ter beschikking staat van de diverse beleidsdomeinen zowel voor structurele als voor ad hoc projecten waarbij een resultaatgerichte aanpak met een economisch en maatschappelijk rendement centraal staat.

In principe bestrijkt het economisch overheidsinstrumentarium een breed en divers toepassingsgebied. Toch hebben wij in onze meerjarenstrategie het voornemen geuit om op dit gebied voldoende focus aan te brengen en duidelijke accenten te leggen.

Onder meer de volgende prioriteiten werden daarbij in de schijnwerper geplaatst:

- prioriteiten op het gebied van KMO-financiering
- prioriteiten op het gebied van samenwerking tussen de publieke en private sector, daar waar het gaat om investeringen
- nieuwe opdrachten zoals brownfieldontwikkeling en vastgoedontwikkeling
- een structurele financieringsbasis ter ondersteuning van het economisch overheidsinstrumentarium

Het blijft onze uitdrukkelijke wens en ons aanhoudend streven om als instrument voor het economisch overheidsinitiatief aan de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) een unieke en centrale rol toe te kennen.

Na de oprichtingsfase, en het zoeken van een operationeel kader, en nu de eerste projecten tot resultaten leiden, staat PMV voor de uitdaging om die centrale rol in de uitvoering van het investeringsbeleid van de Vlaamse overheid ten volle op te nemen. Een uitdaging die ontstaat uit de interactie tussen de relevante beleidsdomeinen en de expertise die de maatschappij nu reeds in belangrijke mate heeft opgebouwd.

Ik moedig dan ook de ontplooiing aan van PMV-activiteiten die ontstaan uit de interactie met de diverse beleidsdomeinen, waar investeringen op rationele, efficiënte en bedrijfseconomisch verantwoorde wijze noodzakelijk zijn. Indien PMV hiervoor afzonderlijke dochterondernemingen, fondsen of specifieke financieringsvehikels opricht, zal dit steeds in samenspraak met de bevoegde minister en met de voogdijminister gebeuren. Daarbij mag de maatschappelijke waardecreatie niet uit het oog verloren worden en moet de rationele aanpak zorgen voor een verhoogde interactie met de private sector en voor een juiste dosering van de overheidsinterventie. Met de private sector wordt zowel het bedrijfsleven in het algemeen bedoeld als de financiële sector in het bijzonder.

Deze interactie wint alleen maar aan belang. De nood aan structurele en infrastructurele investeringen is immers groot. En de economische welvaart hangt mede af van de wijze waarop de overheid omspringt met de nog steeds groeiende behoefte aan het onderhoud en de creatie van een moderne infrastructurele omgeving waarbinnen de economische groei kan gedijen.

De noodzaak tot samenwerking tussen overheid en private sector is ook om een andere reden aan de orde. De financiële ruimte die binnen de begroting kan gemaakt worden is immers beperkt door de Europese normen op het gebied van overheidstekort en overheidsschuld. De behoefte en de vraag aan begrotingsmiddelen is altijd groter dan het

aanbod. Daarom zal steeds meer aandacht gaan naar financieringsvormen die hefboomwerking mogelijk maken, bovenop de financiële ruimte die de overheid zelf heeft. Het gaat hier uiteraard vooral om die overheidsinvesteringen die een maatschappelijke meerwaarde hebben, en waarbij duidelijk sprake is van een productief en voor de economie noodzakelijk ondersteunend karakter.

Alle mogelijkheden van alternatieve financiering komen hiermee in een nieuw daglicht te staan. Er moet steeds kritisch geëvalueerd worden wat tot de taak van de overheid behoort en wat kan overgelaten worden aan de private sector. Het zorgt ook voor een extra dimensie in die beleidsdomeinen waar met een noodzakelijke inhaalbeweging qua infrastructuurinvesteringen moet rekening gehouden worden.

Het is van primordiaal belang dat de Vlaamse overheid in al haar geledingen hierbij kan terugvallen op een expertise- en excellencecenter in de schoot van PMV. Daar kunnen de diverse beleidsverantwoordelijken toegang krijgen tot het noodzakelijke vergelijkingsmateriaal om hun eigen oplossingen te toetsen aan voorbeelden uit andere beleidsdomeinen. Daar kunnen de meest efficiënte modellen worden ontwikkeld op financieel gebied in samenwerking met de financiële sector. Daar kan een kader worden gecreëerd voor rationele benchmarking. En ten slotte moet daar de springplank worden gesitueerd voor publiek-private samenwerking.

Het begrotingsjaar 2006 kan een belangrijk scharnierjaar worden om met alternatieve financieringsvormen te gaan werken. En dan liefst niet ieder voor zich, maar op een gecoördineerde wijze. Ook de mogelijkheden die Europa te bieden heeft via de Europese Investeringsbank en het Europees Investeringsfonds mogen daarbij niet uit het oog worden verloren.

2. De kernactiviteiten

De activiteiten van PMV zijn permanent in ontwikkeling en bestaan niet langer uitsluitend uit het nemen van nieuwe initiatieven en het aanvaarden van nieuwe opdrachten.

De eerste tastbare resultaten worden gehaald op het vlak van KMO-financiering, waar PMV-kmo een gevestigde naam moet worden. Grote inspanningen worden geleverd om na een aarzelende start een eerste reeks PPS-projecten in de markt te plaatsen. PMV meent de opgedane ervaring te kunnen aanwenden om zowel op het vlak van vastgoed, als voor milieu en energie op relatief korte termijn eveneens volwaardige activiteiten te ontwikkelen. Maar ook nu wil PMV nog nieuwe investeringshorizonten verkennen in sectoren die daarvoor op het eerste zicht misschien niet meteen in aanmerking komen.

Wij zullen in 2006 bij de verdere vormgeving en implementatie van het economisch overheidsinstrumentarium door PMV vooral aansturen op de volgende concrete realisaties:

1. De verdere uitbouw van de business unit PMV-kmo tot een volwaardig en evenwichtig instrumentarium met duidelijk gesitueerde aanspreekpunten bij PMV. Het uitbouwen van dit instrumentarium tot een actieve hefboom voor ondernemingen gericht op vernieuwing en groei in Vlaanderen is daarbij het doel. De aanpak en de resultaten moeten ook tot voorbeeld kunnen dienen voor Europa, zowel op het gebied van flankerend beleid als op het gebied van ondernemerschap.
2. De verdere ontwikkeling binnen PMV van een expertise- en ervaringscentrum voor PPS en voor alternatieve financiering, en de gecoördineerde opstart van een aantal grote projecten in nauwe samenwerking met diverse beleidsdomeinen.
3. Het opstarten van een business unit voor actief vastgoedbeheer waarin vooral grote investeringsprojecten worden ondergebracht die van strategisch belang zijn voor de

Vlaamse overheid. Daarbinnen zal ook de financiële advisering en uitvoering worden georganiseerd van het aan- en verkoopbeleid inzake vastgoed.

4. De realisatie van een structurele aanpak voor investeringsprogramma's op het gebied van milieu en energie en een structurele aanpak voor een aantal van de bij dit domein horende overheidsbedrijven.
5. Het stimuleren van een investeringsbenadering in de cultuurindustrie, in het bijzonder door de creatie van een financieringsvehikel voor culturele investeringsprojecten.

Uit het voorgaande mag blijken dat het economisch overheidsinstrumentarium zoals dat vorm krijgt binnen PMV openstaat voor de initiatieven die ontwikkeld worden door mijn collega-ministers in de diverse beleidsdomeinen. PMV kan dan ook actief ingaan op de investeringsprogramma's waarvoor ruimte wordt gemaakt in de verschillende ministeriele departementen die voor een investeringsmaatschappij relevant zijn en waarbij de coördinatie tussen beleidsdomeinen op regeeringsniveau moet plaatsvinden. Op de financiering kom ik verder nog terug.

3. Initiatieven

PMV-kmo

Nadat PMV-kmo reeds eerder gestalte had gekregen als de business unit KMO-financiering van PMV, heeft in het voorbije jaar de rol van PMV bij de financiering van kleine en middelgrote ondernemingen meer concrete vormen aangenomen.

De activiteiten van PMV-kmo situeerden zich in overleg met, en mede in opdracht van mijn collega [de minister] van economie, op de volgende gebieden:

- Het wettelijk kader van de ARKimedees-regeling werd afgerond, de erkenningsprocedure voor investeringsfondsen werd opgestart en het ARKimedees-Fonds haalde met succes 110 miljoen euro op bij de Vlaamse belegger;
- Het wettelijk kader van de nieuwe Waarborgregeling werd afgerond en de nieuwe Waarborgregeling werd opgestart samen met 19 deelnemende financiële instellingen;
- Er werd een ontwerptekst voor het decreet betreffende de Vriendenlening opgesteld;
- De website www.pmv-kmo.be werd gelanceerd als een portaalsite voor Vlaamse KMO's op zoek naar publieke financiering.
- Voorbereidingen werden getroffen voor de operationalisering van 3 nieuwe initiatieven van de minister, bevoegd voor het Economisch Beleid: het Vlaams Innovatiefonds (Vinnof), het Fonds Vlaanderen-Internationaal en het NRC-Fonds.

ARKimedees

Wettelijk kader

Na verwerking van het advies van de Raad van State, keurde de Vlaamse Regering op 3 december 2004 het besluit houdende uitvoering van het decreet betreffende het activeren van risicokapitaal in Vlaanderen, het ARK-besluit, definitief goed. De tekst werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 30 december 2004, om 15 dagen later samen met het ARK-decreet in werking te treden.

Operationele voorbereidingen

ARKimedes Management NV heeft als gespecialiseerde dochter van PMV doorheen 2004-2005 de operationele basis gelegd voor de daadwerkelijke lancering van de ARKimedes-regeling. De voorbereidingen hadden betrekking op enerzijds de financiering en anderzijds de investeringsactiviteiten van het eerste ARKimedes-Fonds.

Op 15 september 2005 ging de publieke plaatsing van start van het ARKimedes-Fonds. Particulieren kregen de kans kregen te beleggen in aandelen of obligaties van het fonds. Wegens de grote interesse van het publiek werd het maximaal bedrag van 110.000.000 euro reeds na 6 dagen bereikt.

Met het oog op de investeringen van het ARKimedes-Fonds, konden professionele risicokapitaalverschaffers die actief zijn in Vlaanderen, tussen 1 maart en 15 april 2005 voor het eerst een aanvraag indienen voor de erkenning als ARKIV met daaraan gekoppeld een investering vanuit het ARKimedes-Fonds. In totaal dienden 19 kandidaat-ARKIV's een aanvraagdossier in.

Perspectieven

In de loop van de maand oktober 2005, het einde van de eerste erkenningsperiode, heeft ARKimedes Management een standpunt ingenomen omtrent de ingediende dossiers. De risicokapitaalverschaffers die erkend worden als ARKIV, zullen een kapitaalparticipatie krijgen vanuit het ARKimedes-Fonds.

Aangezien de deelname van het ARKimedes-Fonds steeds gepaard moet gaan met minstens een evenwaardige deelname van andere kapitaalverschaffers, zullen de 110 miljoen euro van het ARKimedes-Fonds de komende jaren aanleiding geven tot minstens 220 miljoen euro durfkapitaalinvesteringen in Vlaamse KMO's.

Waarborgregeling

Wettelijk kader

Op 18 februari 2005 en 27 mei 2005 heeft de Vlaamse regering respectievelijk het "Tweede Waarborgbesluit" en het "Derde Waarborgbesluit" goedgekeurd. Beide besluiten bevatten uitvoeringsmaatregelen van het Waarborgdecreet van 6 februari 2004, dat voorzag in een nieuwe Waarborgregeling voor KMO's. Het Derde Waarborgbesluit is specifiek bedoeld voor ondernemingen die hinder ondervinden als gevolg van openbare werken.

Operaties

Nadat Waarborgbeheer NV als gespecialiseerde dochter van PMV op 1 maart 2004 het beheer en de uitvoerende taken van het Vlaams Waarborgfonds over had genomen van respectievelijk het beheerscomité en Beroepskrediet NV, heeft de vennootschap in het voorbije jaar alle operationele voorbereidingen getroffen voor de daadwerkelijke operationalisering van de nieuwe Waarborgregeling in lijn met het nieuwe wettelijke kader.

Die operationalisering vond plaats in juli 2005. De Vlaamse Regering heeft in totaal voor 150 miljoen euro aan waarborgen verdeeld onder 19 financiële instellingen. Daaronder bevinden zich de 4 grootbanken, alsook een aantal meer gespecialiseerde banken. Alle financiële instellingen kunnen de overheidswaarborg toepassen voor kredieten aan KMO's, die zelf onvoldoende waarborgen kunnen bieden.

Perspectieven

Door deelname van de bovenvermelde 19 financiële instellingen, strekt het bereik van de nieuwe waarborgregeling zich uit over nagenoeg de volledige markt voor KMO-kredieten in Vlaanderen.

Als uitgegaan wordt van een waarborgpercentage (t.o.v. het kredietbedrag) van 66%, zullen de 150 miljoen euro aan overheidswaarborgen die de banken kunnen aanwenden, leiden tot minstens 227 miljoen euro kredieten die zonder de Waarborgregeling wellicht niet zouden worden toegekend.

In de tweede jaarhelft van 2006 wordt vooropgesteld om nog eens 180 miljoen euro aan overheidswaarborgen te verdelen onder de financiële instellingen. Als uitgegaan wordt van dezelfde verhouding van het waarborgbedrag t.o.v. het kredietbedrag, zal dat bedrag aan waarborgen aanleiding geven tot minstens 272 miljoen euro aan KMO-kredieten.

Vriendenlening

Met de Vriendenlening wil de Vlaamse Regering via een fiscaal voordeel particulieren aanmoedigen om kleine bedragen (tot 50.000 euro) ter beschikking te stellen van startende ondernemingen. Het fiscaal voordeel zal bestaan uit een vermindering op de verschuldigde personenbelasting.

Daarmee zal het Vlaamse Gewest voor de tweede maal gebruik maken van de fiscale autonomie die het verworven heeft uit het Lambermontakkoord.

PMV-kmo heeft in opdracht van de Vlaamse Regering het ontwerp van dat decreet opgesteld. De Vlaamse Regering heeft het ontwerp op 3 juni 2005 principieel goedgekeurd. Na verwerking van de adviezen van onder meer de federale minister van Financiën en de Raad van State, zal het decreet ter goedkeuring worden voorgelegd aan het Vlaams Parlement.

Verwacht wordt dat de Vriendenlening operationeel kan worden in het voorjaar van 2006.

Vlaams Innovatiefonds (Vinnof)

Op 29 april 2005 heeft de Vlaamse Regering haar goedkeuring gehecht aan de oprichting van het Vlaams Innovatiefonds, afgekort Vinnof, binnen PMV-kmo.

Het Vlaams Innovatiefonds focust zich op innovatieve starters in de pre-seed en seed-fase, in overbrugging naar private early-stage investeerders. Door de cofinanciering van onder andere de bescherming van intellectuele eigendomsrechten, haalbaarheidsstudies, het ontwikkelen van prototypes, initiële marketing, enz., wil het Vlaams Innovatiefonds innovatieve starters doorheen deze fase naar private investeerders loodsen.

Het Vlaams Innovatiefonds wil voor private early-stage investeerders, waaronder de fondsen die investeringsmiddelen ontvangen hebben van het ARKimedea-fonds, de “financierbare vraag” naar risicokapitaal gevoelig verhogen.

Voor Vinnof werd binnen PMV een bedrag van 75 miljoen euro gereserveerd. Het is de bedoeling in 2006 dat bedrag te verdubbelen.

Fonds Vlaanderen-Internationaal

Op 22 juli 2005 heeft de Vlaamse Regering beslist om binnen PMV-kmo het Fonds Vlaanderen-Internationaal (FVI) op te richten. Het Fonds Vlaanderen-Internationaal moet de

groei van Vlaamse KMO's bevorderen door deel te nemen aan internationale investeringsprojecten.

Voor het FVI zal geen aparte juridische structuur gecreëerd worden, maar het fonds zal geactiveerd worden binnen de juridische structuur van PMV. De activa, passiva, opbrengsten en kosten van het FVI kunnen analytisch worden afgesplitst van de andere activiteiten van PMV. Boekhoudkundig zullen ze evenwel opgenomen worden in de balans- en resultatenrekening van de vennootschap.

De daadwerkelijke operationalisering van het FVI zal evenwel pas gebeuren nadat de Europese Commissie het dossier gunstig beoordeeld heeft. Met het oog daarop zal bij de Commissie een dossier worden ingediend in de loop van oktober 2005.

NRC-Fonds

Op 22 juli 2005 heeft de Vlaamse Regering beslist de oprichting goed te keuren van het Fonds voor Innovatiegerelateerde 'non-recurring costs', kortweg het "NRC-Fonds", als dochtervennootschap van PMV of van het Vlaamse Gewest in beheer bij PMV.

Via het NRC-Fonds wil de Vlaamse Regering ontwikkelingsprogramma's in hoogtechnologische sectoren, zoals lucht- en ruimtevaart, stimuleren. De investeringen wegen er zwaar en kunnen pas na zeer lange tijd worden terugverdiend via een zeer beperkt aantal producten. 'Non-recurring costs' verwijst naar de eenmalige kosten voor dat specifiek eindproduct.

Het NRC-Fonds moet aan hoogtechnologische bedrijven aan marktconforme voorwaarden voorschotten verschaffen, waarmee ze de zogenaamde NRC kunnen financieren. Ze moeten de voorschotten terugbetalen naargelang ze betalingen ontvangen voor de op de investeringen gebaseerde productie.

De financiering van het NRC-Fonds zal gebeuren door middel van een trekkingsrecht op het Vlaams Innovatiefonds (Vinnof) ten belope van maximum een derde van de middelen van Vinnof.

De daadwerkelijke operationalisering van het NRC-Fonds kan evenwel pas gebeuren nadat de Europese Commissie het dossier gunstig beoordeeld heeft. Met het oog daarop zal bij de Commissie een dossier worden ingediend in het najaar van 2005.

PMV-PPS en Alternatieve Financiering

Zoals u weet maakt deze regering een prioriteit van het wegwerken van de achterstand op het vlak van investeringen in schoolinfrastructuur, sociale huisvesting, ziekenhuizen en zorginstellingen. Daarnaast willen we ook een aantal openbare werken, de zogenaamde missing links, versneld realiseren.

Via publiek-private samenwerking kunnen we sneller, beter, efficiënter, flexibeler en met minder risico voor de overheid ambitieuze investeringsprogramma's tot stand brengen. Het is voor Vlaanderen in een aantal domeinen een nieuwe manier van samenwerken die in tal van andere landen haar deugdelijkheid reeds heeft bewezen en die ook wordt aangemoedigd vanuit Europa en andere internationale organisaties. Dankzij de private financiering legt deze vorm van werken ook minder beslag op de beperkte financiële beleidsruimte zodat de reguliere investeringsprogramma's en nieuwe initiatieven toch mogelijk blijven naast de modernisering, actualisering en uitbreiding van deze infrastructuur, die zo belangrijk is voor de toekomst van Vlaanderen.

Echter niet alle projecten en investeringen lenen zich voor publiek-private samenwerking. Daarom zullen ook alternatieve financieringstechnieken worden aangewend die Vlaanderen de mogelijkheid bieden om een inhaalbeweging te realiseren en dit binnen de strenge

budgettaire beperkingen die zijn opgelegd in het kader van de Maastrichtnormen. We zullen de voorkeur geven aan die technieken die toelaten om eenmalige inkomsten prioritair aan te wenden voor deze inhaalbewegingen zonder dat het vorderingensaldo daardoor negatief beïnvloed wordt.

In de loop van 2005 heeft PMV haar medewerking verleend aan diverse initiatieven op het vlak van PPS en alternatieve financiering.

Een belangrijke mijlpaal in dit domein is de oprichting van Nautinvest, een publieke joint venture tussen PMV en de Administratie Waterwegen en Zeewezen die als doelstelling heeft een aantal nautische en watergebonden investeringen via publiek-private samenwerking te realiseren. Twee projecten zijn daarbij in voorbereiding, enerzijds de vernieuwing van de beloodsingsvloot waarbij de bestaande schepen worden vervangen door nieuwe

hoogtechnologische vaartuigen (SWATH's genaamd), alsook het in gebruik nemen van een nieuw multifunctioneel vaartuig samen met onze federale collega's en de private sector.

Uiteraard is er de verdere opvolging in het dossier van de luchthaven van Antwerpen waar inmiddels werd van start gegaan met de opmaak van het plan-MER. En ten slotte werd ondersteuning gegeven bij de voorbereiding van de diverse inhaalbewegingen op het vlak van sociale huisvesting, openbare werken, ziekenhuizen, zorginstellingen en scholenbouw.

Wanneer in de genoemde beleidsdomeinen de opties voor de realisatie van de inhaalbewegingen definitief zijn vastgelegd, zal PMV dan ook, als beleidsuitvoerend orgaan voor PPS, beschikbaar zijn om de verdere uitwerking te ondersteunen en waar wenselijk een deel van de financiering te verschaffen of de externe financieringen te structureren.

PMV-Milieu en Energie

Ook in het domein Milieu & Energie moet worden gewezen op de financiële hefboomrol die door het economisch overheidsinstrumentarium kan worden vervuld. Daartoe behoort de kapitaalinjectie voor een totaalbedrag van 17.989.000 euro die via PMV wordt gerealiseerd in VITO. Hiervan is 7 miljoen euro bestemd voor het tot stand brengen en financieren van een Milieu Innovatie Platform. Maar daarbij behoort ook het vinden van een financiële structuur ter ondersteuning van het op te richten Vlaams klimaatfonds. Minstens even belangrijk zijn de actieve participaties en initiatieven die samen met het bedrijfsleven kunnen worden genomen voor strategische investeringen op het gebied van duurzaamheid en "clean technology".

Het jaar 2006 zal ook een cruciaal jaar worden voor het bereiken van een aantal doorbraken in bedrijven die werkzaam zijn in de milieu-ondersteunende nutssectoren waarin de overheid participeert. Ook hier zal PMV een instrumenterende rol moeten spelen. Wat impliceert dat een definitieve oplossing zich opdringt voor de integratie in of de overname van de Vlaamse Milieuholding door PMV.

Dat zal gepaard gaan met de realisatie van een aantal grote projecten die via het beleidsdomein milieu gecoördineerd worden. In de eerste plaats zal een definitieve stap moeten worden gezet in het financieren en overnemen van aandelen Aquafin die nu nog in handen zijn van private aandeelhouders. Vervolgens zal de aldus ontstane publieke vennootschap weer klaar moeten gestoomd worden voor marktwerking. Daarbij zal ook rekening moeten worden gehouden met het feit dat integraal waterbeheer één van de Europese prioriteiten blijft, en dat Vlaanderen daar nog steeds een achterstand heeft in te halen.

In de tweede plaats is er de overheids participatie in Indaver waarvoor in de eerste helft van 2006 ook een definitieve oplossing kan worden verwacht. Een optimale verdeling wordt nagestreefd tussen overheid, huidige aandeelhouders en een strategische partner die de onderneming een Europese dimensie kan bezorgen en die de kwalitatief hoogstaande afvalverwerking blijft mogelijk maken.

Ten slotte zal een financieringsbasis tot stand worden gebracht voor brownfieldontwikkeling, en zal het nodige decretale werk worden afgerond dat PMV een specifieke rol moet toekennen bij brownfieldontwikkeling. Die rol zal complementair zijn aan de rol van OVAM,

waarmee een optimale samenwerking zal nagestreefd worden. Op deze wijze kunnen de brownfieldactiviteiten die in voorbereiding zijn in een stroomversnelling terechtkomen.

PMV-Vastgoed

Eind vorig jaar (2004) heeft PMV een belangrijke vastgoedtransactie begeleid voor het Vlaamse Gewest. Ook in de loop van 2005 wordt nog gewerkt aan de verkoop van een aantal gebouwen. Naast verkoop wordt ook aandacht besteed aan ontwikkeling en investeringen op vastgoedgebied. Zo is onderzocht of voormalige NMBS-terreinen die over een strategische ligging beschikken in aanmerking kunnen komen voor projecten die passen binnen het beleid van de Vlaamse Regering. Waar nodig zal de komende maanden beslist worden om gebruik te maken van een voorkooprecht op deze terreinen.

Een structurele opdracht voor PMV wordt voorbereid om te werken aan de begeleiding van de ontwikkeling en de financiering van de Vlaamse Administratieve centra die nog moeten worden gerealiseerd in Leuven, Gent en Brugge.

Vanuit verschillende beleidsdomeinen wordt ook aan PMV gevraagd om mee te werken aan het vinden van financieringsvormen voor het hergebruik of efficiënter gebruik van gebouwen, of voor het actief beheer ervan, alsook voor specifieke toepassingen zoals de ontwikkeling van watergebonden terreinen. Ten slotte moet er ook rekening worden gehouden met het feit dat in PPS-verbanden en bij brownfieldontwikkeling vaak ook vastgoedoperaties aan de orde zijn.

Met de GIMV wordt gesproken over de overname van haar overblijvende financiële vastgoedactiviteiten door PMV.

Voor dit geheel aan activiteiten moet nog een middelenallocatie plaatsvinden. Want hoewel hier in belangrijke mate met hefboomfinanciering kan gewerkt worden, moet toch een bepaalde hoeveelheid aan eigen vermogen worden voorzien.

4. Perspectieven

Het Cultuurfonds

De ParticipatieMaatschappij Vlaanderen werkt ook aan de operationalisering van een beleidsinstrumentarium voor de doelgroep cultuurindustrie, en dit in opdracht van de minister, bevoegd voor het beleidsdomein cultuur.

De cultuurindustrie bevindt zich op het snijpunt tussen het economische en culturele domein. Het gaat om economische actoren met een cultuurgebonden activiteit, die een product wensen te vermarkten en daarmee een zo groot mogelijk (internationaal) publiek wensen te bereiken.

Wij ondersteunen dit initiatief omdat de cultuurindustrie een groeiende economische sector is op het vlak van werkgelegenheid en toegevoegde waarde. Een economie gebaseerd op creativiteit en innovatie –centraal binnen de doelsector– wordt binnen Europa en specifiek voor Vlaanderen in toenemende mate een concurrentiele factor. Basis voor de implementatie van het nieuwe beleid voor deze sector is een blauwdruk, ontwikkeld door PMV in opdracht van de minister en in samenwerking met diverse sectordeskundigen en de administratie Cultuur.

De concrete doelstellingen zijn het op duurzame wijze stimuleren van de diverse actoren in de sector van de cultuurindustrie tot:

- het initiëren van meer en/of meer ambitieuze (inhoudelijk, organisatorisch, financieel) initiatieven;
- het bevorderen van een meer professionele werking;

- het bevorderen van de continuïteit, expansie en rendabiliteit van de actoren door de combinatie van productkwaliteit, dynamisch ondernemerschap, goed management en een ruimere toegang tot risicodragend kapitaal, innovatiekapitaal en kredietverlening;
- het bevorderen van de economische groei en tewerkstelling in de sector;
- het bereiken van een ruimere interregionale/internationale werking en uitstraling.

De te ontwikkelen instrumenten situeren zich rond vier functies: financieel, ondersteunend, beleidsgericht en innovatief.

- Financieel: door de inzet van waarborgen alsmede door de verstrekking van kapitaal onder de vorm van aandelenparticipaties en schuldfinanciering. Daarbij zal tevens aansluiting gezocht worden bij de bestaande financieringsproducten.
- Ondersteunend: gericht op professionalisering door inschakeling van deskundigen en door managementopleiding, door de opbouw van internationale marktkennis en een permanente communicatie gericht op het stimuleren van het zakelijk beleid.
- Beleidsvoorbereidend: m.n. door aandacht te besteden aan het verder afstemmen van de instrumenten op de noden van de doelsector en het afstemmen ervan met de invulling van andere beleidsdomeinen.
- Innovatief: innovatieve bedrijven ontwikkelen zich door financiële, organisatorische en andere ondersteunende maatregelen. Voor de financiële invulling wordt, in complementariteit met de bestaande instrumenten, een aparte enveloppe van risicokapitaal voorzien.

Na de eerste blauwdruk is PMV gevraagd om de operationalisering van het nieuwe beleidsinstrumentarium voor te bereiden. Dat impliceert de verdere uitwerking van o.m. de structuur, het businessmodel, de investeringsstrategie, de financieringswijze en het juridische kader, inclusief een eventuele aanmelding bij de Europese Commissie.

Het is de ambitie om nog in de loop van 2006 daadwerkelijk aan te vangen met het nieuwe beleidsinstrumentarium. Dat wil niet alleen zeggen dat de bovenstaande punten moeten uitgeklaard zijn, maar ook dat er voldoende garanties zijn dat het instrumentarium de tijd en de middelen krijgt om de uitdaging uit te gaan en de verwachtingen waar te maken. Het gaat om een nieuw en baanbrekend initiatief, waarin momenteel, zowel in binnen- als buitenland, de eerste stappen gezet worden. Het is daarom belangrijk dat het tot volle ontplooiing kan komen binnen een stabiel en professioneel kader. PMV zal dat kader moeten ontwikkelen.

Het Klimaatfonds

Met het oog op het tijdig halen van de Kyoto-verplichtingen heeft de regering besloten om aan PMV de opdracht te geven om een structureel financieringsmechanisme uit te werken waarmee Vlaanderen de aankoop van Kyoto-eenheden kan verrichten, via de flexibele mechanismen van het protocol van Kyoto. Rekening houdend met de geanticipeerde resultaten van de voorgenomen en afgesproken reductiemaatregelen verwacht de Vlaamse overheid voor het Vlaamse gewest toch nog een tekort aan emissierechten van ca. 24 Mton CO-equivalenten voor de periode 2008-2012. De financiering daarvan moet nog worden geregeld. Voorlopig is al een bedrag van 22 miljoen euro voorzien als inbreng in het Vlaams Klimaatfonds, maar de verdere financiering ervan zal nog aanzienlijk moeten worden uitgebreid in de komende jaren.

5. Financiering

Bij de opdrachten die aan PMV worden verleend moeten ook de nodige middelen worden voorzien. Deze middelen zullen uit een aantal bronnen moeten voortkomen. De belangrijkste zijn: valorisaties die door PMV worden gerealiseerd en die voor nieuwe investeringen in aanmerking komen, verdere kapitalisatie van PMV, projectgebonden financiering en hefboomfinanciering of externe financiering.

De recente valorisaties hebben geleid tot een investeringsruimte van circa 200 miljoen euro. Daarvan werd 75 miljoen euro toegewezen aan de creatie van het Innovatiefonds (VINNOF), 75 miljoen euro is gereserveerd voor infrastructuurinvesteringen in diverse beleidsdomeinen waaraan nog nadere invulling zal worden gegeven, 50 miljoen euro is voorzien voor vastgoedgerelateerde activiteiten, en 1 miljoen euro wordt uitgetrokken voor de kapitalisatie van het Reproductiefonds Vlaamse Musea. Deze reserveringen vanuit het eigen vermogen van PMV kunnen desgewenst, en op basis van de concrete haalbaarheidsstudies, worden aangevuld met externe financiering.

Daarenboven zal nog circa 200 miljoen euro extra worden uitgetrokken die hun oorsprong vinden in de realisatie van financiële activa van het Vlaams Gewest (GIMV-aandelen). De aanwending daarvan zal gaan in de richting van een tweede tranche van 75 miljoen euro voor het Vlaams Innovatiefonds, 22 miljoen euro wordt toegewezen aan de basisfinanciering van het Klimaatfonds, en een vergelijkbaar bedrag zal worden gereserveerd voor het opstarten van de activiteit brownfieldontwikkeling. Ten slotte wordt ook een tweede tranche van 75 miljoen euro overwogen voor de infrastructuurinvesteringen in diverse beleidsdomeinen als basis voor het ontwikkelen van publiek-private samenwerkingsverbanden en/of alternatieve financiering.

Het moge duidelijk zijn dat met deze kapitaalinjecties en financieringsbronnen een goede basis wordt gelegd voor de uitvoering van de missie van PMV om investeringen tot stand te brengen die een stimulans betekenen voor de Vlaamse economie, en die de juiste mix vertegenwoordigen tussen bedrijfseconomisch rendement en de creatie van maatschappelijke meerwaarde.

LRM

1. Inleiding

Het decreet van 13 juli 1994 betreffende de Vlaamse investeringsmaatschappijen richtte LRM als specifieke investeringsmaatschappij voor Limburg op, ingegeven door de socio-economische uitdagingen van deze provincie. Tien jaar later is LRM partner bij drie van de vier investeringsdossiers gefinancierd met risicokapitaal in Limburg, en bij 40 procent van de ontwikkelingsprojecten voor industriezones. Hiernaast valoriseerde LRM bijna 550 ha van het totale mijnpatrimonium².

Ook vandaag beantwoordt Limburg nog niet op alle vlakken aan het Vlaams welvaartsprofiel. Soms is er een positief verschil³, maar voor de strikt economische criteria zit Limburg in de negatieve marge. Innovatieprojecten blijven achter en de werkloosheidscijfers van Limburgse gemeenten zoals Genk, Maasmechelen en Houthalen-Helchteren zijn nog steeds de hoogste van alle Vlaamse gemeenten. Vooral de jeugdwerkloosheid blijkt zorgwekkend. Daarenboven kent de kennisintensieve dienstverlening in Limburg een zeer kleine groei in vergelijking met andere Vlaamse regio's.⁴ En het is net deze sector die alsmaar belangrijker wordt voor de realisatie van een *braingain*. De meer dan gemiddelde economische groeicijfers van enkele jaren geleden konden dus niet zorgen voor een meer stabiele omgeving. Nochtans was volgens gegevens van de Vlaamse administratie Planning en Statistiek⁵ de investeringsquote anno 2001 het hoogst in Limburg.

De investeringsmaatschappij LRM vervult haar rol bij deze economische reconversie op volgende wijze. Vooreerst is er de verstrekking van risicokapitaal aan ondernemingen. Naast de financiering van beloftevolle grotere ondernemingen en van projectvennootschappen voor grote industriële groepen ontwikkelde LRM een gamma van financiële producten voor KMO's. Het verschaffen van risicokapitaal aan starters en KMO's is nodig om nieuw industrieel weefsel te creëren in een regio getekend door bedrijfssluitingen of -herstructureringen. Daarbij is het financieren van KMO's een activiteit die eerder uitzonderlijk door investeringsgroepen wordt weerhouden en dit wegens te arbeidsintensief en de noodzaak van een langere investeringshorizon.

Intussen beschikt LRM over een portfolio van 45 ondernemingen. Het rendement van deze portefeuille bedraagt volgens de EVCA⁶ waarderingsregels -wat overigens geen marktwaardering is- 9.7 procent per jaar. LRM investeerde voor 70 miljoen euro in deze ondernemingen. Ook heeft elke investering door LRM een hefboomeffect: voor elke euro van LRM worden meestal 4 à 5 euro mee geïnvesteerd door banken of andere kapitaalschietters. Intussen zijn deze bedrijven uit de LRM-portfolio samen goed voor 3000 jobs.

Middels haar diverse financieringsproducten heeft LRM een aanbod voor elke onderneming en dit in elke fase van haar levenscyclus: (pre-)starter, KMO's, groeiers en grote ondernemingen. De aard van weerhouden financieringsprojecten is ruim: start- en groeikapitaal, mezzaninefinanciering, overnames, projectfinancieringen en MBO's of MBI's. Hierbij investeert LRM naargelang de aard van het project tussen 0.1 en 10 miljoen euro. Deze strategie resulteerde in een groot aandeel van KMO's in de LRM-portfeuille op enkele

² 1 150 ha onmiddellijk na het sluiten van de steenkoolmijnen.

³ Veiligheid, woningbezit, ...

⁴ 'Presentatie Activiteitsverslag 2004', Jaarvergadering GOM Limburg en LER, 13 juni 2005.

⁵ 'Statistisch profiel van de Provincie Limburg', Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, 24 februari 2005.

⁶ European Venture Capital Association of de Europese organisatie voor durfkapitaal die waarderingsregels voorstaat.

jaren tijd.⁷ De focus op KMO's leidt ook tot steeds meer tweede- en derderonde-investeringen. LRM ondersteunt het groeiproces van KMO's in hun cruciale fasen financieel, en ook met extra begeleiding van eigen personeel en van onafhankelijke sectorspecialisten.

Hiernaast kan LRM bijdragen tot de economische reconversie door haar activiteiten als vastgoedbeheerder en projectontwikkelaar. Zodra de sloop-, sanering- en restauratiewerken van het mijnpatrimonium achter de rug waren, kon LRM haar beheerdersrol op dit vlak valoriseren. Gaandeweg, en op uitdrukkelijke vraag van de Limburgse gemeentebesturen, evolueerde LRM tot projectontwikkelaar voor de ganse provincie. Hierdoor kan bestaande bedrijvigheid verankerd⁸ en kunnen bedrijventerreinen⁹ of clusterprojecten¹⁰ ontwikkeld worden.

De activiteiten van vastgoed- en projectontwikkeling kennen een substantieel langer voortraject van onderzoek en studie dan risicokapitaalverschaffing aan ondernemingen. Toch zijn er op enkele jaren tijd een 15-tal projecten -belangrijk als flankering voor de economische structuur- opgestart:

- met de Gemeentebesturen van Genk, As, Zonhoven, Dilsen en Beringen zijn samenwerkingakkoorden afgesloten ter ontwikkeling van diverse typologieën van industriezones;
- samen met Gom Limburg en in overleg met het Stadsbestuur van Sint-Truiden wordt het regionaal bedrijventerrein Brustem Industriepark (BIP) ontwikkeld;
- er wordt meegewerkt aan de voorbereiding tot het ontwikkelen van het terrein Balim te Lommel;
- de haalbaarheid van het brownfieldproject te Tongeren Overhaem wordt momenteel onderzocht;
- samen met het Stadsbestuur van Hasselt en Gom Limburg is inmiddels de tweede bouwphase van de Research Campus Hasselt voltooid;
- na afronding van de voorstudie is de marketing ter realisatie van een biotechnologische cluster (Life Sciences Development Centre) opgestart;
- samen met logistieke speler Ewals en de Dienst voor de Scheepvaart is een principiële aanzet gegeven tot het ontwikkelen van het logistiek project Mobility Center;
- infrastructurele investeringsmogelijkheden in de rusthuizensector zijn onderzocht.

LRM heeft aan de lijve het minder gunstig investeringsklimaat van de voorbije jaren ondervonden. Het aantal nieuwe investeringsprojecten in de regio nam af, waardoor het economisch reconversieproces trager vorderde.

Infra komen de uitdagingen voor 2006 aan bod, in het bijzonder in het domein van innovatie (waaronder de kenniseconomieën biotechnologie en ICT) alsook van prospectie naar buitenlandse investeerders (door het gecombineerd aanbieden van terreinen en risicokapitaal).

⁷ Het aandeel van de bedrijven met 10 tot 49 werknemers in de LRM-portefeuille bedraagt 39 procent, terwijl deze groep 18 procent van de Limburgse bedrijven uitmaakt. ('Jaarrapport 2004', LRM, juni 2005.)

⁸ vb. Conveyor bij Ford, RCH op de Philipssite.

⁹ vb. Logistiek terrein Hermes te Genk, Brustem Industriepark, KMO-zone te As.

¹⁰ vb. Life Science Development Campus.

2. Kader en gevolgen

Vooreerst is er het vastgelegde kader voor de middellange termijn, uitgewerkt in de beheersovereenkomst met het Vlaams gewest. Alvorens een samenvatting van de krachtlijnen te presenteren, wordt kort de investeringsopdracht van LRM in herinnering gebracht.

Ook wordt stilgestaan bij het recente Limburgplan van de Vlaamse regering, waarin LRM voor de uitvoering van verschillende projecten expliciet wordt genoemd.

De klassieke, eerder uitvoerende opdrachten zoals de nazorgverplichtingen en het financieel beheer, komen in de krachtlijnen 2006 niet aan bod: deze opdrachten worden op een accurate wijze uitgevoerd en nopen momenteel niet tot strategische bijsturing. Hier inbegrepen zijn zowel het financieel beheer waar wordt gekozen voor zekere en weinig risicovolle beleggingen, de bancaire opdrachten van het Vlaams gewest ten gevolge de afschaffing van het Limburgfonds, alsook de terugbetalingsverplichtingen van het consortiumkrediet. Deze betreffen zowel de rechtstreekse en laatste terugbetalingen van LRM aan het bankenconsortium voor de jaren 2005, 2006 en 2007, alsook de inning van de terugbetalingsverplichtingen van Gom Limburg en de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij in opdracht van het Vlaams gewest voor dezelfde jaren.

Hetzelfde kan gezegd worden van de activiteiten van dochtervennootschap Lisom NV. De vennootschap voert beslissingen van de Vlaamse regering uit. De projectenkeuze samen met de inzet van LRM-middelen behoren tot de beslissingsbevoegdheid van de Vlaamse regering, eventueel op advies van het Provinciebestuur van Limburg. De uitvoering van deze beslissingen gebeurt nauwgezet, conform de beheersovereenkomsten door het Vlaams gewest afgesloten met LRM en Lisom, en tussen LRM en Lisom onderling. Ten gevolge deze specifieke structuur wordt dit voor de krachtlijnen 2006 buiten beschouwing gehouden.

De hoofdopdracht van LRM bestaat uit het selecteren van investeringen die het verschil kunnen maken en werkelijk bijdragen tot de economische structuur van de provincie.¹¹ De raad van bestuur van LRM is verantwoordelijk voor deze investeringsbeslissingen. Deze beslissingen moeten, zoals voorgeschreven in de beheersovereenkomst, een marktconform rendement genereren. Hierdoor kan het LRM-kapitaal in stand gehouden worden.¹² Tegelijkertijd garandeert deze verplichting een efficiënt investeringsbeleid en de mobilisatie van andere financieringsbronnen. LRM heeft immers een aanvullende opdracht¹³ ten aanzien van private spelers op de markt door te investeren via gelijke concurrentieregels zonder een monopoliepositie in te nemen, weliswaar met een exclusieve aandacht voor de regio Limburg. Deze investeringsmaatschappij mag de private markt dus niet verstoren; dit geldt zowel voor de financiering van bedrijven als voor de prijszetting bij de verkoop van industrieterreinen.

LRM kan de economische realiteit niet wijzigen. De fundamentele evoluties in de internationale concurrentieverhoudingen en het investeringsklimaat in Limburg en Vlaanderen blijven factoren die zich in grote mate buiten haar actieterrein bevinden. Zij kan wel een aantal financieringsdrempels verlagen, in zekere mate ook het ondernemingsklimaat gunstig beïnvloeden, en in het verlengde van haar kernactiviteiten prospecteren ten gunste van Limburg.

Deze context maakt dat LRM haar investeringsrol op objectieve en zorgvuldige wijze moet vervullen met een zo groot mogelijke creativiteit. Om dit waar te maken betreft zij zoveel mogelijk externe financiële en technische specialisten die de werking van de

¹¹ Art. 2 – Doel, Beheersovereenkomst Vlaams gewest en LRM.

¹² Rollend-fonds-principe

¹³ Art. 3 – Aanvullende en stimulerende rol, Beheersovereenkomst en LRM.

personeelsequipe van LRM aanvullen (bijvoorbeeld voor investeringen in innovatieve projecten zoals voor lifesciences en ICT).

De complexiteit en omvang van projecten maken dat het beslissingsklaar maken van dossiers enige tijd in beslag neemt. Omdat deze activiteiten *low profile* gebeuren en in confidentialiteit (om bedrijven en private partners geen commerciële schade te berokkenen), is het voor buitenstaanders niet altijd eenvoudig om de activiteiten van LRM in te schatten. Hierdoor werkt de maatschappij quasi permanent onder een informele druk, die aanleiding kan geven tot een (te) ruime interpretatie van de beheersovereenkomst met het risico op overhaaste en opportunistische investeringsbeslissingen. Daarom is voor deze investeringsmaatschappij het permanent verwijzen naar de initieel bedoelde opdracht zo belangrijk. Zo wordt vermeden dat de kwantiteit de bovenhand krijgt op de noodzakelijke kwaliteit en toekomstgerichtheid van de investeringen (de beste garanties voor een economische reconversie met een stabiele onderbouw).

Een nieuw gegeven dat toegevoegd moet worden aan het algemene LRM-kader, is het recente Limburgplan van de Vlaamse regering. In de samenvattende nota van de Vlaamse regering¹⁴ wordt dit als volgt omschreven:

'Als instrument voor socio-economische ontwikkeling in en voor Limburg zal ook LRM in het kader van de nieuw af te sluiten beheersovereenkomst worden ingeschakeld in de uitvoering van dit Limburgplan voor onder meer

- *investeringen op vlak van innovatie*
- *het mogelijk maken van pps-constructies binnen en prefinanciering van maatschappelijk relevante sectoren, prefinanciering w.o. Spartacus, (woon) zorgprojecten, ...'*

Een nieuw af te sluiten samenwerkingsovereenkomst komt neer op een nieuw kader voor de middellange termijn. Wanneer op deze overeenkomst reeds het nieuwe maar momenteel nog niet in werking getreden decreet betreffende de investeringsmaatschappijen van de Vlaamse overheid van toepassing zal zijn, wordt het *sui generis*-statuut van LRM omgezet in een extern privaatrechtelijk vormgegeven agentschap van de Vlaamse overheid waardoor de Vennootschapswetgeving integraal van toepassing wordt. In afwachting van volledige duidelijkheid over de inhoud van dit kader en eventueel ook statuut, en van de rol van LRM voorzien bij de realisatie van het Limburgplan, worden in conformiteit met dit plan enkele aandachtspunten in de strategie voor het komende jaar ingeschreven.

Uitgaande van de 4 assen waarbinnen de 47 projecten van het Limburgplan zich bevinden, m.n. het optimaliseren van de beschikbare ruimte (As 1), het bevorderen van een nieuw economisch profiel (As 2), het bevorderen van deelneming aan opleiding, onderwijs en vorming (As 3) en het uitbreiden van de mogelijkheden op vlak van zorg en werk (As 4), kan gesteld worden dat de twee eerste assen naadloos aansluiten bij de huidige kernopdracht van LRM, bestaande uit risicokapitaalverschaffing en projectontwikkeling. Een bijkomend aandachtspunt in As 1 is het ondersteunen van het flankerend economisch beleid op vlak van vervoersmodi (*lightrail*).

Ook met de derde As heeft LRM een raakvlak, bestaande uit het stimuleren van spin offs door een intensieve samenwerking met de Universiteit Hasselt en de Hogescholen waarvoor in deze Strategienota een afzonderlijke krachtlijn 'innovatie' is voorzien.

Ten slotte is er de vierde as, gericht op maatschappelijke sectoren bestaande uit woonprojecten voor bijzondere doelgroepen zoals senioren en sociaal zwakkeren. De nieuwigheid van het Limburgplan voor LRM is voornamelijk het investeren in deze maatschappelijke projecten, conform de rendementsverplichting¹⁵.

Tot zover het algemeen kader voor investeringen.

¹⁴ Definitief document van de Vlaamse regering d.d. 8 juli 2005, punt 10, p. 4.

¹⁵ Onder voorbehoud van een andere beslissing van de Vlaamse regering.

3. Krachtlijnen 2006

De concrete krachtlijnen 2006 blijven binnen de contouren van de huidige beheersovereenkomst. Dat neemt niet weg dat er enkele bijzondere accenten gelegd worden die moeten maken dat de realisaties worden opgedreven.

Onderstaande krachtlijnen zijn de resultante van verschillende denkoefeningen tijdens de voorbije maanden. Een eerste strategische gedachtewisseling gebeurde bij de goedkeuring van de begroting 2005. Verdere besprekingen zijn gevoerd bij de behandeling van de jaarrekeningen en activiteitenverslagen 2004.

Samengevat:

Krachtlijn 1: Een innovatiebeleid ontwikkelen en dynamisch toepassen

Investeren in innovatie is altijd risicovol, maar bij slagen zijn dit type van bedrijven wel de sterkste jobmotoren. LRM gaat meerdere producten ontwikkelen en aanbieden op maat van toekomstgerichte of **speerpuntsectoren**¹⁶, zowel door risicokapitaalverschaffing als projectontwikkeling. In dit kader is het ook belangrijk de aanwezige *know how* bij het hoger onderwijs, de Universiteit Hasselt en de tUL te valoriseren waardoor er meer **spin-offs** ontstaan en de creatieve toepassingen in bestaande bedrijven worden opgedreven. LRM kan hier een tussenschakel zijn, door haar opgebouwde expertise en netwerkcontacten en vervolgens door haar investeringsmogelijkheden zelf. De aanpak is dus dubbel en speelt zich af op sector- en bedrijfsniveau.

Krachtlijn 2: Zoveel mogelijk kansen grijpen

Dit is het inspelen op economische opportuniteit in Limburg. De leeftijdscategorie van de eerste naoorlogse ondernemersgeneratie biedt in Limburg kansen voor diverse **management buy-outs en buy-ins**. Doelgericht investeren kan deze bedrijvigheden een nieuwe dynamiek geven en laten doorgroeien, met behoud van een perspectief op interessante **exits**. Verder zal de aandacht verhoogd worden op investeringen in starters en KMO's. De aanpak van grote investeringsdossiers blijft parallel gehandhaafd want grote bedrijven generen vaak kansen voor KMO's. Onder impuls van het Limburgplan zullen ook alle investeringskansen in maatschappelijke sectoren gegrepen worden, zoals het ontwikkelen van een lightrail en van huisvestingsprojecten voor bijzondere doelgroepen.

Krachtlijn 3: Meer publieke en/of private allianties sluiten

Het **partnerschap** met publieke diensten, zoals gemeentebesturen, PMV, Flanders Investment and Trade, GOM Limburg¹⁷ alsook met werkgeversorganisaties zoals VKW, VOKA, UNIZO, VIZO, FMV,... en private partners zoals banken en projectontwikkelaars, wordt verder uitgebouwd.

Krachtlijn 4: Een actieve prospectiestrategie over de landsgrenzen

¹⁶ Het begrip 'speerpuntsectoren' kan in deze context verschillen van de geselecteerde excellentiepolen binnen het Vlaams kader.

¹⁷ In de nabije toekomst opgesplitst in een Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij (POM) en het Vlaams Agentschap Ondernemen (VLAO).

LRM wenst een actieve rol te spelen in **prospectie naar buitenlandse investeerders**, dit in nauw overleg met de geëigende spelers op provinciaal en Vlaams niveau (Gom Limburg, Flanders Investment and Trade). Deze nieuwe activiteit komt er op neer dat LRM aan buitenlandse investeerders de door haar ontwikkelde terreinen in combinatie met haar financiële producten (onroerend goed financiering en risicokapitaalverschaffing) aanbiedt.

Krachtlijn 1. Een innovatiebeleid ontwikkelen en dynamisch toepassen

LRM investeert in quasi alle sectoren. De huidige minder gunstige economische conjunctuur maakt dat de investeringskansen op dit ogenblik teruglopen. Het versoepelen van de marktconforme rendementseisen is hierbij geen optie (cfr. II. Kader & gevolg) want dit zou slechts leiden tot klachten van concurrentievervalsing en niet-conformiteit met de Europese regelgeving.

Volgens de Vlaamse Administratie Planning en Statistiek is het lage BBP per inwoner in Limburg het gevolg van een te kleine groei in sectoren met een gemiddelde of hogere prijsstijging. In de beheersovereenkomst staat hiertoe de doelstelling tot het investeren in spin-offs. Deze blijken zich echter nauwelijks aan te dienen ondermeer wegens het ontbreken van een *masterniveau* bij exacte wetenschappen, maar ook door het ontbreken van een uitgebouwde interfacedienst¹⁸ aan de UH. Intussen zijn er conform verschillende regeringsbeslissingen LRM-middelen als impulsfinanciering voor onderzoek aan de tUL ter beschikking gesteld. De nabije toekomst zal uitwijzen of deze impulsfinanciering verder zal leiden tot de creatie van spin-offs.

LRM kan gerichte, nieuwe initiatieven opstarten of bestaande verder stimuleren en dit zowel in hoogtechnologische als in klassieke, doorgaans industriële sectoren. Tegelijkertijd blijft zij gericht op het realiseren van spin-offs. Hiertoe wordt een meer concrete samenwerking met de tUL aangegaan. LRM zal dit doen als aanvulling van het nieuw opgerichte innovatiefonds (VINNOF) van de Vlaamse overheid door te zoeken naar een ruimere (door verschillende deelstrategieën), en tegelijkertijd Limburgse aanpak. Daarbij is het de doelstelling dat LRM naast een financiële surplus, haar **ondersteunende, begeleidende rol** versterkt.

1. LRM wil op een grotere schaal **risicokapitaal** ter beschikking stellen van **toekomstgerichte of speerpuntsectoren in Limburg**. Het betreft sectoren zoals ICT, lifesciences, logistiek, zakelijke dienstverlening, ... alsook op innovatie gerichte segmenten van de klassieke industriële sectoren. Deze worden steeds belangrijker voor de Limburgse economie en kunnen via wisselwerking ook een surplus zijn voor de klassieke industriële sectoren. In dit kader bereidt LRM bijzondere dienstenpakketten voor, waardoor een speerpuntsector meer op maat wordt benaderd. Deze investeringspakketten beogen een mobilisatie van noodzakelijke expertise van de betreffende sector om alzo optimaal in te spelen op de behoeften van ondernemingen. Het pluspunt hiervan is dat de ondernemers een meer kwalitatief partnership kunnen aangaan met LRM. Samen met externe experts worden deze 'maatpakketten' uitgewerkt. Een specifieke aanpak gericht op KMO's in de ICT-sector kan wellicht als eerste gelanceerd worden. Verder wordt onder meer gedacht aan het opzetten van een afzonderlijk innovatiefonds als gerichte marketingstrategie, eventueel samen met de UH. Dit wordt bij voorkeur ondersteund door externe specialisten (zowel strategisch via een adviserend orgaan als voor specifieke dossiers) en door het afsluiten van samenwerkingsakkoorden met expertisecentra (infra punt 3.) .

¹⁸ Het ontbreken van een goed uitgebouwde interfacedienst aan de Universiteit van Hasselt is tevens een project in het kader van het Limburgplan.

2. Inzake **projectontwikkeling** is LRM niet enkel gericht op industriezones en algemene projecten. Bij het ontwikkelen van industrieterreinen gaat ook aandacht naar ontwikkeling van zones met een thematische en/of innovatieve invalshoek. Door toedoen van LRM kunnen specifieke randvoorwaarden vervuld worden om aantrekkelijke bedrijfspcelen of infrastructuur aan bedrijven uit speerpuntsectoren aan te bieden. Ook al biedt een bedrijventerrein met een algemeen karakter zuiver commercieel meer mogelijkheden, toch zal LRM ook het ontwikkelen van KMO-zones vanuit de mogelijke meerwaarde voor speerpuntsectoren en clusterprojecten bekijken.

Projecten -zoals het ontwikkelen van de Research Campus Hasselt (RCH) en een Life Science Development Campus (LSDC)- worden selectiever ontwikkeld om mogelijke aanwezige privé-partners hun rol te laten spelen. Binnen deze marktsituatie liggen de nagestreefde rendementen dus doorgaans hoger dan bij het ontwikkelen van bedrijventerreinen in samenwerking met gemeentebesturen. Maar ook hier gaat de aandacht van LRM naar te versterken of nieuwe speerpuntsectoren. In dit kader kan bijvoorbeeld onderzocht worden of sectoren die een belangrijke economische onderbouw vormen voor een volledige subregio, zoals de fruitteeltsector in Haspengouw, een toekomstgerichte betekenis kunnen hebben met de investering in een clusterproject tot gevolg.

3. LRM beschikt over kennis en ervaring om een bijdrage te leveren teneinde **een meer succesvolle spin-off strategie** van de onderwijsinstellingen in Limburg te ontplooien. LRM kan haar kennis in het onderzoeken van investeringsdossiers (financieel, juridisch, strategisch) en haar netwerk van specialisten valoriseren door op een intensieve wijze de instellingen voor hoger onderwijs, UH en de tUL te begeleiden bij de creatie van spin-offs en meer algemeen bij het valoriseren van universitaire know how. Volgende initiatieven worden momenteel door LRM onderzocht:

- Er ontbreekt aan de UH een uitgebouwde interfacedienst gekoppeld aan een investeringsactiviteit voor spin-offs, dit in tegenstelling met de meeste andere universiteiten in Vlaanderen. Daarom wil LRM samenwerkingsakkoorden sluiten met de Universiteit Hasselt en de verschillende Hogescholen waardoor zij in het domein valorisatie en creatie van spin-offs diensten verleent. Indien deze acties van LRM zouden leiden tot valorisatie van kennis en/of tot de creatie van nieuwe ondernemingen, kan LRM een voorkeurrecht krijgen om te investeren via risicokapitaal, of kan zij op een andere wijze voor haar inspanningen beloond worden.
- LRM onderzoekt momenteel samen met de Universiteit Hasselt de mogelijkheden om een NV Studentonderneming op te richten, dit naar het voorbeeld van de VUB. Deze vennootschap kan studenten die tijdens hun studie de oprichting van een onderneming voorbereiden, financieren in de vorm van leningen en ook begeleiden. Hoewel zeer moeilijk te rentabiliseren, zal deze activiteit minstens resulteren in betere netwerking en toegang tot mogelijk beloftevolle starterdossiers. Overigens past dit initiatief binnen de doelgroep van het financieel product Bizmotor van LRM.
- LRM bespreekt met de afdeling Expertisecentrum Digitale Media van de Universiteit Hasselt hoe deze als expertisecentrum voor de ICT-sector kan ingeschakeld worden. Concreet gaat het over het stimuleren en het technologisch evalueren van nieuwe ICT-investeringsdossiers. Vergelijkbare samenwerkingsverbanden met UH, zoals voor materiaalonderzoek, worden eveneens onderzocht.

Met deze krachtlijn wil LRM op een creatieve wijze toekomstgerichte investeringen in innovatieve bedrijven en sectoren verwezenlijken. Tegelijkertijd worden de kwaliteits- en rendementseisen aangehouden. De aanpak bestaat vooral uit het verruimen en verder variëren van het productengamma. Zo wordt gepoogd om het principe van de geëigende projectaanpak zoals reeds van toepassing is voor KMO's, uit te breiden naar alle potentiële speerpuntsectoren en innovatieve bedrijven in de regio Limburg.

Krachtlijn 2. Zoveel mogelijk kansen grijpen

Er zijn mogelijkheden om enkele nieuwe initiatieven van bedrijfsfinanciering te ontplooiën, ondermeer inzake management buy-outs en -ins en financiële producten voor KMO's.

1. Het Limburgs ondernemerschap kende in de jaren 1950 - 1960 een sterke opgang. Een groot deel van deze eerste generatie van Limburgse ondernemers zoekt vandaag naar opvolging. Om deze bedrijven de nodige dynamiek te laten behouden, en tegelijkertijd het beslissingscentrum waar relevant lokaal te houden, lijkt een dynamische strategie van **management buy-outs en -ins** door LRM aangewezen. LRM kan hier tegelijkertijd het verschil maken ten aanzien van andere investeringsmaatschappijen, met name:
 - door een intensievere inzet van de LRM-producten en
 - door een strategie van voldoende voorzichtige structurering van overnames, zodat deze de investeringsmogelijkheden van een onderneming niet hypothekeert en alle kansen voor een groeistrategie vrijhoudt.
2. Initieel was de focus van LRM gericht op grote ondernemingen. Deze blijft belangrijk gezien de economische schaafeffecten. De grote investeringskansen zullen wellicht meer volgen uit prospectie (cfr. Krachtlijn 4) dan uit de (eerder beperkte) industriële basis in Limburg. In 2001 werd de investeringsstrategie van LRM verbreed door een formule van KMO-financiering (partnerkapitaal voor KMO). Vervolgens werd vanaf 2003 het segment van de starters bewerkt door een geëigend financieel product, met name Bizkapitaal. Hoger werd reeds gesteld dat de **KMO-portefeuille** toenam. Hierbij ontwikkelde LRM een deskundigheid in het coachen van KMO's.¹⁹ Alhoewel het onderzoekstraject, de voorbereiding van de financiering en de latere opvolging van KMO's erg tijdrovend is, blijft deze KMO-aanpak van strategisch belang voor Limburg. Het groeipotentieel van dit type van bedrijven is af te leiden uit de toename van vervolginvesteringen door LRM. Zij wenst op deze ingeslagen weg verder te gaan. De KMO's van vandaag kunnen de grote bedrijven van morgen zijn. De investeringen zijn risicovol, maar er is risicospreiding tengevolge de relatief beperkte investeringsbedragen.
3. In het komende jaar zal LRM trachten haar actieradius als verstrekker van risicokapitaal en projectontwikkelaar verder uit te breiden. Volgende doelgroepen worden ondermeer geïdentificeerd:
 - De **toeristische sector** zit in Limburg in de lift. LRM onderzoekt hoe zij via geëigende financieringsproducten kan bijdragen tot de realisatie van de nodige gebouweninfrastructuur voor professionele spelers in de horecasector op toeristisch strategische locaties.
 - **Grote ondernemingen** die voor sommige niet-kernactiviteiten beroep willen doen op externe verstrekkers van risicokapitaal (bijvoorbeeld via

¹⁹ Het aandeel van bedrijven met 10 tot 49 werknemers is bijzonder sterk vertegenwoordigd in de LRM-portefeuille. Het bedraagt 39 procent, terwijl deze groep slechts 18 procent van de Limburgse bedrijven uitmaakt.

- projectvennootschappen) worden opnieuw geïnviseerd, omdat hier nog niet alle mogelijkheden zijn benut.
- LRM onderzoekt rendementsgebonden investeringen in **maatschappelijke sectoren**, zoals woonprojecten voor senioren en sociaal zwakkeren, en vervoersprojecten (*lightrail*).
4. LRM realiseerde in het afgelopen werkingsjaar twee succesvolle exits. Het beperkte aantal exits tot op heden²⁰ heeft ondermeer te maken met de relatief jonge leeftijd van de investeringsportefeuille, alsook met de strategie om zich als stabiele investeringspartner te engageren voor de middellange tot lange termijn. Een aantal investeringen zijn inmiddels 5 jaren in portefeuille. Er kan bijgevolg van uitgegaan worden dat **het aantal exits de komende jaren gaandeweg zal toenemen**. LRM wil dit weliswaar niet bruusk organiseren en wil ook niet dat een exit ongunstig interfereert met de strategie van de betrokken onderneming.

Krachtlijn 3. Meer publieke en/of private allianties sluiten

Limburg is geen eiland. De verschillende investeringen worden bij voorkeur aan een grotere, euregionale private markt of Vlaams kader opgehangen, ook al is Limburg het werkgebied van LRM. Om dit mogelijk te maken wenst LRM meer expliciet in partnerschap haar investeringsopdracht te realiseren.

1. Het **publiek partnerschap** is vanzelfsprekend bij het ontwikkelen van bedrijventerreinen. De nog beschikbare ruimte in Limburg is een zeer belangrijke troef. Om de ontwikkeling van deze terreinen te stimuleren, streeft LRM expliciet partnerschappen met gemeentebesturen alsook met het provinciebestuur na. Dit doet zij zowel voor het eigen patrimonium als voor terreinen die LRM niet in eigendom heeft. Het belangrijkste streven hier is het kwaliteitsvol ontwikkelen van de beschikbare ruimte, bij voorkeur in partnerschap met andere, doorgaans publieke, actoren.

2. **PMV** wordt door de Vlaamse regering steeds meer op de voorgrond geplaatst als coördinator van het Vlaams flankerend beleid. De kennisopbouw is volop aan de gang. LRM wil maximaal samenwerken met PMV om enerzijds de reeds verworven kennis (kapitaalverschaffing voor KMO's via verschillende producten) ter beschikking te stellen en anderzijds beroep te kunnen doen op beschikbare expertise van PMV (ontwikkelen van brownfields, opzetten van PPS-constructies, alternatieve financieringsvormen, ...). Voor KMO-investeringen hoopt LRM concreet te kunnen samenwerken via een erkende Arkiv (SBIC) in het kader van het ARKImedesinitiatief van de Vlaamse regering. Hiertoe werd een aanvraagdossier ingediend om voor 14 miljoen Euro beroep te kunnen doen op ARKImedesmiddelen. Ook wordt gezocht naar complementariteit ten aanzien van het nieuwe innovatiefonds, dat eveneens overkoepeld wordt door PMV.

3. LRM wil nagaan of personen met een ondernemersidee niet meer ondersteund kunnen worden tijdens deze prefase. Voor deze doelgroep ontwikkelde LRM het **product Bizmotor**. De verwachtingen hiervan worden echter niet ingelost. . Daarom wil LRM op korte termijn **een aantal samenwerkingsverbanden** met derden opzetten, ondermeer met het initiatief SO Kwadraat (opgericht met steun van de Vlaamse Regering) om een specifiek marktsegment intensiever te kunnen bewerken. Het opsporen, de technologische doorlichting en bijsturing met in een volgende fase de coaching van beloftevolle projecten via deze samenwerkingsverbanden, kunnen uiteindelijk een investering tot gevolg hebben.²¹

²⁰ 3 exits tot op heden.

²¹ Dit zonder de huidige (delegatie van) beslissingsbevoegdheden inzake investeringsengagement te wijzigen bij LRM.

4. Voor het verstrekken van risicokapitaal wordt vaak gekozen voor een syndicaatformule met private partners. Ter **prospectie** van interessante projecten doet LRM beroep op haar eigen netwerk en wenst zij ook zoveel mogelijk samen te werken met derden. Daarom zijn eerder afspraken gemaakt met zogenaamde indienpunten voor LRM. Een aantal operationele spelers (FMV, Unizo, Voka, VKW, GOM, VIZO) beschikken in Limburg over een uitgebreid netwerk in en contacten met de KMO-sector, hetgeen voor LRM drempelverlagend kan werken. Nochtans zijn de resultaten van doorverwijzing minimaal. Deze formule wordt momenteel geëvalueerd en zal zo mogelijk bijgestuurd worden in overleg met de respectievelijke indienpunten.

Krachtlijn 4. Een actieve prospectiestrategie over de landsgrenzen

LRM kan een actieve rol spelen op het vlak van prospectie naar ondernemingen gevestigd buiten Limburg, zowel in Vlaanderen en Wallonië als in het buitenland. Het betreft ondernemingen die kandidaat kunnen zijn om een nieuwe vestiging in Limburg op te zetten. Dit zou een verlengstuk zijn van prospectie via de geëigende kanalen (cf. krachtlijn 3 punt 4).

LRM heeft totnogtoe geen actieve rol op dit terrein gespeeld, niettegenstaande de nodige kennis daartoe intern beschikbaar is. De activiteiten van Vlaamse diensten (samengevoegd in Flanders Investment and Trade) leiden momenteel nauwelijks tot investeringsprojecten in Limburg. LRM heeft echter zowel een areaal van industrieterreinen in eigendom -zelfs met ruimte voor grote ondernemingen (bvb. logistiek park Hermes)-, zij beschikt over kantoorruimten via haar participatie in Research Campus Hasselt en daarenboven is zij een financier van onroerend goed en verstreker van risicokapitaal. Het kan bijdragen tot de economische reconversie van Limburg wanneer LRM een actieve prospectierol vervult. Haar diverse producten kunnen reeds een wervend effect hebben op buitenlandse kandidaat-investeerders.

Gimv en andere regionale aanbieders van bedrijventerreinen in Vlaanderen voeren reeds prospectie in het buitenland. LRM zal nagaan hoe zij haar prospectiebeleid concreet gaat invullen, rekening houdend met de bestaande instrumenten van het Vlaamse Gewest zoals Flanders Investment and Trade en de Gom Limburg die een beperkte dienstverlening aanbiedt aan buitenlandse investeerders (vooral onthaalfunctie en informatierol). Prospectie naar buitenlandse investeerders door LRM mag de dienstverlening van deze diensten niet vervangen. Zij kiest voor complementariteit, door haar kennis van Limburg en de eigen producten aan te bieden.

4. Conclusie

LRM wenst op secure wijze verder uitvoering te geven aan haar beheersovereenkomst en toekomstige samenwerkingsovereenkomst met het Vlaams gewest. Nu er een minder gunstig investeringsklimaat in het algemeen wordt vastgesteld, en Limburg meer in het bijzonder kampt met een precaire socio-economische situatie, moet de ingeslagen weg meer dan ooit verder gezet worden.

LRM stelt zich enkele krachtlijnen voor ogen waardoor op een meer doortastende wijze geïnvesteerd wordt. Hierbij schuwt zij een kritische kijk op de eigen werking niet. Tegelijkertijd wil zij de opgebouwde kennis maximaal inzetten ten voordele van Limburg.

Verskillende evaluaties tijdens de voorbije periode, alsook de recente impuls van het Limburgplan, leiden tot volgende:

- I. LRM start een **innovatiebeleid** waardoor zij zich meer focust op speerpuntsectoren en actief meewerkt aan de geboorte en groei van spin-offs;
- II. LRM gaat meer alert inspelen op **kansen** die de markt biedt, waaronder ook maatschappelijke sectoren;
- III. LRM gaat bestaande **partnerschappen** versterken en tegelijkertijd op zoek naar nieuwe;
- IV. LRM voert een actief **prospectiebeleid**, waardoor buitenlandse investeerders meer geïnteresseerd raken in Limburg.

Deze krachtlijnen klinken eenvoudig. Nochtans zijn het echte uitdagingen. Zij kunnen als permanente aandachtspunten de noodzakelijke dynamiek met zich meebrengen en zo bijdragen tot de Limburgse economie.

De concretisering van nieuwe uitdagingen zoals prospectie, rendementsgebonden investeringen in de toeristische sector, een intensieve samenwerking met het academisch en hoger onderwijs, begeleidingspakketten voor innovatieve initiatieven, ... heeft een voorbereidingstijd nodig waardoor er geen volledige toepassing en uitwerking in 2006 kan zijn. De eigenlijke realisatie van deze krachtlijnen kent een langere doorlooptijd. Wel wordt in 2006 de basis gelegd.

De raad van bestuur zal ten volle haar verantwoordelijkheid nemen om deze Strategie 2006 in concreto te realiseren. Hiertoe wordt deze omgezet in een ondernemingsplan met operationele doelstellingen. Periodiek wordt de realisatiegraad getoetst en wanneer nodig stuurt de raad van bestuur de operationele doelstellingen bij.

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening,

Dirk Van Mechelen
